

Necati Tuncer _ Değmesin Yağlı Boya

İçindekiler

Hep siyaset konuşacak değiliz ya... / 7
Üye olduk kooperatife / 13
Çağırıldığı ihtilal türküsü / 18
"İlticayı yerinde gör" turları / 21
Çağdaşlaşmak bu, kolay mı sandın? / 25
Beyan edecek ilticanız var mı? / 31
Sahip, sen dedin de biz yapmadık / 36
Tutanak/39
Haydi kız, intihar edelim / 404
Turizm bakanımız İstanbul'da / 47
Bir toplantının ardından / 51
Horozlar ve bülbüller / 56
İlticayı Araştırma Enstitüsü / 58
Namaz nasıl kılınır? / 62
İcraata bak: Yürüyen yol projesi / 68
Gizli sebepler ne? / 72
Okula yardım toplayalım / 74
Nerde eski öğretmenler / 82
Lahana heykeli / 86
İşkence var mıdır? / 91
İşkence sözleşmesini imzaladık / 96
Sen deli misin?/100
Aranmıştır damgası / 105
Maşyalı yazılar (okuma, yanarsın) /İli
Bu bizim hikayemiz / 119
Dobra dobra kobra / 125
Hastane önünde incir ağacı /128
Biraz Amerikancı olunurken / 132
CIA dediğin ne ki?/ 138
Tosun Abla'dan sosyal içerikli cevaplar/ 143
Hani ben iş arıyordum ya... / 148
Biz, daha önce olduk / 151
Buyruğumdur/ 157
Yeni yıl mı geldi?/ 158

HEP SİYASET KONUŞACAK DEĞİLİZ YA...

İstanbul'un Yeşilköy'ünden tayyareye bindim kurban. Bindim dediysem yanlış anlama, bizim birader bindirdi yani. Bileti neyi o aldı. Parası var, havası var adamın. Havasını parasından mı alıyor bilmem ama, parayı bankalardan alıyor kurban. Bütün İstanbul tanıyor O'nu. Bankalar ney, önünde ikişerli koldan sıra oluyormuş. Kredi virek diye.

Okumuşluğu yok ama, kafası çok çalışır kurban. Günahı boynuna, hep kafasıyla kazandı diyorlar. Ben vardığım gün, yazıhanesine varmıştım doğruca. Yerde halılar, masif mobilyalar, maun kaplı dolaplar, avizesi kristaller... Biraz daha vardı, hepsini ezberletmişti ama şimdi toparlıya-mıyorum kurban. Bana gösterdi her şeyi.

"Bu ne?" diye soruyorum. "Telefon" diyor. "Bu ne?" diyorum: "Telekis" diyor, Ha! birinde az daha ayıp etmiştik kurban. Telefonlar zır zır ötüyordu da, telekiz dediği hiç kıpırdamıyordu. Boşbuğazlık bende ya kurban. Sormuş oldum.

"Bu telekiz neden çalışmıyor"

Aynen böyle söyledim kurban. Amma, orada duran kız alınmış, başladı ağlamaya.

"Ayol benim nerem telekıza benziyor. Makyaj malzemesine para yetiştirmek için çalışıyorsak, telekız mı olmamız lazım." Hüngür, hüngür bayağı ağlıyor kurban.

"Anam, bacım sana demedim" demeye kalmadan, bizimki yatıştırdı ortalığı. Ben bir utandım ki, sormadım bile. Ha neydi kurban? Bu makyaj malzemesi. İnşaat malzemesi gibi birşey mi? Yani ben öyle anladım.

Askerde topçu çavuşuydum amma, ne öğrendiysem şimdilerde öğrendim kurban. O yazıhaneyi bizimki yeni tutmuş. Denizcilik Banka-sı'ndan tarım kredisi almak için. Bizim yabandaki yirmi dönüm dededen kalmayı, ikiyüzbin dönüm yazdırmış bankaya.

"Niye böyle yapıyon?" dediğimde: "Aman karıştıрма, kredi böyle alınır" dedi.

Senin anlayacağın kurban. Ticaret bankasından yapı kredisi, yapı bankasından ihracat kredisi, tarımbankasından balıkçılık kredisi, deniz bankasından tohum kredisi alınmış. Ha az daha unutuluyordum kurban. Kredi alacağın banka, devlet bankası olmalıymış ki, iş sağlam olsun. Şirket bankaları ikide bir gelir sorarlarmış: "Verdiğimiz krediyi ne yaptın? Bozdurdun mu? Bütün mü duruyor?" diye.

Ama devlet bankası gibi varmı canım. O söyledi, yani bizim birader kurban.

Anladığım kadarıyla devlet bankalarının şu kötülüğü var. Kendi memuruna, müdürüne iyi maaş vermiyor. Nerden bildin diye sorarsan kurban. Bizim oğlanın yanında çalışanlar, hep kredi aldığı bankaların müdürleriymiş. Acımış zavallılara, iyilik olsun diye yanına almış.

Ben bilmezmiyim o hınzırı. Sen birde bana sor kurban. Köyden ayrılırken:

"Bu toprak sana kalsın. Ben birşey istemem, yalnız yol paramı verirsen, kendimi İstanbul'a bir atayım hele" demişti.

Saflık bizde ya kurban. Kardeşimiz miras paylaşmıyor, bize bıraktı diyerek, elimdeki üç kuruş birikmişle, bizimkinin anasının yadigarı beşliyi eline tutuşturduk. Nereden bileyim kurban, yirmi dönüm topraktaki hissesini yirmi kişiye sattığını.

Onun borçlarını ödey inceye kadar kurban, yedi çocuğumla, yedi sene bulamaç yedik. Diyeceğim şu: Geçen sene köye haber salmış.

"Ağam, İstanbul'a gelsin beni bulsun. Sıkıntısı varsa yardımcı olayım" demiş. Bizde kandık gittik kurban. Aldığı kredilerin ucundan iki öküz parası umduk amma, aha gördün. Avcum yara oldu yalamaktan.

Aslında sana tayyareye bindiğimi anlatıyordum ama, araya laf girdi.

"Ben ağamı otobüsle göndermem memlekete. Şanıma yakışmaz" deyip bindirdi tayyareye. Tayyarenin sürücü pilotuna da, muavin pilotuna da söylemiş. Benim yanımda da ortalık hizmetçisi kızlara tenbih etti.

"Aman ağamı ara duraklarda indirmeyin. Van'a kadar gidecek" diye.

Tayyarenin ortalık hizmetçisi kızlarda az ilgi göstermediler hani. Sonradan öğrendim kurban. Laf biraz koyulaşınca sordular, kaç köyün ağası olduğumu? Diyesiymişim ki:

"Kırk köye ağa oldum. Millet verirse Cumhurbaşkanı da olurum."

Ben hiç böyle şey dermiyim kurban. Allah'tan korkarım. Millet neyi verecek sonra. Vere, vere bir dillerinden düşürmedikleri şeyleri kaldı. Onuda biz mi istiyek kurban. Sonra adama:

"Sende kendininkiyle idare et" demezler mi?

Gene laf karıştı araya kurban. Ortalık hizmetçisi kızlara durumu anlatırken, tayyarenin arka tarafından bir gürültü koptu. Herkes o yana döndü. Ne oluyor gibilerden. Kızlardan biri eline türkü söylenen şeyi alınca, bende elimi şaklattım. El şaklatılacak sandım. Gazinoya götürdüğünde birader söylemişti. Amma tayare de türkü söylenmezmiş. Düşeni söylemek için eline almış o şeyi.

"Sayın yolcular, lütfen sakın olunuz. Yolculardan biri tuvalet kapısı yerine, çıkış kapısını açınca aşağıya çıktı. Pardon indi. Yani düştü. Lütfen sakın olun" dedi.

At yıkılır adam ölür kurban. Bir yolcu aşağı indi diye fon kurulacak değil ya. Öyle deme işte. Keşke fon kurulsaydı. Kafası gözlüklerinin arkasında olan zayıf ihtiyar, karıştırdı ortalığı.

"O sıradan bir yolcu değildi. Özal'ın damadıydı O. Bize onu teslim edenler, böyle bırakmamışlardı" demesiyle.tayyarenin içi çalkalandı kurban.

Herkes: "Eyvah" diyor, birbirine sarılarak ağlıyordu. Bir ben şaşkın şaşkın bakarken, tayyarenin sürücü pilotu yanıma gelerek, elini omuzuma koydu:

"Ağa ne olursa senden olur" dedi.

"Ben ne yapabilirim kardeşim" dedim.

Samimiyetten öyle söyledim kurban.

"Yassıada'da Menderes'in avukatı ben değildim ki, adam kurtarmanın yolunu, yordamını bileyim."

Herkes dövünüyordu. "Yandık" diyorlardı da başka şey demiyorlar-dı.

"Durun yahu kardeşim. Benim aziz vatandaşlarım. Tayyarenizde beni konuk ettiğiniz için hepimize iyi yolculuklar dilerim."

Ortalığı yatıştırmak istemiştim, ama ne mümkün kurban.

"Peki Özal sizi mahvedecek kadar mı seviyordu damadını? Başka oğlu, kızı yokmu adamın?"

"Derdimiz Özal değil" dedi sürücü pilot.

"Muhalefet partileri parçalar bizi"

"Uğruna o kadar parti kurulan, vatan evladıydı O."

Herkes konuşuyordu ama ben birşey anlamıyordum kurban. Genel görüşme açılmasını istedim.

"Adam aşağıya inmiş. Kim dedi düştü diye. Düşmeseydi zaten inecekti belki de. Şapkasını alıp, kendi isteğiyle inmediğini nereden biliyor-sunu?."

"Aha davulu burada duruyor. Davulsuz ata bile binmezdi O."

"İyi işte. Bizde davulunu peşinden atalım. Aşağıda bekliyordur belki"

"Olmaz olmaz, Attan düşüpte, başına talih kuşunun konmasını bek-liyen birinin, boynuna geçebilir."

"Anlaşıldı siz hep hayır diyeceksiniz. Tabii memlekette bu kadar muhalefet partisinin kurulmasına izin verilirse böyle olur."

10

Millet bir türlü yatışmadı kurban. Sürücü pilotda hep bana bakıyor, garip gibi. Sonunda dayanamadı.

"Bu vatan millet mes'elesidir. Aha harita. Davulcunun indiği yer burası. Yani Van Denizi. Senin kahraman olduğunu biliyoruz. Bizi ancak sen kurtarırsın" dedi.

Kahramanlığımızı da ayak üstü birader söylemiş kurban. Hani ben, ihtilâl günlerinde, herkes fısır, fısır susarken, "Ben hâlâ demokratım" demiştim ya, biraz yüksek sesle, oradan geliyormuş kahramanlığımız.

Neyse uzatmıyalım kurban. Pilot efendi, koltukların birinin altından uzunca bir halat çıkardı. Belime bağlıyacağız.

"Bu halatı, bizi kaçırmak istiyen korsanları yakaladığımızda bağlamak için saklıyorduk."

Ortalık hizmetçisi kızlardan biri böyle söyledi. Yalnız anlamadığım birşey var kurban. Bu kızları kim kaçırmak isterki. Yani sözün gelişi, koşsan peşine düşecekler haniyse.

"Ya Allah" deyip, bıraktım kendimi aşağı. O anda anladım ki düşmek gerçekten zormuş kurban, zoruna gidiyor insanın.

"Meydanda kimse yok ki" diye efelenene çok görmemeli. İpin ucu, tayyarede oturduğum koltuğa bağlı. İçim rahat, en azından koltuktan olmayız. Manzarada

çok güzel kurban. Her taraf mavi. Gök mavi, Van Denizi mavi. Bir daldım suya, su daha mavi. Göz gözü görmüyor. El yordamıyla davulcuğu arıyorum. Derken arkamda bir hırıltı duydum kurban. Döndüm ki, kocaman bir it balığı. Kuşağımın kenarından bir asıldım elma soyduğum çakıya. Alttan yanaşarak kurban karnını deşiverdim. Deniz oldu kan. Biz el yordamıyla davulcuğu arıyoruz hâlâ. Biraz daha derine inince, ayaklarım yumuşak bir şeye dokundu Anladım ki bu o. Altından dolanarak, beline urganın bir ucunu bağladım kurban. Davulcu olmasından mı, yoksa Özal'ın damadı olmasından mı bilmem. İyice şişmişti. Urganı sallıyarak yukarı haber saldı. Bizi çekecekler yani. Daha önce pilot efendiyle anlaşmıştık kurban. Ben davulcuğu bulana dek Van denizinin üstünde dolaşacak, sonra benden işaret alınca, bizi çekerekten yola devam edecekti. Benzin meselesi kurban. Yakında istasyon yok ki yarım saat mola veresin. Pilot efendi öyle demişti.

Hem bizi çekiyorlar, hem teyyare Van'a doğru gidiyor. Ben raha-

II

tim. Binmişim davulcunun sırtına, ha bire vuruyorum. Yuttuklarını çıkarsın diye. Burada bir şey daha öğrendim kurban. Hani uğruna birçok muhalefet partisi kurulmuştu ya. Ben onu davulcunun sırtımdayken iyi anladım. Davulcunun Sırtından muhalefet yapmak çok kolay geliyordu kurban.

Tayyaremiz Van'a doğru gidiyor ama, bizi hâlâ çekiyorlar. Köyler, şehirler geçiyor altımızdan. Davulcuda amma yutmuş ha. Tüm tüm çıkarıyor yuttuklarını. Ha, şunu unutmadan söyleyeyim kurban. Ertesi gün gazeteler yazmış, ben okumadım. "Bazı köy ve şehirlerin üstüne, balık, kurbağa, çamur yağdı" diye.

Bizi çektileryukarıya. Herkes bir seviniyor ki, sormakurban. Sanırsın, asgari ücretler yükselmiş, yahut Turizm Bakanı istifa etmiş. Amma Kurban, herkes onu öpüyor. Korktuğum başıma geldi. Bana hiç bakan yok. "Aman kurtar" diye etrafımda dolananlar, görmezlikten geliyorlar.

"Muhalefet partilerinin varlığının sebebi" diyorlar, sarılıp öpüyorlar.

"Davuluyun tozu olalım" diyorlar. Sarılıp öpüyorlar. "Sen en iyi icraatsın" diyorlar, sarılıp öpüyorlar. "Ara seçimlerin yakışığı" diyorlar, sarılıp öpüyorlar.

Pilot efendide bir havalı ki kurban, görme gitsin. Sanki biraz önceki ricacı o değil.

Tayyarenin direksiyonuna geçti. Kolunuda hafifçe camdan dışarıya çıkardı.

"Heyt be!.. Taşlıtarla yolunda minübüs kullanmışım ben" dedi.

Anlattım yakurban. Kusura bakma. Kafanı ağrıttım. İşte hayat böyle. Van'a inişimiz ayrı mevzuu. Verdikleri madalyayı ve töreni sonra anlatırım. Kusura bakmadın değil mi kurban. Hep siyaset konuşacak değiliz ya. Bu günlükde bu kadar.

12

ÜYE OLDUK KOOPERATİFE

Köroğlunun sözüne bakmasaydım, bütün bunlar gelmiyecekti başıma. Ama baktık bir kere. O gün daha bir gülen yüzle karşılaşmıştı. Nereden bilirdim bana tuzak kurduğunu. Ayağımın altına sehpa uzatmalar.. Çoraplarımı çıkarmalar.. Hal hatır sormalar.. Gerçi bütün bunlar hergün yaptığı vazifeleriydi ama, o gün biraz başkalık vardı. Nasılda anlamadım. Hatta, domatesli bulgur pilavı bile daha lezzetliydi.

- Bey! artık bir kooperatife yazılsan. Ev sahibi olmak çok kolay-mış.

- Kim diyor ev sahibi olmak kolaylaştı diye. Hayır hayır. Çok zordur ev sahibi olmak. Bizim ev sahibinden de mi bilmezsin zorluğunu? Bir kere kafana uygun bir kiracı bulacaksın. Kafana uyması yetmez. İstedığın depozitoyu ve kirayı da verebilmeli ayrıca. Sonra her hafta gelip evi kontrol edeceksin. Duvarlarda çizik var mı? Camlarda kırık var mı? Lavabo yerinde duruyor mu? Bebek yapmak gibi bir düşünceleri var mı? Sık sık misafirlerigeliyormu? Bütün bunlarev sahibinin araştırma konuları. Dahası herayın biri ndekirayı almak için kapıda beklemek decabası. Ben bilmez miyim Türkiye'de ev sahibi olmanın zorluğunu. Adama altı ayda bir kiracı değiştirme hakkı bile tanınmamış.

- Bizim ev sahibi olmamızı söylüyorsun sana. Hükümet eğlencesine alma beni. Bir kooperatife yazıl. Bayramda almayı vaad ettiğin ayakkabıyı da istemem. Entariyi de. Zaten pek ihtiyacım yoktu. Bir pençe daha yaptırabiliriz. Kömürü de az alırız bu sene. Geçen yıl bir ton yaktık ama, kış biraz uzun sürmüştü. Yarım ton yeter. Ben gündüzleri yakmam sobayı.

Sonunda kandırdı beni. Kolay kanmak benim karakterim değildi

13

ama, alıştırmıştım birkere. Onbeş yıllık işçi idim. En az onbeş kere patron tarafından kandırıldım. İki kere ihtilal hükümeti, iki kere seçim hükümeti, yedikere de ara hükümetler tarafından kandırılmışlığım da hesaplanırsa, köroğlu tarafından kandırılmam sürpriz olmasa gerek.

Götürdük yatırdık elde avuçtaki bir kaç kuruşumuzu. En fazla reklamı edilen ve en güvenilir olduğu söylenen arkalı bir kooperatife.

Kooperatif başkanımız ne iltifatlar etti birbilseniz. Bize yeni hayaller kazandırdığı bir yana, benim cesur ve ileri görüşlü olduğumu söylemesi yok mu? Bir kere daha büyüdüm kendi gözümde.

Adam haklıydı. Kendimin kıymetini bilememiştim. Bunda, şimdiye kadar gördüğüm eğitimin etkisinin yanı sıra, insana kıymet vermeyen insanlar tarafından idare edilir olmamında payı büyüktü. Yoksa ne alemi vardı? Onsekiz sene okul sıralarında sürtüp, illa üniversiteden diploma alacağım demenin.

- Biz okul kıymeti bilip okuyamaduk. Haçan sen şimdi söyle paka-yum bağa...

Diyen patronun karşısında el pençe durup:

- Siz daha iyi bilirsiniz diyecek olduktan sonra.

Bir kooperatife üye olmuşum. Gayri kendimi kooperatif başkanın dediği gibi cesur ve ileri görüşlü olarak düşünebilirdim. Benim böyle düşünmemin, ülkemin geleceği açısından pek mahzurlu olacağını sanmıyorum. Tabi, ben böyle düşünüyorum diye, herkesin öyle düşünmesi gerekmez. Yani ülkemiz, yeteri kadar cesur ve ileri görüşlü insana sahiptir şu anda. Fazlası pek fayda getirmez, sizin anlayacağınız.

Sıfatlarımın arasına "Bir kooperatif üyesi" sıfatını kattığım günden sonra, yeni hayaller de kazanmıştım. Kooperatif başkanımız sayesinde. Eskiden kurmuş olduğumuz, Türk filmi gibi olan hayali bir kenara bıraktık. Hani vardı ya... Küçük bir bahçe içinde, beyaz badanalı, yeşil pancurlu ev hayali. Artık bu hayal o kadar önemi i değildi. Yeni hayalimiz daha güzeldi. Alt yapısı tamamlanmış ve çöp kutuları en uygun yerlere yerleştirilmiş bir sitenin, göklere uzanan ince uzun bir apartmanında altmış metrekairelik bir daire. Üstelik tuvaleti alafranga. Ne kadar gerçekçi bir hayal değil mi?

Oturduk bir hesap yaptık Köroğlu'yla. Kooperatifin taksitlerini ödi-yebilmemiz için daha ne gibi fedakârlıklarda bulunabilirdik? Bir kooperatif üyesi olan cesur ve ileri görüşlü birisi, artık hesapsız olamazdı. Aile-

14

ye yeni katılan hayaller de olduğuna göre.

Bir gazetenin gece servisinde iş buldum. Gece yansıma kadar musahhihlik yapacaktım. Gençliğim ve bir kooperatif üyesi olduğum düşünülürse, gece ve gündüz iki işte çalışmak pek yorucu olmasa gerek. Şimdiye kadar hep başkalarının hayali olsun, onlar istedikleri koltuklara otursun diye nelere dayanmadık ki? Yat dediler yattık. Dışarı çıkma dediler, çıkmadık. Belki bizde kurtuluruz ümidiyle.. Kurtulmak deyince aklıma geldi. Kooperatif başkanı dakurtarmak-tan söz etmişti. - Sizi kurtaracağız. Ev sahiplerinin elinden demişti.

Sakın bu da onlardan olmasın? Kurtancı olduğuna göre.. Hepsi aynı sınıf.

İlk yıl, kooperatifin taksitlerini aksatmadan ödedim. Diğer üyelere ödemiş.

Öyleyse, sayın başkanımız başlayabilirdi bizi kurtarma operasyonuna.

- Sayın üyelerimiz, Piyasanın en sağlam kooperatifi olan kooperatifimiz, yaptıracağı toplu konut için uygun yerde arsa aramaya başlamıştır. Biz istiyoruz ki, arsa iyi olsun. Her arsaya inşaat yapılmaz. Bizim arsamız seçkin arsa olmalı. Şimdiye kadar yatırdığımız paraları kendi kasamızda muhafaza ettik. Biliyorsunuz bu devirde bankalara pek güven olmuyor. Kimi batıyor, kimi birleşiyor. Kasamızı muhafaza için ben yeğenimi bizzat görevlendirdim. Sağlam çocuktur. Verdiğimiz bir milyon lira maaş, bazılarınıza çok gelebilir ama, kasayı beklemek gibi, çok önemli bir görev ifa ettiği için, bu parayı haketti. Helal olsun.

Kooperatif başkanımız, ülkemizin son yıllarda yetiştirdiği ender işadamlarındandı.

Onu güvenmekle haklı olduğumuza hiç şüphe yok. Bundan sonrası bize kalmıştı.

Sık dışını Köroğlu. Sık dışını cesur ve ileri görüşlü genç adam.

Gece musahhihliğinden de iyi para alıyordum. Uykusuz kalıyordum. Yorgunluk belirtileri başlamıştı ama, ilk defa bir işvereni kandırıyor olmanın zevkide vardı işin içinde.

Ücretimi hesaplarken, okuduğum gazetenin parasını düşmüyorlardı. Yoksa farkında değilmidyiler? Yani yazıları tashih ederken, yarınki gazeteyi baştan sona okumuş olduğundan. Eminim bunu hiç düşünmediler. Yoksa patron keserdi maaşımdan.

15

Seçimlere yakın bir zamandı. Kooperatif başkanımız topladı yine bizi. Cesur ve ileri görüşlü bir üye olmama rağmen, biraz korkarak gittim toplantıya. Taksidin birini iki gün geciktirmiştim. Acaba haberi oldu da, azarlamak mı istiyor? Neyse korktuğum başıma gelmedi.

- Sayın üyelerimiz! Sizleri buraya hizmet için çağırdım. Biliyorsunuz seçimler yakın. Küçük biraderimi en kuvvetli partiden aday olmaya ikna ettim. Kimin menfaati için? Elbette sizlerin. Kooperatifimizin bundan sonraki işlerine yardımcı olması için. Görüyorsunuz ki hâlâ arsa alamadık. Ama paranız gayet emniyette. İsteyen koruma payını kestirerek ayrılabilir ama, biz böyle seçkin ve özgün bir kooperatiften ayrılmanızı istemiyoruz. Şimdi yapacağınız iş, kardeşimin seçilebilmesi için çalışmaktır. O seçildiğinde bilin ki bizim iş tamam.

Yıllık iznimi seçimlere bir ay kala aldım. Artık kahve kahve, meydan meydan propaganda yapıyorduk. Nutukları hep vatan millet diye atıyorduk. Hiç kooperatifimize arsa bulacağını söyler miyiz.

Dördüncü seneyi devirdiğimizde kooperatif üyesi olarak, ortada inşaat yoktu ama, Ankara'da harıl harıl çalışan bir milletvekilimiz vardı. Sırtımızı sağlam yere dayamıştık nasıl olsa. Fakat bu arada itiraz eder gibi olan bazı üyeler vardı.

- Kandırıldık diyorlardı.

- Adam bize arsa bulacağına, her gün demire çimentoya zam yapıyor diyorlardı.

- Battı bizim paralar diyorlardı.

Hatta bir kısmı mahkemelere dilekçe filan vermiş. Ama ben bizim başkana güveniyorum. Çünkü, o da beni hâlâ cesur ve ileri görüşlü olarak biliyor.

Gazeteler her gün batan kooperatif haberlerini yazıyorlardı. Ben tashihini yaptığım gazetede elimden geleni yapıyordum. Batan kooperatiflerle ilgili haberlerde bizim kooperatifin adını hep karalıyordum. Bizim kooperatif batmamalıydı. Kurtulmalıydık. Mutlaka bir kurtarıcı olmalıydı. Yoksa çekeceğim vardı Köroğlu'ndan. Yavaş yavaş başlamıştı bile:

- Gittin en yaramaz kooperatifi buldun. O kadar yıl okuyacağına, seçmesini öğrenseydin keşke.

Artık ok yaydan çıkmıştı. Dört yüz üyenin büyük bir çoğunluğu he-16 sap istiyordu. Bir kısmı Ankara'ya gitmiş, başkanın kardeşi milletvekilini sıkıştırmışlar biraz.

- O kadar memleket meselesi arasında sizin küçük kooperatifinizle uğraşamam. Memleket bizden hizmet bekliyor demiş. Gayet haklı olarak. Yaptığımız son toplantı, bir kopuş bir dağılıp toplantı siydi. İcra kararı filan almış bazı üyeler. Başkanımız ve kardeşi milletvekili suçlu görünüyordular. Kendimi toparladım ve üzerime düşen son görevi yaptım. Mikrofondan haykınıyordum.

- Sayın üyeler. Eğer siz milletvekilimizi suçlu çıkarırsanız, biz de suçlu olmaz mıyız? Sonra demezler mi bizim için, vekilleri böyle ise, asılları nasıldır bunların? En iyisi biz büyüklük gösterelim. O kadar memleket meselesi arasında adam bizden para aldığını unutmuş olabilir.

Ama ne gezer. Beni dinliyen yok. Sanki biz ülkede anarşi istiyoruz. Bir araba gazeteci getirmişler. Toplantıdan sonra, boğazda yemek vaadi ile. Maksatları bizim kooperatifin de battığını yazdıracaklar. Fakat helal olsun gazetecilere. Yazmadılar.

- Bu işte hiç irtica yok. Haber olmaz dediler.

Şimdi ben düşünüyorum. Köroğluna ne diyeceğimi. Onun sözüne bakarak ev sahibi olmaya kalktığımı bir türlü anlatamam ki? Yazık oldu. Seçkin ve özgün kooperatif bir kaç üyenin kaprisi uğruna feda edilmemeliydi. Göklere uzanan ince uzun apartmandaki daire hayalimiz ölmemeliydi hiç değilse.

17

"ÇAĞIRDIĞI İHTİLÂL TÜRKÜSÜ"

Kim ki ihtilallere karşı çıkar, o, demokrasi düşmanıdır. Demokrasinin ülkemize yerleşmesini istemiyor demektir. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmamızı istemiyor demektir. Çok gelişmiş ve gerçekte Batılı bir ülke olmamızı istemiyordemektir. Ama hiç önemli değil. Önümüzdeki yıllarda yapılacak yeni bir İhtilâl bu demokrasi düşmanlarının kafaları ezilecektir.

İhtilalleri kim estemez? Geçmişe özlem duyanlar istemez. Onlar isterler ki; eskiden olduğu gibi, yıllar hiç ihtilal yapılmadan geçsin gitsin. Herkes yasaksız, aramasız-taramasız yaşyarak ömrünü geçirsin. Olmaz öyle şey.

Bir kere yılların birbirinden farklı olması gerek. Yıllar birbirine benzememeli. Gerçi yıllar; 1950,1960,1981 gibi rakamlarla numaralanmış ama, bu yetmez. Bütün yıllar birbirine benzer. Onları birbirinden ayıracak olaylar olmalı. Yıllar, yaşadıkları zamanlara damgalarını vurmali. Büyük felaketlerin olduğu yıllar var. Deprem gibi, sel baskını gibi, büyük yangınlar gibi, toplu kıyımlar gibi. Bütün bu saydıklarım dahi yetmez. O yılın, özellikli bir yıl olmasına. Onun için biz diyoruz ki: Bazı yıllarda ihtilal olmalı ki o yıllar unutulmasın. Çünkü ihtilaller, demokrasiyi yerleştirmek için atılan ilk adımdır.

İçimizde bazıları var. Onlar demokrasiyi yanlış anlıyorlar. Demokrasiyi bir rahatlık rejimi, bir gevşeklik rejimi sanıyorlar. Onlara demokrasinin, tabanda bir

sıklık rejimi olduğunu hatırlatmak ve yaşatmak için ihtilâller zaruridir. Yoksa herkes kendini koy verirse, memlekete bir rehavet çöker. Ne çağdaş uygarlığa yetişebiliriz, ne de çağ atlıyabiliriz.

Demokrasiyi bu millete benimsetmek için ve sevdirmek için, arasıra

18

ihtilal yapmak, gerek ve yeter şarttır. Yoksa siz, ihtilallerin gereksiz ve keyfi olduğunu mu sanıyor sunuz? Millet üç beş sene demokrasi görünce birbikkınlık, bir halsizlik belirtileri gösteriyor. Bir baş ağrısı, bir bulantı, bir kusma derken, ihtilal zaruri oluyor. Muayyen zamanlardaki ağrı değil ki, bekle de geçsin. Mecbursun ihtilal yapmaya. Yoksamillet demokrasinin kıymetini öğrenemiyecek.

Demokrasiyi nazlandıracaksın. Tatlandıracaksın. Yoksa ayağa düşer. Hani çocuklara elma şekerini uzatırız. Hemen almak ister. Elinizi geri çektiğinde, emekliyerek yahut sürünerek ayağımızın ucuna kadar gelir. Elini uzatır. Elma şekerini bir kere yalattır geri çekersiniz. Bu sefer çocuktaki arzu dayanılmaz haldedir. İcabında ağlatabilirsiniz. İşte bu verdiğim misalde de olduğu gibi, demokrasi elma şekerine benzer. Ara sıra tat-dırmak gerek. Sadece çöpünün kalmasını istemiyorsak eğer.

Eskiye özlem duyanlara soruyorum. Eskiden niçin sık sık, yahut hiç ihtilal yapılmıyordu? O zaman ülke yönetmek gayet kolay idi. Şöyle ki: Birkaç senede bir harp yaptıkları için, ihtilal yapmaya fırsat bulamıyorlardı. Yoksa o günlerde de kurtarılabilecek bir şeyler bulunabilirdi. Şimdi kiminle harbedeceksin? Etrafında sana göre düşman yok. Ya çok küçük, ya çok büyük, yahut bir büyüğe sırtını dayamış. Hal böyle olunca, kendi kendimizle harp ediyoruz. Ateşkesin imzalanması ise ihtilal demektir. Gördünüz mü ne kadar zor? İhtilalin oluşma şartları.

Sanıyorlar ki: İhtilal basit bir olaydır. Her zaman olabilir. Yanlış. İhtilâlin de kendine göre kanunları var, kuralları var. Öyle her gelen günde ihtilal yapılmaz.

Bir kere ihtilalin şartlarının oluşması için, bir ya da birkaç yıl beklemek gerek. Bu, bazılarına zor gelebilir. Onun için hemen ihtilal yapmak isterler. Tabiki olmaz.

Gerçi onlar da haklı. Birkaç yıl beklemek demek, birkaç yıl daha yaşlanmak demektir. Her neyse. Ayrıca ihtilalin yapılacağı ay ve gün, iyi tesbit edilmelidir.

Sıcak mevsimde ihtilal olmaz. Bunu bazıları ihtilal terler diye anlıyorlarsa da yanlış. Asıl sebep: Milletin üstünde hiçbirşey yoktur. Yani arama yapamazsın.

Arama-sız da ihtilal olmıyacağına göre...

İhtilaller, demokrasiyi her dem taze ve genç tutmak için gereklidir. İhtilalsiz geçen çok yılı olan demokrasi, yaşlı demokrasidir. Bazı sorunlar yaşlılıkta ortaya çıkar.

Eller ayaklar titrer. Gözlere perde iner. Biz demokrasimizin bu kadar yaşlanmasını önlemek için, basit bir operasyonla gençleştiriyoruz. Aranızdaki bazıları, bizim demokrasimizin genç sayılamıyacağını, ancak çocuk statüsünde bulunduğunu söylemektedirler.

19

Bunlar art niyetli demokras' dūřmanlarıdır. Akılları sıra, bizim ocuk demokrasiyi, kandırarak ihtilal yaptığımızı mı söylemek istiyorlar?

Biz erkek milletiz. Erkek millet diye nam salmışız. Sırf bu özelliğimizi unutmamak için dahi ihtilal yapılabilir. Çünkü ihtilal erkek işidir. Bugün Avrupa'da ihtilaller hiç yoktan da az ise, bunun sebebini kendi bünyelerinde arasınlar. Bu onların sorunudur. Ancak biz, onlara çeşitli şekillerde ihtilaller yaparak örnek olabiliriz. Onlar için yapabileceğimiz şimdilik bu kadar.

Basını takip ediyor musunuz bilmem? Eğer ihtilaller olmasa, yazacak konulan kalmaz. Yalnız "irtica" yazmakla gazetecilik olmaz ki. Okuyucuya değişik haberler gerekli. Bu husus da göz önünde bulunduğunda, ne kadar basın sever olduğumuz anlaşılır. İçinizdeki bazıları kalkıp şöyle diyebilir: Efendim onlar sizin istediğinizi yazıyorlar. Sizin bildiklerinizi yazıyorlar. Bu konuda haklılar. Çünkü en iyi biz isteriz. En iyi biz biliriz. Peki, bizden iyisini bilen olmaz mı? Olur. Ancak, onlar yeni ihtilalcilerdir. Yani ihtilalcilik bir yarıştır. stnlk yarışı. Kazanan daima en son ihtilalcidir.

İhtilalin ekonomik faydalarımnda söylemesek olmaz. Gerçi siz biliyor sunuz. Piyasaya katılan yeni iş adamları dolayısıyla, ekonomimizin canlandığını. Çünkü yeni işadamlarına, iş adamı olabilmeleri için para gerekli. Yani kredili insanlar piyasaya giriyorlar. Ekonomi canlanıyor. Ülkenin her yanı konut kooperatifi temelleriyle kaplanıyor. Bazı kötü niyetli kişiler, temellerin yükselmediğini etrafa yayıyormuş. Onlara bakmayın siz. Başlamak, bitirmenin yarısıdır. Hem acelesi mi var. Kalanı bir başka ihtilal döneminde bitirilemez mi? Onlara da yapacak bir takım işler bırakmak lzım.

Sabit fikirli olmak iyi değildir. İhtilallerin bu konuda yüklendiği görevi yapamadığını kimse syliyemez. Vatandaşları yüzer ve gezer fikirli yapmıştır. İyice dikkatli bakarsanız görürsünüz. Demokrasi zamanında ihtilalci kesilirler, cuntalar kurarlar. İhtilal olduğunda ise, en koyu de-mokrasici bunlar olur. Yani bunların şeyine göre koltuk bulmak zor. Sakın şöyle düşünmeyin. İhtilal bunlar için oluyor. Kesinlikle hayır. Bunlarla ancak ihtilam olur.

Bir düşünür demiş ki: "En iyi ihtilal, yapılmayan ihtilaldir." İşte bizim niçin ihtilal yaptığımıza en iyi gerekçe. Yapılmayan ihtilale ulaşmayı mit ediyoruz.

Özetlersek; İhtilal: Demokrasi sevgisinin bir tezahürüdür. Yani ařırđ demokrasi sevgisinin....

20

"İRTİCAYI YERİNDE GR" TURLARI

"İleri Tur"un sahibi Kemal Bey'i hiç kimse bu halde görmemişti. İtalyan mobilyalarla dşeli bürosunda, saçını başını yoluyordu. Oturuyor, kalkıyor, personeline bağıyor, fakat bir türlü rahatlayamıyordu. Histeri krizine yakalanan bir hasta gibiydi. Dşnemiyordu. Nasıl olmuştu da böyle olmuştu? Odasındaki kristal vazolardan kaıncısını kırmıştı ki, sekreteri bir doktorla içeri girdi.

Doktor, Kemal Bey'i sakinleştire dursun, biz olayı baştan alalım.

Birkaç gündür televizyonun ve gazetelerin ısrarla üzerinde durdukları konu, kafasına takılmıştı Kemal Bey'in. Gerçi yeni birşey değildi. Yıllardır, daha doğrusu Kemal Bey kendini bildiğinden beri basın tarafından sürekli işleniyordu ama, şimdi boyutları daha da genişlemişti.

Babasını hep "uyanık" olarak hatırlardı. Argo olarak kullanılan "uyanık" kelimesi tam babasını anlatıyordu. Bunu içinde daima hissetmesine rağmen, kimseye söylemezdi. Kendisinin de babasının uyanıklığından birşeyler taşıdığına inanırdı. Doğruyduda. Sonradan atıldığı iş hayatında babası gibi başarılı olmuştu.

Kemal Bey'in babası, vaktiyle ithalatla uğraşan bir tüccardı. Şapkayı ilk defa, o ithal etmiş idi. Mayoyu ilk defa i thai eden oydu. Hatta güzellik yarışmalarını da ilk defa o organize etmişti. İlk olması ve ithal ettiklerinin zorunlu tüketim malları olmasından dolayı, ilk "köşeyi dönen" de o idi.

Kemal Bey, babası öldükten sonra, babasının bıraktıklarını yemekle meşgul olmuş, genç yaşta darülacezeye düşeceği sırada, Hükümetin

21

"Batan Şirketleri Kurtarma Operasyonu"ndan payını alarak, iş hayatında sivrilmeğe başlamıştı.

Kemal Bey'in sahibi olduğu şirket, "İleri Turizm Şirketi" idi. Yurt içinde ve yurt dışında turistik turlar düzenlerdi. Diğer turizm şirketlerine nazaran kârının çok fazla olması, organizasyonunun iyi olmasından ziyade, yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekecek olaylara ve mekanlara yönelmesinden kaynaklanıyordu. İlgi çekici olayları ve mekanları, gazete ve televizyon haberlerinden çıkarıyordu. Bazanda kendisi uyduruyordu. Geçen yaz olduğu gibi. Uydurma deyip geçmeyin. Kemal Bey işini uyduruyordu ya, siz ona bakın.

Bir doktorla anlaşarak O'nu, Akdeniz sahillerinde ücra bir kasabaya yerleştirmişti. Sonra da Tur'un adını koymuştu. "AİDS'lileri Kurtaran Doktorun Kasabasına Eğlence Turu." Gazetelere ilan verdiğinin ertesi günü, doktorun bulunduğu kasabaya dokuz otobüs turist göndermişti. Tur o noktaya gelmişti ki, Avrupa'dan gelen turistleri taşıyacak otobüs olmadığından, herifler kamyonlarla yola çıkmışlardı.

Kasabadaki doktor; köylülere, dağlardan toplattığı yavşan otlarını büyük kazanlarda pişirtiyor, bulamaç haline gelmesinden sonra, gelenlere birer ölçek veriyordu. Turistler kendilerine verilen birer ölçek ot bulamacını oralarına, buralarına sürüyorlardı.

Kemal Bey çok para kazanmıştı, geçen yaz düzenlediği AİDS'li tur'dan. Çok para kazanan sadece Kemal Bey değildi tabii. Doktor ve köylüler de kazanıyorlardı. Üstelik kasabanın yolu acil olarak yapıldığı gibi, bir de havaalanı inşaatı başlamıştı.

"Neden olmasın?" diye düşündü Kemal Bey. Gazeteler ve televizyon bu konuya bu kadar önem verdiklerine göre, bu işin tur'u niçin olma-sındı. Yalnız bu tur, Avrupa'lılara açık olacaktı. Yurt içinde nasıl olsa kimsenin itibar etmiyeceğini biliyordu.

"Kızım" dedi çağırdığı sekreterine.

"Avrupa gazetelerine bir ilân vereceğiz, not alıver."

Sekreter kız koltuğa oturmuş, bir eliyle kısacık eteğini sanki uzaya-cakmış gibi dizine doğru çekmeye çalışırken, diğer eliyle not alıyordu.

22

İRTİCAYI YERİNDE GÖR TURLARI, İLERİ TUR'UN
AVRUPA'LILARA BÜ-
YÜK HİZMETİ BÜYÜK TEHLİKE İRTİCAYI GÖRMEK
İSTEYENLERE SON FIRSAT, KAYITLAR PARİS BÜROMUZDA
YAPILMAKTADIR."

İlan Avrupa gazetelerinde yayımlandıktan sonra, ertesi günü ilk otobüs kafilesi geldi. Kemal Bey rehberleri eğitmiş, gezdirecekleri yerleri söylemişti.

"Aman dikkatli olun. İrtica üzerine çok laf edin ki, adamlar iyice inansınlar."

Rehberler zaten doluydular. Günlerdir gazeteleri okuyorlar, televizyonu dinliyorlardı. İlticayı iyice öğrenmişlerdi.

"Nereleri göstereceğimizi biliyorsunuz değil mi?" "Biliyoruz" dedi rehberlerden birisi. "Camileri filan."

Kendisinden emin rehberler eşliğinde, ilticayı görmeye gelen turistler, meraktan patlamak üzereydiler. Otobüs ilk defa Ayasofya meydanında durdu. Rehber elindeki mikrofona:

"İşte! Sayın turistlerimiz. İrticadan kurtardığımız.." demeye kalmadan yaşlı bir turist.

"Burayı biliyoruz. Biz Ayasofya'ya daha önce çok geldik, bize ilanlarımızda belirttiğiniz irticayı gösterin."

İlk atakda başarısız kalan rehber, yüzünün kırmızılığını gömleğinin rengine uydurarak ve:

"Hemen efendim. Merak etmeyin" diyerek, kafileyi Sultanahmet Camii'ne götürdü. Öğle namazını kılan müslümanları gören turistler merakla:

"Bunlar ibadet eden insanlar. Bizim ülkemizde de var bunlar. Sen bize ilticayı göster" deyince, rehber çaresiz kalmıştı. İliyle sakal, takke teşbih işareti yapmaya çalışıyor fakat heyecandan onu da beceremiyordu.

"Merak etmeyin efendim. Sizi buraya getirdik ki, daha önce görme-mişseniz yani.. Görün diye yani.. Ama size ilticayı göstereceğim.."

İrticayı görmeye gelen turist kafilesinin uğrak yeri şimdi bir Kur'an kursuydu. Rehber, kursun sorumlusuna, turistleri göstermiş

"Avrupa'dan gelen araştırma heyeti. Kursumuzda inceleme yapmak istiyorlar. Maksatları din, vicdan özgürlüğü üzerine rapor hazırla-

23

mak. Kursumuzun metnini çok duymuşlar" diyerek içeri aldirmişti.

Kur'an Kursunu gezen turistler temizliğe, titizliğe hayret ederek, yetkilileri kutlamışlar ve yine rehberine dönmüşlerdi.

"İrtica nerede? Bize ne zaman göstereceksiniz?"

Rehber şaşkınlıktan ve kızgınlıktan bağırarak üzereydi. Daha ne istiyordu bu adamlar? Niçin gördükleriyle yetinmiyorlardı. Bizim basınımız, televizyonumuz yıllardır yetiniyordu da bunlar kim oluyordu ki, hâlâ irtica nerede diye soruyorlardı?

Çaresizlikten kıvranan rehberin aklına, şimşek gibi parlak bir fikir geldi. Turistleri alelcele otobüse doldurarak şoföre:

"Körzihiyet gazetesinin önüne çek" dedi

Şöforbirşey anlamamıştı ama, söyleneni yaptı. Turistler Körzihiyet Gazetesinin önüne geldiğinde rehber, kendinden emin bir tavırla hepsinin önüne geçerek.

"Beyler! ister inanın ister inanmayın? İrtica bunun içindedir" dedi. Turistler şaşkın koca binaya bakarken, rehber:

"Burası ülkemizin en yüksek trajlı gazetelerinden Körzihiyet gazetesinin basıldığı ve dağıtıldığı bina. İrtica bu binanın içindedir. İlticanın kaynağı, bu gördüğünüz binadaki Körzihiyet gazetesidir."

Turistler hâlâ şaşkınlıklarını üzerlerinden atamamışlardı ama rehber habire konuşuyordu.

"Ülkemizde olayların nasıl olduğu önemli değil, önemli olan, Körzihiyet gazetesinin nasıl yazdığıdır. Kararlar ve yorumlar, Körzihiyet gazetesine göre alınır ve verilir.

Rehber, körzihiyet gazetesinin önünde konuşadursun, turistler otobüse binerek "İleri Tur Şirketi" ne gelmişlerdi.

"Kandırıldık! kandırıldık" diye bağırıyorlardı. Turistlerin yaptığı biraz yüzsüzlüktü tabii. Biz yıllardır kandırıldığımız halde gık demezken onlar, bir kere kandırılmakla, Kemal Bey'in işyerini başına geçirmişlerdi.

Kemal Bey'in itibarı, yurt içinde ve yurt dışında iki paralık olmuştu. Siz söyleyin şimdi. Kemal Bey saçını yolmasında kimler yolsun.

Farkında mısınız? Okuduğunuz bir irtica hikayesiydi.

24

ÇAĞDAŞLAŞMAK BU, KOLAY MI SANDIN?

Yıllar ne çabuk geçiyor? Soruyu size sorduğumu sanmayın. Kendime soruyorum. Sadece yıllar geçse neyse, biz de yaşlanıyormuşuz farkında olmadan. Yılların akışına o kadar kaptırmışız ki kendimizi, ardımıza dönüp bakmak, gelmemiş aklımıza.

Kabahatin hepsi bizim mi? Hiç birisini kabul etmiyorum. Geçmişimizden bu kadar kaçıcı yapmasalardı bizi. Kim mi? Tabi ki onlar, padişahlar yani. Bize övünebileceğimiz şeyler bıraksalardı, çağdaş olsalardı mesela. Şimdi bizim olduğumuz gibi. En azından "Çağdaşlaşmaya çabalama süreci"negirebilselerdi. Amayapmarr ıslar, yapamamışlar. Hep gericiler yüzünden. Çağdaşlaşmanın bütün yükünü bize bırakmışlar.

Çağdaşlaşmanın bütün yükü, bin yılın birikimi olarak bizim omuzlarımıza binince, haliyle bizde yılların nasıl geçtiğini, nasıl yaşadığımızı anlayamıyoruz. Ah!. Nasıl geçti yıllarım. Daha dün çocuktum halbuki. Ve umutlarım vardı çok güzel.

"Baba, bak adam yakıyorlar. Avrupa'nın ortasında geçiyor olay. Adamın içine şeytan girdi diye yaktılar adamı."

"Onlar öyle şey yapmaz oğlum. Yakmayı ve yıkmayı en iyi biz biliriz.

"1700 yıllarında baba. Kendi gerçeklerini anlatıyorlar. Avrupa'lılar çok barbarlarmış değil mi?

25

"Bana televizyonu kapattıracağsınız ama.. Size Avrupalılar çağdaş insanlar, bizden çok ileri insanlar diye öğretilmediler mi? Biliyorsunuz o yıllarda bizde Lâle Devri vardı. Hani, lâlelerin arasında, sırtında mumlarla kaplumbağalar gezerdi. Kendi zevklerine kaplumbağaları alet etmek, esas barbarlık bu.

"Ama baba, işin aslını yine televizyonda anlattılar ya. Kaplumbağa, tank gibi hayvan. Hem toprağı kazarak yuva kuruyor. Ortada lâle mi bırakır?

"Yani sen şimdi ne demek istiyorsun?"

"Türk filmlerindeki gibi konuşursam; demem o ki, filmcinin biri lâleli, kaplumbağalı film yapmış, filmi seyreden de oturmuş okullara tarih kitabı yazmış."

"Hanım! Bu çocuk neler saçmalıyor? Yoksa gerici falan mı oldu?"

"Ne ilgisi var baba. Bize öğrettiklerinin arasından mantığımı kullanarak çıkarıyorum."

"Ne mantığı ulan. Kim dedi size mantığınızı kullanın diye. Bizçağ-daşlaşmak istiyoruz. Çağdaşlaşmanın mantığı olmaz. Bunları öğretilmediler mi size?

Türk filmlerindeki gibi konuşsaymış. Demesi oymuş ki, lakinmiş, fakatmış. Niye Amerikan filmlerindeki gibi konuşmuyorsun? Boşuna mı oynatıyorlar o filmleri? Biz çağdaşlaşmak uğruna bunca fedakârlık ederken.."

Oğluma kızdığıma bakmayın. Çağdaş bir genç olsun diye az emek sarfetmedim hani. Sırf çağdaşlık olsun diye nelere katlanmadık ki? Kendi okulumuzu dahi kendimiz yapmıştık. Okusunlar, çağdaş olsunlar, bizim çektiğimizi çekmesinler diye. Ama bizim oğlan biraz aksi gibi. Yoksa emeklerim boşa mı gidecek?

"Baba!"

"Ne var benim yavrum."

"Sizin Şu yaptırdığınız okul var ya.."

"Ne olmuş okula? Yoksa yıkıldı mı? Ben demiştim zaten, o mütea-hide vermeyin diye. Adam, depremzedelere konut yapar gibi okul yaptı. Neymiş efendim.

Çağdaş müteahitler derneğine üyeymiş. Karısı baları-

26
sıymış.."

"Balansı değil, balerin."

"Her neyse. Ha, sen ne diyordun?"

"Kızkardeşimi okula almamışlar, başörtüsü var diye."

"Ne demek ulan, başörtüsü var demek. Biz çağdaşlaşma yolunda bunca emek sarfederken, benim kızım başına başörtüsü taksın, olacak şey mi bu? Söyle hemen çıkarsın."

Sağı solu düzeltmeye çalışmaktan, kendi çocuklarımızla yeterince ilgilenemiyor muyuz? Benim çocuklarım en çağdaş olmalı halbuki.

"Baba!"

"Ne var oğlum?."

"Sizin Şu yaptırdığınız okul var ya.."

"Ne oldu ulan çabuk söyle."

"Kızkardeşimi okula almamışlar yine."

"Başını açmadı mı hâlâ?"

"Açmasına açtı ama.. Annesi başörtüsü takıyor demişler."

"Ne! Annende mi başörtüsü takıyor yoksa. Aman tanrım!. Ne olmuş benim gözlerime. Nasıl görmemişim bunca yıl. Biz çağdaşlaşmak için bir yerlerimizi yırtarken, sen nasıl ol uy orda başörtüsü takıyorsun be kadın?"

Bir gören olmadan, bir duyan olmadan.. Kızım başını açsın, annesi başını açsın. Birkaç ayda çağdaşlaşma yolunda epey mesafe katetmiştik. Bizde ve ülkemizde gözle görülür çağdaşlaşma olmasına rağmen, yine de yapabileceğimiz çok şey vardır.

"Baba ben gitmiyorum."

"Nereye gitmiyorsun ulan? Çağdaşlaşma yolunda gitmekten vaz mı geçtin?"

"Biraz öyle sayılır. Senin kaydettirdiğin Çağdaş dans grubunun derslerine ve danslarına gitmek istemiyorum."

27

"Bana mantık yapmadan cevap ver. Çağdaş ve mantıksız olmalı."

"Kadın-erkek ayrımı yapmıyorlar. Kadın gibi de olabilirmişiz. Erkek olmamız doğal bir tesadüfmüş. Bütün doğallıklara karşı çıktığımız gibi, kadınlaşarak erkekliğe de karşı çıkmalıymışız."

"Ne var ulan bunda? Çağdaşlaşmak için gerekiyor ki, yapacaksın diyorlar."

"Baba, ben yapamam"

"Bütün Avrupa yapıyor da sen neden yapamazsın? Sen onlardan daha iyi mi biliyorsun? Biz onlara yetişmek istiyoruz oğlum. Ulan sen hiç ilerici çağdaş yazarları da mı okumuyorsun? Soba tutuşturmak için mi alıyoruz onların kitaplarını?."

Bu çocuğa ne desem ki?..

Gericilik irsi midir nedir? Bize geçmişimizi hatırlatmasın diye, çocuklara kötü örnek olmasın diye, biraz da çağdaşlık olsun diye, babamı huzurevine yatırdım. Dedim ya irsi midir? Benim çağdaşlaşma çabalarımaya rağmen, oğlan dedesine çekmiş gibi.

"Oğlum sen yoksa, huzurevine gidip dedenle mi görüşüyorsun?"

"Nerde.. Tenbih etmişsiniz hiç kimseyle görüştürülmeyecek diye. Bir odaya hapsedmişler adamı. Görüştürmediler."

"Hapsedmişler deme oğlum. Oranın adı huzurevi. Huzur bulsun diye koyduk onu oraya."

"Huzuru kendi evinde bulamaz mıydı adam? O kadar servet bıraktı ama.."

"Çağdaşlık olsun diye yaptık. Günümüzün modası. Yaşlılar huzurevine.."

"Toplama kampına yani.."

"Öyle deme oğlum. Onlar varken, hem çağdaşlaşmamız geri kalıyor, hem huzurumuz kaçıyor."

"Sabah namazına kalkıyor diye değil mi?"

"Şarttnı gün doğmadan kalkmak? Bayram namazıyla niye yetinmiyor.

Yetinmezler, geri kafalılar da ondan. Çağdaşlaşmayı bile becere-

28

mezler."

"Ama baba, senin çağdaşlığın hepimize yetiyor."

"Bir kişinin çağdaşlaşması ile olmaz oğlum. Hep beraber çağdaşlaş-malıyız ki Avrupa'ya yetişelim."

"Haydi çağdaşlaştık, Avrupa'ya yetiştik diyelim. Sonra ne olacak baba?"

"Sonra ne mi olacak? Eee şey... Ne olacağına o zaman büyüklerimiz karar verir.

Onlar ne derse biz onu yaparız. Bakarsınız, artık çağdaş olduğumuz yeter.

Avrupalıları geçmiyelim ayıp olur derler. Adamlara sonradan yetişip de geçmek olur mu? Bizde geri döneriz."

"Bütün gemileri yakıyoruz baba. Dönmek çok zor olacak."

Aynaya baktım dün. Yıllar sonra ilk defa bakıyordum. Nereden aklıma geldi aynaya bakmak. Ayna karşımdaydı ve ben bakıyordum ama, yüzümü göremiyordum. Gömleğimi kravatımı görebiliyordum da, yüzümü göremiyordum.

Aynalar mı değişmişti, ben mi yüz­süz olmuşum?

"Hanım, yüzümü göremiyorum."

"Sen yüzünü göremiyormuşsun, biz kendimizi göremiyoruz."

"Ne demek yani. Ne oldu size?"

"Daha ne olsun. Çağdaş olduk sayende... İnançımızı bıraktık bir kenara, çağdaş olduk."

"Tabii olacağız. İcabında insanlığımızı unutarak, çağdaş insan olacağız.

Çağdaşlaşmak kolay mı, fedâkârlık ister."

"Baba!"

"Ne var yine?"

"Gazeteleri gördün mü? Avrupa'da insanlar topluca müslüman oluyormuş. Kadınlar kapanmaya başlamışlar."

"Başımıza şimdi bir de Avrupa'lı belası mı çıktı? Kendi içimizdeki-leri çağdaşlaştırmak için uğraşırken, bir de onlarla mı uğraşacağız?"

"Bey, Avrupalıları örnek alıyoruz, çağdaş oluyoruz diyordun ya, biz de artık onlara bakarak yine müslüman olsak diyorum."

"Kim dedi bizim müslüman olmadığımızı. Nüfus kâğıtlarımızda ne

29

yazıyor sizin? Müslümanlığı bizden, bizim siyasetçilerimizden ve prof-larımızdan daha iyi mi bilecekler?"

"Ama baba.."

"Aması, maması yok. Bu şu demektir: Biz çağdaşlaşarak Avrupa'yı yüzyıl geride bıraktık demektir. Avrupalıların müslüman olmasına çağdaşlaşmamız açısından sevinebilirsiniz."

"Hani Avrupa'yı geçmiyecektik, ayıp olurdu. Baba artık geri dönsek.."

"Geri lâfını duymak istemiyorum. Gericiler yüzünden Avrupa'dan ya çok geri kalıyoruz"

"Çağdaşlaşmalar yüzünden de yüz yıl öne geçiyoruz değil mi?"

"Ne sandın? Bir türlü beraber olamadık şu Avrupalılarla.."

Yıllar ne çabuk geçiyor. Aynaya baktığımda ancak anladım. Yılların ne çabuk geçtiğini. Çağdaşlaşma çalışmaları yaparken unutmuşuz nasıl yaşadığımızı, nasıl yaşlandığımızı.

Yüzümü kaybetmişim ben. Acaba başka nelerimi kaybettim bilemiyorum. Gericiler oluveririm korkusuyla, ardıma dönüp bakamıyorum.

Ha sahi, siz ne yapıyorsunuz çağdaşlaşma yolunda. Sizin de kaybettiğiniz birşeyler var mı bunca yıldan sonra?..

30

BEYAN EDECEK İRTİCANIZ VAR MI?

Otobüs siyah asfalt yolda oldukça yavaş ilerliyordu. Şöfor sürat meraklısı olmasına rağmen, otobüsün yavaş gitmesi, bagaj ve koltuk aralarını dolduran valizlerin ağırlığından değil, Yugoslavya karayollarında seyretmesi ndendi.

Yolcuların çoğu işçiydi ve yurda dönüyorlardı. Aralarında birkaç tane işadamı vardı. Turist dediysek, üniversite öğrencisi Avrupa'lı öğrencilerdi bunlar.

Hazırladıkları tezleri için, kütüphanelerimizde araştırma yapmak istediklerini, çok iyi Almanca konuşan sakallı bir işçi şöfore anlatmıştı.

Çok iyi Almanca konuşan işçiyi sakallı diye boşuna tanımlamadık. İşçimiz sakallıydı ve yol boyunca otobüste ve otobüsün durduğu yerlerde namaz kılıyordu. Üstelik namaz kılarken başına tekke de takıyordu.

- Bir zamanlar buralar bizimmiş.

- Hep padişahlar yüzünden.

- Ya ya. Hep yemişler memleketi.

Yugoslav toprakları üzerine konuşanlar, işadamlarımızdı. İşadamı sıfatını kendileri söylemişlerdi yolculara. Beş kişiydiler. Üçü, piyasayı dolandırarak İsviçre'ye kaçmıştı. İşadamlığını baka baka öğrendiklerinden, piyasayı dolandırmanın da işadamı olmanın gereklerinden sanmışlar ve bu işi kendi ifadelerine göre iyi kıvırmışlardı. Ancak şimdi geri dönüyorlardı. Hemde yüzlerinde üzgün bir ifadeyle. Sebebi ne ola ki diye siz düşünmeyin. Nasıl olsa onlar yol boyunca diğer işadamları ile sohbet

31

ederken söyleyecekler.

- Biz hata yapmadık diyordu birisi.

- Evet hata bizde değildi. Oyunu kuralına göre oynadık.

- Oynadık ama dedi diğeri. Tedbir almayı ihmal ettik.

- Nereden bilebilirdik, aldığımız çek ve senetlerin sahte olduğunu.

- Namussuz herifler bize kazık attılar.

Olayı anlıyorsunuz değilmi? Piyasaya olmayan mallara karşılık sahte fatura sürerek, topladıkları çek ve senetleri valizlerine yerleştirmişler, soluğu İsviçre'de almışlardı.

Birkaç gün beklemişlerdi, gazetelerin "piyasada panik" diye başlık atmalarını.

Halbuki ne arayan vardı ne de soran. Elleriindeki çek ve senetleri, teşkilata tahsilat için verdikten sonra anladılar sebebini. Teşkilatın tahsildarı, çek ve senetleri görünce epey gülmüştü.

- Nereden buldunuz bunları. Hepsi sahte.

- Kazıklandık diye saçlarını yolmuşlardı. Milyonlarca liralık zararları bir tarafa, itibarları beş paralık olmuştu. İyi bir iş vurduklarını, İsviçre'ye yerleşeceklerini söyledikleri dostlarına ne diyeceklerdi. Artık piyasada onlara tombalacılık bile yaptırmazlardı.

- Sahi siz niçin düşünüyorsunuz? Diğer iki işadamı kendilerine yöneltilen soruların kısa cevaplarına geçiştirmek istediler.

- Biz mi? Şey yani biz kooperatifçiyiz.

- Üye kaydı için gelmiştik Almanya'ya.

- Yutmadılar değil mi?

- Yo hayır. Bizim işimiz sağlam da...
- Gerçi daha kooperatif için arsa almadık, kuruluş çalışmalarına başlamadık ama, gayet iyi niyetliyiz.
- Ona ne şüphe canım, ama işçiler inanmadılar değil mi?
- Aslında inanacaklardı ama, adamlarda para yok. Dolandırılmak alışkanlık haline gelmiş onlarda.
- Yani sizden önce davrananlar mı olmuş.

32

- Evet, hem de kaç kere. Fabrika kuruyoruz demişler, paralarını almışlar. Ev yapıyoruz demişler, paralarını almışlar. Ülkemizin dövize ihtiyacı var demişler, paralarını almışlar.
- İşçilerimizde çok safmışlar.
- Evet ama, onlar için biz ne yapabiliriz ki!.
- Desenize başarısız işadamları pozisyonunda dönüyoruz memlekete. Öğrenci çocuklarla Almanca konuşan sakallı işçi, yine koltukta namaz kılmaya başlamıştı. İşadamları daha önce baktıkları gibi bıraktılar yine. Sonrada birbirlerine baktılar.
- İrtica memleketi götürüyormuş.
- Bütün gayretlerimiz boşuna.
- Adam birde Avrupa görmüş.
- Takkesi bile var.

Sabahın ilk ışıklarıyla girdikleri Bulgaristan topraklarından geçerken, herkes gözünü açmış birşeyler görmeye çalışıyordu.

- Bu kadarı da olmaz. Konuşan kooperatifçi işadamlarımızdan birisiydi. Herkes o yana döndü. Olmayan ne idi acaba?
- İnsan haklarının olduğu bir dünyada onların bu yaptıkları zulümdür.
- Doğru zulümdür. Diğer işçilerde karışıyordu söze.
- İnsanların adları değiştirilemez.
- Dinleri değiştirilemez.
- Tek vücut olarak bu zulme karşı koymalıyız.

Son konuşan şofördü ve ilk defa konuşuyordu. Yolcuların hepsi pürdikkat konuşmanın devam etmesini bekliyorlardı.

- Dinimize, dilimize sahip çıkmalıyız.
- Doğru dedi yolcular. Sahip çıkmalıyız.

Otobüs Türkiye sınırına yaklaşırken yolcuların yüzüne kan gelmişti. Hele sakallı işçi, başında takkesiyle namaz kılan işçi, yerinde duramı-

33

yordu.

- Ah vatan! Şükür kavuşturana diyordu.

Şöfor sınır kapısına gelmeden otobüsü durdurdu ve yolculara döndü.

- Sayın yolcular, dedi. Ülkemizde yeterince irtica varmış. Onun için yanında ve kafasında irtica olan gümrüğe beyan etsin. Bizimde başımızı belaya sokmasın. Bunları söylerken gözlerini namaz kılan sakallı işçiye dikmişti.

- Ne yani biz müslüman değilmiyiz? Benim dedem hocaydı be. Ben hoca torunuyum. Sakallı işçi şaşırılmış, şoförün ne dediğini anlamamıştı

- Şöfor bey siz ne demek istiyorsunuz? Size müslüman değil siniz diyen mi oldu?

- Bana kimse öyle diyemez. Ben hoca torunuyum.

- Öyleyse...

- Siz sakallarımızı kesseniz, takkenizi teşbihinizi saklasanız iyi olur.

- Delimisin be adam. Benim sakalımdan size ne?

- Malum ya, irtica meselesi.

Otobüste huzursuzluk başlamıştı. Yolcular birbirine girmek üzereydiler, işadamları ve bir sakallı yolcu, şoförü destekliyordu. Bir işçi çocuğu atıldı hemen.

- Şöfor bey, o adamda sakallı. Çocuğun kastettiği; yolculuğun başından beri kimsenin dikkatini çekmiyen ve son olayda şoförü sürekli destekliyen birisiydi.

Doğruydu. O'nun da sakalı vardı ama, sanki günlerdir yıkanmamış gibi karışık.

- Benim sakalımı karıştırma. Ben müslüman değilim. Ateistim.

- Mesele anlaşıldı dedi şoför. O arkadaş müslüman olmadığı' jin sakallan kimseyi ilgilendirmiyor.

- Ben müslümanım dedi. Sakallı ve başında takke ile namaz kılan işçi. Sizin irticanız da beni ilgilendirmez.

Şöfor direksiyon başına geçerken söylendi.

34

- Benden söylemesi. Hele varalım yetkililerin huzuruna. İrticayı öğretirler sana.

Sınır kapısında kontrolden geçen otobüs, tekrar yola koyulduğunda, bir neşesizlik, bir huzursuzluk vardı yolcular arasında.

tşadamlarımızdan birisi, Avrupa'lı öğrencilerden sakallı olanına takıldı.

- Hey arkadaş. Seninde sakalın var. Üniversite kütüphanesine böyle giremezsin.

Avrupalı ve sakallı öğrenci, adamın yüzüne bir şey anlamadım der gibi bakarken, o işçi çocuğu atıldı yine.

- O dediğin müslüman öğrenciler için. Avrupalılara serbest. Ne de olsa onlar Avrupalı. İrtica nedir bilmezler.

Otobüs siyah asfalt yolda oldukça hızlı ilerlerken, namaz kılan sakallı işçi bilmiyordu ki, sevinçle geldiği ülkesinde gazetecilere ve siyasilere malzeme olacaktı.

35

SAHİP, SEN DEDİN DE BİZ YAPMADIK

Neden durgunsun sahip? Dargınmısın yoksa? Bize darılmaya hakkın yok sahip.

Sen de biliyorsun ki, seni üzmemek için çok uğraştık. Ne yaptırırsak hep senin için yaptık.

Sen memnun olasın diye icabında öldük. Niçin öldüğünüftzü bilmeden öldük, sormadan öldük. Yeter ki sahip sevin sin dedik.

Batılı ol dedin, olduk be sahip. Hiç itiraz ettik mi?

i,,- Hatta o kadar batılı olduk ki, batılılara birkaç tur attığımız halde yi-
fv' ' e doğulu kaldık. Amabu bizim suçumuz değil sahip. Bunu sende biliyorsun.
Batılılar; zaten batılı oldukları için ve daha batılı olmakta ağır kaldıkları için, biz
onları geçtik, tekrar yerimize geldik sahip.

Hep batılı ol diyorsun ama, halimizi görmüyor musun? Başımız döndü, batılıları
geçip geçip durmaktan. İtiraz etmiyorum sahip. Tabii senin dediğin olacak.

Herşeye rağmen bütün gücümüzle tekrar tekrar batılı olmaya gayret edeceğiz
sahip.

Önce hep çıkarttık üstümüzdekileri, soyunduk hepten. Ama senin kadar yakışıklı
olamadık. Bunu bizde biliyoruz sahip. Sonra frak giydik, smokin giydik, hatta
kuyruk taktık kendimize. Albenimizi kaybetmiştik. Kötü bir kopya gibiydik, lakin
senin dediğini olmaya çalışıyorduk sahip.

Özel kanunlarla harika çocuklar yetiştirdik. Hep senin resmini yapsınlar, hep
senin şarkılarını söylesinler diye.

Sen ne akıl verdiysen biz ona uyduk. Üzülerek söyliyeyim sahip, en çok azan da
senden duyduk. Sana sitem etmiyorum sahip. Konuşuyoruz

36

işte. Dereden tepeden oluyor ama, kusurlanmız affola.

Öyle bir derde dücar olduk gayri. Düştük kendi içimizde, kendimizden ayrı.

Dedim ya sahip, kusurumuza bakma sen bizim. Siz utanmayası-nız diye, mirasını
reddettik ceddimizin. Kimse öğrenmesin geçmişini, istediğin gibi değiştirdik tarih
kelimesini.

Şaşırdığımız bir husus var sahip. İçinden çıkamıyoruz bir türlü. Sana sorsam
kızmazsın değil mi? Televizyonumuzdan bahsetmek istiyorum. Şikayet babında
değ il ha. Sakın yanlış anlama. Sen sahipsin bilirsin.

"Şapkasını alıp giden adam" dizisi oynamıştı bir zamanlar. Gerçi o yıllarda
televizyonumuz yoktu ama, ne müthiş diziydi o. Film kahramanı bir esas oğlan
vardı. Mahallenin efesiydi ya. Bir elinde cop, bir elinde kelepçe. Hep hava atardı.
Diyanet reisine bile, tapu memuru muamelesi yapardı. Hani "Aşınmayan yollar"
dan başlamıştı işe. Sen de seyrettin mi sahip? Nee, yoksa senaryoyu sen mi
yazmıştın?

Televizyonumuzdan söz ediyordum ya sahip, şaşkınlığımızı bağışlayın lütfen.

Kolay değil, bir türlü anlıyamıyoruz. Batılı olacağız o kadarını biliyoruz ama,
Güneyli mi olacağız, Kuzeyli mi kalacağız? "Vahşi Batının kovboyları" biz miyiz?
Yoksa nesli tükenen Kızılderili miyiz? Karar veremedik bir türlü sahip.

Kimimiz Güneyli oldu. klu klux klan kukuletası taktı başına. Kadınlarımıza,
kızlarımıza saldırdılar. "Niçin başörtüsü taktı başına?"

Kimimiz Kuzeyli gibi eşitlikçi oldu sahip. Dediler:

"Herkes hür yaşamalı, kimsenin ne giyeceğine karışılmamalı. Ancak, bu başörtüsü takanların niyeti ne ola? Onlara hoş görülmesi olunmaya..."

Üniversitelerde, gazetelerde ve meclislerde baş köşelerde "Vahşi Batının kovboyları" vardı. Senin izninle var idiler sahip ama, bunlar kovboy değil kovboy müsveddeleri idi. Gerçek olan şeyleri, yalnızca kementleriydi. Boyunlarımıza taktılar kirli ve yağlı kementlerini sahip.

Kimimiz öldük, kimimiz zenci muamelesi gördük. Zenci değildik, zencilere karşı da değildik ama, zenci gibi dayak yedik, tekme yedik, horlandık.

Hep senin ellerine baktık sahip. O güzel ellerin ne zaman sırtımızı okşıyacak diye. O günleri bekliyoruz hâlâ. Çağdaşlaşmamızı mı be ^ en-

37

medin yoksa?

Sahip, sen çağdaşlaşım dediğin günden beri o kadar çağdaşlaştık ki, dağdan aşar gibi çağdan aşarak bir başka çağa geçtik galiba. Bunun sende mi farketmedin?

Bizden çağdaş örnekler vereyimde anlıyasın be sahip.

Herkes nükleer santrallerde elde ederken radyasyonlarını, biz toprağa ekerek üretiyoruz. Çay gibi yetiştiriyoruz, lahana gibi yetiştiriyoruz kendi radyasyonumuzu.' Hatta ineklerimiz dahi katıldı bu üretime. Radyasyonlu sütler bizim icadımız be sahip.

Sen sahiptin ama, sende bile yok bizde olan irtica tehlikesi. Birde bizim tehlikemizi beğenmiyorsun. Biz o tehlikeyi oluşturana kadar neler çektik, ne fedakârlıklar yaptık biliyor musun sahip?

Sende öğren istersen. Bakarsın sende bizim çağa geçtiğinde, bizim gibi çağdaşlaştığımızda, sana da gerekebilir sahip.

Önce muhbirler yetiştirdik. Kolay olmadı ama yetiştirdik işte. Üniversitelerde yetiştirdik, gazetelerde yetiştirdik, meydanlarda yetiştirdik, köşelerde yetiştirdik. Bir tuttu mu gerisi kolay sahip. Tıpkı salgın hastalık gibi sarıyor köşeyi bucağı ve kalın barsağı.

Sonra ilericiyi kontrol istasyonları kurduk. Mütahassıs muhbirlerin başkanlığındaki heyetler, ilericiliğimizi kontrol ettiler hep. "Kim ilerici değilse çeksın gitsın" dediler. Bunları biliyormusun sahip. Ha, işçi meselesi başka. Onu karıştıрма.

Onlar ilerici olmadıkları için gitmediler. Sen istemiştin ya sahip. Hani "Hem batılı olsunlar, hem batılı olmanın bedelini ödesinler" demiştin ya. İşte o zaman sahip, törenlerle işçiler gönderdik batıya. Sen dediğin için. İşçilerimizi önce törenle karşıladılar, sınıflarını değiştirdiler Sonra. Birinci sınıf, ikinci sınıf derken üçüncü sınıf. Bedelini ödedi onlar, hem de fazlasıyla ödediler sahip. Gerçi bizim yapabileceğimiz birşey yoktu (!) ama, aileleri parçalandı, çocukları intihar etti.

Bütün olanları biliyorsun sahip. Sen söyledin biz yaptık, kızgınlık neden? Baksana ne hallere düştük. Gül biraz.

Haberin var mı sahip, batılılarda olmayan çok şey var bizde. Ama onlar yine de bizi farkedemiyorlar. YÖK'ümüz var, YÖK'ümüzün yasakları var. Yıllarca öğünebileceğimiz çağdaş yasaklar bunlar.

Onlar biraz da bizi örnek almalı değil mi? Ama almıyorlar sahip. Yok yok üzülmiyorum da, merak ediyorum sadece. Daha ne yapmamız gerek diye. Elbette senin dediklerini yapacağız sahip. Hep senin dediklerini... Sen ne dedin de biz yapmadık sahip.

38

TUTANAK

Gazetelerin, artan irtica dolayısıyla yaptıkları yayımları ihbar kabul eden polis teşkilâtı, dün gece şehrin çeşitli yerlerine baskınlar düzenlemişlerdir. Yapılan baskınlar sırasında çok sayıda irticacı, ayin yaparken yakalanmıştır.

Baskınlar gecekulübü, diskotek, bar ve pavyon adı altında çalışan ilticanın, gece mekanlarına yapılmıştır. Adı geçen irtica mahallerinde ayin yapan kişiler, yaptıkları ayinlerin etkisiyle kendilerinden geçmiş olduklarından, birtakım irticacılar bir takım irticacılara sarılmış bir durumda olup, ancak kimin kime sarıldığı belli olmadığından, ilticanın sanık adayları karakolumuza karışık olarak getirilmişlerdir.

Şeytansal bir dine mensup oldukları sanılan irticacıların; özel içkilerden içtikleri, özel müzik aletleri eşliğinde birbirine sarılarak veya zıplayarak ya da anlaşılmaz seslerle bağırarak ayin yaptıkları tarafımızdan gözlenmiş olup, yapılan ilk sorgulamada hiçbiri suçunu kabul etmemiştir.

Okumuş yazmışların ve evden kaçmışların çoğunluğunu teşkil ettiği irticacılar; yaptıkları eylemin ayin diye adlandırılmıyacağını, ilkel kavimlerin dini ayinlerinden kaynaklanmasına rağmen, günümüze kadar çağdaşlaşarak geldiğini, dolayısıyla tam anlamıyla batılı bir eylem olduğunu, kendileri bu duruma batılılaşmak uğruna katlandıklarını, her ne kadar "yatay arzularını düşeyde tatmin etmek" gibi bir durumları söz konusu ise de, bu durumun dahi çağdaş ve batılı olduğunu, camilerde toplu namaz kılmak ve başörtüsü takmak gibi suçların yaygın olduğu ülkemizde, kendilerinin suçlanamayacağını iddia etmişlerdir.

39

HAYDİ KIZ İNTİHAR EDELİM TENEFFÜSTE

-Yanıma gelsene kız. Seninle biraz konuşalım.

-Ne o? Çok şaşırdım?

-İlk defa, bu okula geldiğimden beri ilk defa, birisi benimle konuşmak istedi de.

-Ayol sen çok kapalısın. Açık biri değilsin de ondan.

-Aslında açık bir kız olmak istediğim için bu okula gelmişim. Evimiz bu okula çok uzak olduğu için babamı zor razı ettim.

-Öyle bir halin var ki, bir şeyler saklıyor gibisin. -Bilmem. Saklıyacak hiçbir şeyim yok halbuki.

-Var var, bilmez miyim? Erkeklerden kaçırıyorsun. Arkadaş davetlerine gelmiyorsun. Ders kitaplarının arasında moda dergileri dahi yok.

-Derslerim yüzünden. Evde anneme de yardım ediyorum biraz.

-Kızım sen mademki bu okulu istedin. Bu çevreyi beğendin. Bizim gibi olmalısın. Kendini sıkma, serbest bırak.

-Nasıl söylesem. Modern, çağdaş bir kız olmak istiyorum. Ailemle bu yüzden anlaşamıyor gibiyiz. Yani onlar biraz çağın gerisinde galiba.

-Ay sen aileni bırak beni dinle. Birkaç gün içinde çağdaş düzeyde bir kız olursun. Her şeyin genişler.

40

-Ülkemizde tersi oluyor galiba. Baksanıza insanlar çağdaşlaştıkça çemberi daralıyor.

-Sen siyasetten anlıyor musun? Neyine gerek kız. Hayatını yaşa. Baksana erkekler senin etrafında dönüyorlar. Farkında değil misin?

-Ayol ben, kültür düzeyi yüksek diye, çağdaş bir eğitim yapılıyor diye geldim bu okula.

-Çağdaşlık eğitimle olmaz kız. Bizzat yaşıyacaksın. -Nasıl yani?

-Benim ailem de mutaassıp sayılır Ben de kapalı bir çevrede yetiştim. Haftada birkaç kez gittiğim arkadaş partilerinden, çaylardan başka, flörtümle her cumartesi gittiğim disko tek eğlencem.

Bale mi, keman mı? Bir türlü karar veremediklerinden yeteneklerimi bile geliştiremedim. Erkek arkadaşlarımı eve almama şimdi ses çıkarmıyorlar ama, önceleri bozuluyorlardı. Ne de olsa gerici zamanlardan kalmalar.

-Neee? Erkek arkadaşların eve geliyor mu?

-Niye şaşırdın öyle? Ne var bunda. Ben de onların evine gidiyorum.

-Peki, yalnız mı kalıyorsunuz?

-Aile toplantısı yapmıyoruz, tabiki yalnız kalıyoruz. Biraz eğleniyoruz o kadar.

-Peki şey olmuyor mu? Sen yani şeyini kaybettin mi? Şey şeyini yani?

-Şey şey deyip durma açık konuş kız. Anladım senin dediğini. Benim hiç öyle problemim olmadı. Biliyor musunşimdi korunmak zor. Hiç bir metod güvenilir değil.

-Ne desem bilmem? Ben bu konularda hiçbir şey bilmiyorum. -Kolayı var kız. Ben sana anlatırım. Sen de aynen yaparsın.

DİĞER TENEFFÜSTE -Seninle artık arkadaşız değil mi?

41

-Elbette arkadaşız. Biliyor musun bu okulda ilk defa seninle arkadaş oldum.

-Peki beğeniyor musun beni?

-Seni beğenmiyen mi var ayol. Erkekler senin peşinde dolanıyor diye bana iltifat ettin ama, asıl senin peşinde onlar. Hiç birini kırmıyorsun. Onlara karşı naziksin. Hem sonra senin için, okulun en çağdaş kızlarından diyorlar.

-Kolay olmadı. Çağdaşlaşma sürecini kimsenin yardımını olmadan, kendim tamamlamaya çalıştım. Yani topluma kabul ettirdim kendimi.

-Anlıyorum. Bu senin için çok zor olmuştur. Çok fedakârlık ettin değil mi?

BİR DİĞER TENEFFÜSTE

-Haydi kız intihar edelim.

-Ay şimdi mi? Ben hiç intihar etmedim ki.

-Olsun. Ben sana öğretirim.

-Ama şimdi kimyadan sınav var.

-Bırak sınavı ayol. Hani sen de çağdaşlaşmak istiyordun ya.

-Ay, ne desem bilmem ki? Gerçekten intihar çağdaş bir eylem mi?

-Sorduğun soruya bak. Çağdaş bir eylem olmasa televizyonumuz, kadın hakları nutuklan karıştıran intiharlı diziler yapar mı? Düşünsene kız, bizim neyimiz eksik dizideki kadından?

-Ayol senin şartların tamam da. Benim eksikim çok galiba.

-Kolayı var dedim ya sana kız. Ben sana öğretirim, sende aynen uygularsın.

Ondan sonra intihar ederiz. Yalnız elini çabuk tut ki geç kalmayalım.

-Televizyondaki dizi bitmeden mi yani?

-Tabi kızım. Gazeteler istem üzerinde. Ünlü olmak işten bile değil-

42

-Ayol ben korkuyorum. Daha önce hiç intihar etmedim de. Sen kendini biraz daha anlatsana.

-Daha ne anlatayım kız. Ailem beni bir konuda zorladı. -Yoksa örtünmeye mi zorladılar?

-Ne münasebet. Annem, babaannemin başörtüsünü bile çıkarttı. -Kadın yaşlı değil miydi? Nasıl razı oldu?

-O olmadı ama annem zorladı. "Dartilacze'ye kapatırım" deyince çaresiz razı oldu. Zaten direnemezdi ki, felçli her tarafı.

-Ay, annen biraz...

-Anneme laf yok. Babama göre daha çağdaş sayılır. Aile dostumuz Kemal Bey de hep annemi takdir eder. Arasına iltifat ettiği bile olur. "Sende insanı rahatlatan bir ilerencilik var" diye.

-Peki baban birşey demiyor mu?

-Kime? Anneme _mi, Kemal Bey'e mi? Anneme bazen takılır. "Bravo sana, eşitlik haklarını çok iyi kullanıyorsun" diye. Kemal Bey'e ise, sadece "Kemal'ciğim" der.

-Peki babannen ne yapıyor şimdi. Kadıncağız üzüntüsünden ölmüştür.

-Komşular da öyle söylüyor. Kapalı çevre ne olacak. Hiç açık görüşlü olanları yok aralarında. "Vah zavallı kadın. Başörtüsü çıkarılınca üzüntüsünden kahroldu" demişler.

- Oldü mü yani?

- Halbuki annem o kadar iyi niyetliydi. Ne de olsa kalbi temiz kadın. "Bu yaşa kadar kendini kapatmış. Kalan birkaç günlük ömründe bari çağdaş olsun" diye açmıştı babaannemin başını.

- Baban ne dedi o akşam?

- Biraz şakalaştı o kadar.

- Kiminle, felçli babaannenle mi?

- Tabii onunla. Annem, kadın-erkek eşitliğini özümsemiş ciddi bir kadındır. Sen yoksa annemi hâlâ anlamadım mı?

- Anlıyacağım ama, peki baban ne dedi?

43

- "Oh be anne! Hah şöyle. Göster güzelliğini herkese. Yıllardır sakladım da ne geçti eline. Sen bu halinde bile çok güzelsin." gibi şeyler söyledi.

- Babaannen bu iltifatlara sevindi mi?

- Bilmiyorum. Zaten hep ağlıyordu. Felçli dedim ya. Konuşamıyor-du. Herhalde yaşlandıktan sonra çağdaş olmak çok zor. Ama biz yaşlanmayacağız.

- Anlıyamadım. Neden?

- İntihar edeceğiz ya kız.

- Ha, sahi. Sen onu anlatıyordun. Neden intihar edecektik?

- Hiç sebep yoksa bile, çağdaşlığın gereği olarak.

- Şey, ben pek çağdaş sayılmam değil mi?

- Ne o kız korkuyormusun yoksa.

- Biraz korkuyorum. Babam döver sonra.

- Ayol biz intihar ettikten sonra nasıl dövecek. Gazetelerde resimlerimiz çıkar. Bütün okul törene gelir. Koca, koca çelenkler yaptırırlar. Ha, ben resimlerimi bile hazırladım. İşte bak.

- Bu oğlanlar da kim?

- Erkek arkadaşlarım ayol. Hepsiyle flört ettim. Resim altı yazısını da hazırladım. "Hayat dolu, cıvıl cıvıl bir kızdı" diye.

- Ay, son derste bitti. Ben eve geç kalıyorum. Yarın intihar etsek olmaz mı?

- Beni kandırma. Senin intihar etmek gibi bir fikrin yok. Bir flörtün bile olmamış. Yoksa sen gerici misin?

- Öyle deme ayol, insanın intihar etmesi için problemi olmalı değil mi?

Düşünüyorum da benim hiç öyle problemim olmadı.

- Olmaz tabi. Gerici düşünceler arasında kabuğuna çekilip yaşarsan, hiç problemin olmaz. Sen benim dediğimi yap. Senin de bir çok problemin olur.

- Peki sen, problemlerinden memnun değil misin?

- Aslında insanların problemi olması güzel bir şey ama, ben kapalı

44

çevrede yetiştiğim için, problemlerim zevk vermiyor bana.

- Ayol ben sahiden eve geç kalacağım. Biraz da yann intihar etsek.

- Daha etmedik ki birazını da yarına bırakalım. Bırak merak etsinler. Meraklı intihar daha güzel olur.

- Nereden biliyorsun? Daha önce hiç intihar ettin mi?

- Hayır şekerim. İntihar daha şimdi moda oldu. Dizideki kadın gibi biz de yüksek bir yerden atlıyalım.

- Ben yapamam, başım döner. Yükseklerden korkarım.

- Senin de korkmadığın hiç bir şey yok be kızım.

- Doğru söylüyorsun ayol. Annemden babamdan, öbür dünyadan.

- Daha iyi ya. İntihar eder, gider öbür dünyayı görürüz.

- Ay sen de çok meraklısın. Oraya, bu dünyada iyi yaşayarak gitmek gerek diyorlar.

- Ne yani, sen benim hayatımı beğenmiyor musun? Bu diyarların en çağdaş kızının hayatını ben yaşıyorum.

- Ben sizi birşey sandığım için, sizin gibi olmak istemiştım. Yani çağdaşlaşmak gerçekten zormuş.

- Sizin gibi derken neyi kastediyorsun?

- Ben annemi babamı dinlesem daha iyi olur. Ben de şey sanmıştım. Kompleks işte. İmrenmişim yani. Annemin başörtülü olduğunu, babamın namaz kıldığını gizlemişim. Galiba kompleks. Ama artık öğrendim.

- Ne öğrendin kız?

- Gericiliğin ne olduğunu. İstersen sen de öğren.

- Ayol bana "gerici ol" mu diyorsun?

- Merak ettiğin herşeyi öğreniyorsun ya. Biraz da gericiliği öğren-sen.

- Ay ben de seni şey sanmıştım. Ben gericici olacağıma intihar ederim daha iyi.

45

ERTESİ GÜNÜ GAZETELERDE:

"Arkadaşımın, tövbe edip örtünmesini söylediği hayat dolu cıvıl cıvıl çağdaş kız intihar etti."

"Polis, intihar eden kızın arkadaşımın evinde yaptığı aramada..."

46

TURİZM BAKANIMIZ İSTANBUL'DA

Dün Bodrum'da, turistler arasında incelemelerde bulunarak hangilerinin üstsüz, hangilerinin üstlü dolaşabileceğini bizzat yerinde ve zamanında tesbit ederek saptayan Kültür Bakanımız, sabah uçağıyla geldiği şehrimizde, ayağının tozuyla işbitirici incelemelerine girişmiştir.

Sultanahmet camiinin deniz tarafındaki bahçesine yapılması bizzat Turizm Bakanımız tarafından planlanan otelin yapım çalışmalarını yerinde inceliyerek, Sultanahmet camiinin otel yapımını engelleyip engellemediği hususunda ve cami minarelerinin otelin arka balkon manzarasını bozup bozmayacağı konusunda yetkililerden bilgi almıştır.

Bir yetkili yaptığı açıklamada; Sayın Turizm Bakanımızın, Sultanahmet camii avlusuna otel yapma fikrini; "Olağanüstü çağdaş bir fikir," girişimini ise, "Çağdaşsal bir girişim.." olarak tanımlamış, ayrıca:

"- Bu otel Türkiye'nin Avrupa'da tanıtılmasına ve yeni dostlar kazanmasına öncülük edecektir" demiştir. Yetkili; Ramazanlarda minareler arasına yazılan ışıklı yazıların (mahya demek istiyor) birkaç dilden birden yazılmasının, yapılacak otelin arka balkonundan bakan turistler için bir jest olacağını, dolayısıyla çağdaşlaşmakta olduğumuza inanacaklarını belirtmiştir.

Yetkilinin, Bakanımız tarafından takdirle karşılanan bu konuşmasından sonra; kendisine gösterilen, camiinin ramazanda çekilmiş "Hoş-geldin" mahyalı resmine bakarak bizzat emir vermiş ve "Hoşgeldin" in diğer dillerdeki karşılıklarının tesbit edilmesini istemiştir.

İncelemelerine Sultanahmet meydanında devam eden Turizm Bakanımızın, karşılaştığı kılıksız turistlerin yanaklarını ve saçlarını okşayarak; karınlarını bedava doyurup doyurmadıklarını ve vatandaşlarımızın onlara verdiği harçlıkların yeterli olup olmadığını sorması, inceleme

47

heyetinde bulunanlar ve olayı bizat görenleri duygulandırmış ve hatta "Çağdaşçı Türkiye'yi Dışarıda Tanıtma Derneği" Başkanı, gözyaşlarını çaktırmadan silmiştir.

Turizm Bakanımızın insancıl, hümanist ve gayet batılı gibi olan bu hareketi üzerine gazeteciler sorular yöneltmişlerdir. Sayın Bakanımız bir soruya verdiği cevapta:

- Hükümetimizin en icraatçı bakanlığı olan Turizm Bakanlığı'nın çalışmaları arasında; sizin merakınızı giderecek ve yaralan saracak bir fon oluşturulması da vardır. "Turistlere yardım ve eğitim fonu" olarak adlandırdığımız bu fonda biriken paralarla, parasız turistler için otellerde belli bir kontenjan ayrılacak, ayrıca; ülkemizde bulundukları sürede öğretimlerinin devamı için okullar açılacak, kendi ülkelerinden öğretmenler getirilerek, eğitimlerinin aksamaması sağlanacaktır" demiştir.

Bir başka soruyu:

- Siz de gayet iyi biliyorsunuzki, ülkemize parasız turist akını, bizim hükümetimiz zamanına has bir olay değildir. Ta Kılıçlı Aslan zamanından, Eyüplü Selahaddin zamanından beri vardır. Ancak bizde okutulan tarih kitaplarında, maalesef onlar için haçlı, ülkemize yaptıkları turistik turlara da haçlı seferleri denmektedir. Bu

tabirlerin Avrupalı dostlarımızı incittiği de ayn bir gerçektir. Hümanist ve batıcı aydınlarımıza bu konuda büyük iş düşmektedir. Biz bakanlık olarak ner işe yetişemiyebiliriz. Cumhuriyet'in övüncü hümanist aydınlarımız, bu gibi kitapları tesbit edip toplatılmasını ve yakılmasını sağlıyarak, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da bize yardımcı olmalıdırlar." Şeklinde cevaplandırılan Turizm Bakanımızın, gazetecilere yaptığı bu sohbet; özellikle kültürden de anladığını ve kültürümüzde turizme bağlı olduğunu vurgulamak istediğini birbirine fısıldayan gazeteciler, böyle kültürlü, geniş düşünceli ve Avrupalı gibi bir Turizm Bakanına sahip olduğu için, ülkemizin çok şanslı olduğunu ve hatta alternatifsiz Başbakanımıza karşı yegane alternatif olabileceği şekilde yorumlar yapmışlardır. Bir spor yazan gazeteci daha da ileri giderek;

- Üstsüz ve altsiz olarak oluşan ekonomimizin dahi Turizm Bakanlığı'na bağlanmasının, çağdaşlaşmamız açısından yararlı olacağını söylemiştir. Öğle yemeğini, tarihi Türk hamamları koleksiyonuna sahip bir işadamımızın konuğu olarak, geyikli otelde yiyen Turizm Bakanımız, işa-

48
damımızın bahçesindeki Türic hamamları koleksiyonunu incelemiştir. Bakanımızın:

- Tarihi Türk hamamlarını dağınıklıktan kurtararak hepsini bahçesinde toplaması, takdirde şayan bir davranıştır, şeklindeki iltifatına maz-har olan işadamımız:
- Bunlar bitpazannda, altalta istif edilmişti. Ben de zayi olmasınlar, turizm kültürümüze bizim de ufak bir katkımız olsun diyerek aldım. Sayın Bakanım takdir ederlerki, bunlar benim bahçemde çok büyük yer işgal ediyor. Bizim bu fedakarlığımıza karşı, devletimiz de bize mesela; Süleymaniye camiinin Halic'e bakan bahçesini veremezler mi? Biz de orayı gayet turistik bir otel yaparak, devletimize olan borcumuzu öder, çağdaş uygarlığa çıkmamızda biz de bir merdiven basamağı oluruz. Şeklinde hümanist kaygılarını dile getirmiştir. Turizm Bakanımıza öğle yemeğini bedava vererek devlete olan bağlılığını ispat eden bu işadamımız hakkında çıkanları "O bahçesinde topladığı, tarihi Türk hamamlarının yerinde, şimdi; onun banka şubeleri var." dedikoduların katılmadığımızın en doğal gazetecilik hakkımız olduğunu bildiririz.
- Kültür Bakanımız öğleden sonraki incelemelerini yapmak üzere gemi ile Kadıköy yakasına geçmiş, oradan helikopterle İndepedenta kalıntılarının üzerine inmiştir. Burada yaptığı basın toplantısında; gezileri ve yemeklerin lezzeti hakkında bilgi veren Bakanımız:
- Tarihsel indepedenta kalıntısının bugüne kadar hiçbir hükümet tarafından kıymetinin bilinmediğini, dolayısıyla bu icraatında kendi icra-atlarından bir icraat olarak tescil edildiğini.. Özellikle belirterek.
- Biz bu kalıntıyı kristal bir fanus içinde muhafaza etmeyi düşünüyoruz. Demiştir.

Kültür Bakanımızın konuşmasını destekliyen bir konuşma yapacağını belirterek ortaya atılan "Çağdaşçı Türkiye'yi Dışarıda Tanıtma Derneği" Başkanı:

-Sayın Bakanımızın bu girişimi, sakallı ve başörtülü zihniyete, çağdaşlaşma yolunda atılan bir darbedir. Demmiştir.

İlgili belediye başkanından da İndepedenta hakkında bilgi alan Turizm Bakanımız; belediye başkanının basına daha önce yaptığı açıklama-

49

mayı yerine getirmesini istemiştir.

Bilindiği gibi ilgili belediye başkanı; Sahilin İndepedenta'ya kadar doldurularak, birkaç mçtre yeşil alan ve birkaç büyük otel yeri kazanılmasının, ülkemiz için büyük kazanç olduğunu, ayrıca; buraya yalı ve köşk yaptıracak zenginlerimizden emlâk verisi alınacağından, kazançlarının kutsallaşacağını, dolayısıyla İndepedenta'nın tarihi özelliğinin gözler önüne çıkacağını ve tarihsel kıymetinin birkaç kat artacağını belirtmişti.

İncelemelerine yarında devam edecek olan Turizm Bakanımız, günün yorgunluğunu gidermek üzere; şöminesinde Tarihi Türk ağaç oymalarını yakan, bir başka zenginimizin konuğu olarak günü noktaladı.

50

BİR TOPLANTININ ARDINDAN

Çağdaş Gazeteciler lokalinden taşan kalabalık, Çağaloğlu kaldırımları üzerinde itişip kakışırken; kimi gazeteler bu durumu:

"Milletin sanata ve sanatçıya düşkünlüğü" şeklinde yorumluyor, kimileri:

"Çağdaşlık ve Batıcılığa gösterilen gerçek bir susamışlık örneği" diye .sunuyordu.

"Böyle sanatçılar çıkarmamıza rağmen karnımızdan, hâlâ bize yüz vermeyen AET'yi kıymalım" diyenler de vardı.

Siz de dikkatli baksaydınız anlardınız. Birbiriyle didişip duranların bizden olmadıklarını. Avrupa-Amerika milletler karışımı gibiydiler. Aralarında siyahlar yani zenciler yoktu ama, eli yüzü kapkara olanlar vardı. Tabi icraatlarının sonucu olarak.

Sonra anladım, birbiriyle itişip duran bu kalabalığın; sanatla, ülke ile bir ilgilerinin olmadığını. Gazetelerde bir resimleri çıkıverse, TV ekranlarında bir görünürseler yeterdi. Sonra gelsin, "koltuklardan koltuk beğenme "ler...

Haklıydılar belki. Ülke bir yarış alanı, herkes bir yarışın içindeydi. "Çağdaşlaşma yarışı", "İlericilik yarışı", "Şortlu ve şortsuz gezme yarışı", "En fazla muhbirlik yapma yarışı", "Kitap toplama ve yıkma yarışı" gibi... Cami kapılarında yahut okul girişlerinde bekliyordu birileri de. Gericileri anında tesbit etmek için.

Lokalin giriş kapısına yakın bir yerdeki grup, hemen farkediliyor-du. Bir çoğu tek ayak üstünde duruyordu. Kırık ayaklarını boyunlarına asmışlardı. Hatta, kınlan ayağını bir sığın ucuna saplayıp taşıyanlar

51

dahi vardı. Yanlarına kadar sokulup, bir dinleseydiniz neler konuştuklarını.

-Çok iyi oldu, diyordu birisi.

-Evet evet.. Çok iyi oldu diye tasdik ediyor bir diğeri.

-Ders anlatmaktan bıkmıştık. "Başörtülü ve sakallı aramak dinlendirici bir eğlence" tezini savunan, kırık ayağını elinde taşıyan adamdı.

Hepsi konuşuyordu. Neler konuşuyorlardı neler..

-Bizim okulda hiç başörtülü yok. Her gün kapıda öğrencileri; saatlerce didik didik etmeme rağmen, başlarından vazgeçtim. Çantalarında ufak bir mendil dahi bulamıyorum.

-Pardon, siz hangi okuldansınız?

-Çağdaş Heykelcilik Fakültesi dekanıyım. Ah bir mendil dahi bulsam. Kıyameti koparacağım, ama yok. "Okula gizlice başörtüsü sokmak isterken, bizzat ve şahsen dekan tarafından yakalandı" diye..

-O konuda bizim sıkıntımız yok. Her gün birkaç öğrenci başörtüsü takarak geliyor. Ben de hemen yakalıyorum.

-Her gün birkaç tane mi? Ama bu durumda sizin fakültede öğrencilerin tükenmesi gerek.

-İlahi dostum.. Bu bizim kendi organizasyonumuz. Öğrenciler nöbetleşe yapıyorlar bu işi. Hiç birine not vermem yoksa.

-Her gün bu zahmete niçin katlanıyorsunuz? Bıkkınlık vermiyor mu?

-Yasak boşuna mı çıkmış olsun yani? Sonra biz nasıl ispatlıyacağız çağdaş ve ilerici olduğumuzu? Her gün birkaç başörtülü yakalamadıktan sonra.

-Sen beni göreceksin. Yakaladığım başörtülü kızım üzerine, beyaz atım üstündeki şövalye gibi yaklaşıyorum."Bre gerici. Niçin ısrar ediyorsun? Biz ki çağdaşlaşma yolunda kırık ayak ve yalınkılıç mücadele ederken, bre bu ne cür'ettir?" Kılıcımı birkaç defa kellesini uçuracakmış gibi sallıyorum.

-Ay sizin kılıcınız mı var?

-Tarihi bir görev başka türlü nasıl yerine getirilebilir ki? Hem ben

52

Tarih Fakültesinin dekanıyım.

İnanamadınız değil mi duyduklarınıza? Ben de inanmadım önceleri. Ama olayları birlikte yaşayınca okul önlerinde ve gazete sütunlarında, şaşımaktan ancak kurtardım kendimi.

Hep çağdaş konulan tartışıyorlardı.

-İdam cezalan kalkmalı diyordu birisi. Ve onu onaylıyorlardı diğerleri.

-Evet kalkmalı. Beş kişiyi doğradı diye adam asılır mı bu çağda?

-Başörtüsü taktı, sakal bıraktı diye okuldan atmamak gibi, içeri tıkamak gibi, ilerici cezalar varken, adam asmak çok ilkel.

-Tatminsizlik efendim. İlla bir hobi arıyorsan, hayvanları korumak gibi bir görev yüklen.

-Hayvan dedin de aklıma geldi. Gönüdar hoca nerelerde yahu?

-Gelemedi zavallı. Tıkalı barsaklarını açtırmak için Avrupa'ya gitmiş.

-Evet ben de duydum. Ama yerine timsahını göndermiş. Bakın işte şurada. İşaret edilen yere sakın bakmayın. Simsiyah bir timsahı, kıpkızıl dişlerinin arasında bir başörtüsünü parçalarken görebilirsiniz.

O çok şükür içeri girebildim. Yoksa Yazı işleri müdürüm Abdülka-dir, kabul etmezdi. "Çağdaş ve ilerici sanatçılarımızı tanııtma toplantı-sı"nı sahneye yakın bir yerden takip edemedim mazeretini.

Kalabalığın niçin orada olduğunu öğrendiniz değil mi? Perdenin üzerindeki afişte öyle yazıyordu. Bekleyin. "Çağdaş ve ilerici sanatçıla-nımız" kimmiş tanıyalım. Sizi bilmem ama ben merak ediyorum, kim olduklarını. Salon o kadar kalabalık, o kadar kalabalık ki, şöyle bir baktığımızda, sanki kimse yokmuş gibi geliyor. Salondakilerin çoğunu siz de tanıyorsunuz. Gazetelerden yani. Ön sıralarda epey kırık ayaklı var. Onların yanındaki zayıf zayıf olanlar ise, işadamlarımız olacak. Son günlerde Özal'sızlık sıkıntısından bayağı zayıflamış adamlar.

53

-Peki, bu erkekler niçin "Feminist" pankartı taşıyor. -Onlar erkek değil. Erkeklik hakkı isteyen kadınlar. -Kadınlık haklan yetmiyor muymuş? -Kadın olmayı başaramamışlarsa suç onların mı?

Yakasında "Aydın ve lâik politikacı" yazan, yanımdaki bir adamın verdiği cevaplan siz de duydunuz. Hesap sorması gereken biz olduğumuz halde, sorulan bize soruyorlar.

Hah!. Başlıyor.. Sahnede yerlerini aldılar. Tanıtımacı açılış konuşmasında, tanıyıcılan kutladı ve:

-Bu büyük sanatçılarımızın, Türkiye'ye gelmelerine izin verdiklerinden dolayı, batı ülkelerine teşekkür ederiz dedi.

Birisi başıma mı vurdu. Yoksa ben mi afallıyorum. Hani bunlar bizim sanatçılarımızdı? Bir yanlışlık olmasın.

Tanııtıcı habire konuşuyor..

-tşte karşımızda, romanları birçok dilde milyonlarca basılan ve birkaç adet satılan, masraflan onlar tarafından karşılanan büyük romancımız, tşte karşımızda.

Salon alkıştan inliyor. Demek önceden tanıyorlarmış.

-Peki, tanıdıktan halde, neden tekrar tanımaya geldiler?

-Devrimci propagandadan haberin yok mu?

Yine bana sordu.

Tanııtımacı, sahnedeki bayan gösteriyor.

-İşte karşımızda, kiliselerin paylaşamadığı piyanocu. Onun piyanosu eşliğinde yapılan bütün dualann kabul olduğunu; "Haçlı kiliseleri birliği" Başkam, bizzat ve şahsen söyledi. Gurur duyuyouz.

O'nu da alkışladılar. Ne yapssınlar yani. Gururduyacak başka şeyleri olmayınca...

- Sen Pol'ün torunu mu bu kadın.
- Bizim harika çocuğumuz.
- Niye kilisede çalışıyor? Bizim çocuğumuzsa..

54

-Biz de onlardan olmuyor muyuz? Onlardan olmak için çağdaşlaş-mıyor muyuz? Bu "Aydın ve lâik" politikacı deli edecek beni. Hep bana soruyor.

Tanıtmacı hâlâ mikrofon başında.

-İşte karşınızda, resim sanatını onlara öğreten harika oğlan. Pardon çocuk.. Bizim oralarda böylelerine "eşşek kadar adam" derler. Neresi çocuk anlayamadım.

-Her ne kadar o günlerde babasının batık şirketlerini kurtarmak için, "Harika çocuk" kanunundan yararlandırıldığı söyleniyorsa da...

Demek o günlerde de varmış. Şirket kurtarma işi. Bir de sadece Özal'ın yaptığını söylerler.

Tanıttıcının her söylediğini alkışlıyorlar. Sakın birbirlerini alkışladıkları için çoğalıyorlar olmasınlar?

Toplantının sonunda, soru-cevap bölümüne gelindiğinde, bir soru da ben sordum. Sadece bir soru.

nuz?

-Siz bizi tanıyor musunuz? Yani Türkiye'yi tanıyor musunuz? Dediler ki:

-Vaktimiz olmadı.

-Onları tanıdıktan sonra gerek duymadık.

-Tanınmaya niçin o kadar meraklısınız?

Doğrusu çağdaş ve ilerici cevaplar verdiler.

55

HOROZLAR VE BÜLBÜLLER

Güzelyurt kasabasında geçtiğimiz gün; seher vaktinde öttükleri ve sahiplerini sabah namazına uyandırdıklarından ötürü, On bin horoz, irticai faaliyette buldukları gerekçesiyle tutuklanmışlardır. Tutuklu horozların, her ne kadar yargılanacakları söyleniyorsa da, haklarında verilecek karar, hemen hemen herkes tarafından bilinmektedir. Şehri bıçak Satıcı ve bileycilerinin istila etmesi de, sonlarımızın kanlı olacağını gösteriyor. Tutuklu horozların en yaşlılarından biri olan Gülibik, kendisini tu-tuklayan sahibinin:

-Sen ki her sabah ötmekle, bizi yani senin sahiplerini uyandırmak istemektesin.

Halbuki biz; yıllardır söylenen ninnilerin etkisiyle yıllarca uyumak gayretindeyiz.

Ola ki niyetin bizleri uyandırmak olsun. Bu dahi senin irticai faaliyette bulunuyor olman için yeterli sebeplerden sayıldığından, "irticayı önleme ve irticanın başını kesme" kampanyalarına bizim dahi katkımız olması, çağdaşlık ve demokratlık görevimiz olduğundan... Şeklindeki yargılaması üzerine, çaresiz Gülibik son

birkez daha öterek:

-Ey Adem'in günümüzdeki oğulları, diye müdafaaya başladığında, demokrasi gereği hemen susturulmuştur. Güzelyurt kasabasındaki bu ilerici gelişmeleri dikkatle takip eden çok Batılı uzmanlar ve özellikle Ame-rikalılar'ın, bahçelerdeki ağaçları işaret etmeleri üzerine herkes telaşla:

-Yoksa ağaçlarımız da mı irtica olmuş? diye birbirine bakarken, konuya açıklık getiren çok Batılı uzmanlar ve özellikle Ame rikalılar:

-Hayır, hayır. Ağaçlar değil. Ağaçlardaki Bülbüller. Caz ve pop Konseri vermiyorlar herhalde. Diyerek endişelerini belirtmişlerdir.

Güzelyurt kasabasının yol göstericileri olan, çok Batılı uzmanların ve özellikle Amerikalıların, bu yerinde uyarıları gereği, Bülbüllerin üzerine gidilmiş, yuvaları didik didik edilerek, hicaz makamında öttükleri tesbit edilmiştir.

Konu ile ilgili olarak, Güzelyurt kasabası encümeni bir bildiri yayınlamıştır:

56

"Kasabamızın bütün ağaçlarındaki Bülbülleri yakalamamız mümkün olmadığından ve kasabamızın bütün ağaçlarını kesmemiz, yol göstericilerimiz tarafından şimdilik istenmediğinden, bülbüllerin hicaz makamında ötmelerini önlemek için, bundan böyle hicaz makamını yasaklamış bulunuyoruz. Bildirildiği tarihte yürürlüğe giren bu bildiriye kesin kes ve herkes uya. Uymayanların gereği düşünüle, icabına bakıla..."

Yayımlanan bu bildiriye sonra, Güzelyurt kasabası halkı "kes" fiilinin işlevini iyi bildiğinden; ilk olarak Kulaklarına pamuklar tıkamışlar ve bülbüllerin hicaz makamında yayınladıkları konserlere itibar etmediklerini göstermişlerdir.

Bundan sonraki gelişmeler daha sonra bildirilecektir. Stop. Hepsini bugün mü okumak istemişsiniz. Stop

57

"İRTİCAYI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ"

Büyük ümitlerle kurulmuştu "İrticayı Araştırma Enstitüsü." Basının ve siyasilerin desteği oy birliğiyle sağlanmış, araştırma-caların rahatça çalışabilmeleri için hiçbir fedakârdılıktan kaçınıl-mamaştı.

Alınan araştırmacılar; geçmişleri didik didik edilerek titizlikle seçiliyordu. Ola ki ailelerinde gerici düşüncelere sahip kimse bulunmasın. Testlere tabi tutuluyorlardı. Renklere karşı, kokulara karşı, seslere karşı, kitaplara karşı tepkileri elektronik aletlerle ölçülerek değerlendiriliyordu.

Gazetelerde "İrticayı Araştırma Enstitüsü için araştırmacı elemanlar aranıyor." ilânını okuyunca ben de müracaat ettim.

Benim diğer müracaatçılardan ne eksikim var. Ücret dolgun. Üstelik her bulduğum irtica için prim dahi veriyorlar. Yalnız, mahallemizin dedikoducusu Canan Hanımı orada görünce bir an bozuldum.

Çevresindekilere:

"Ayol, benden iyi araştırmacı mı olur? Mahallenin girdisini çıktısını en iyi ben bilirim. Akşam kim ne yemiş, kim kavga etmiş gelin bana sorun" diyordu. AraştıTnacı olmak açısından haklı olabilir ama; o kadar öğrenim görmüş kültürlü araştırmacıların arasında, biraz ilkel olmuyor muydu onun durumu? Seçme testi için sıramızı beklerken, tepkilerimi tekrar gözden geçirdim. Ben onların istediği cevabı vereyim de, varsın bilgisayar yalan desin. Ha, içeride teste tabi tutulan müracaatçının kafa ve kolların bilgisayarla bağlanıyormuş. Amerikan filmlerindeki yalan makinası gibi birşey. Söylentiler doğruysa herkesin kafasının iini okuyabiliyormuş.

Madem ki herkesin kafasının iini okuyor; o halde ülkenin bütün insanları sıraya dizilerek kontrol edilse... Kimin kafasında irtica var, gerici düşünceler var, daha kolay anlaşılmaz mı diye sormayın. Belki akıllarına gelmemiştir. Belki bu şekilde araştırma yapmak daha bilimseldir.

Bir de şu var: Batıcı ve ilerilerimiz kafalarının içi boş olduğundan ve bunların da bir kısmı gazeteci bir kısmı da siyasetçi olduğundan durumları bilinmesin isteniyor olamaz mı?

Kafanın iini okuyan bu bilgisayar aslında çok iyi birşey. Hatırlıyorum da bir zamanlar böyle makineler icat edilmemişken, Yassıada Savcısı çok zorlanmıştı, kafa içi okuma hususunda.

Duruşmaların birind; anadolu insanının şeyh dediği bir milletvekili yargılanırken: "Ben bunların kafasının iini bilirim. Sanık her ne kadar o gun mecliste bulunmadığından oylamaya katılmamış ise de, eğer oylamada bulunsaydı mutlaka diğerleri gibi "Evet" diyecekti. Buna şeyh diyorlar ama ben bunların kafasının iini bilirim" deyince sanık sandalyesindeki:

"Söyleyecek bir şeyim yok hakim bey. Kafamın iini bilen böyle bir savcı olduktan sonra, ben ne diyebilirim. şeyhlik bende, keramet bunda."

Sanığın savurmasına millet biraz gülünce, glmek bile yasaklanmıştı. Arada kaynayan, hiç kimsenin dikkatini çekmeyen; kafa içi okuma konusu idiki, kıymeti ancak günümüzde anlaşılıyor, kimin aklına gelmez ki, kafa içi okuyan makinalardan önce, bizde kafa içi okuyanlar vardı. Ee olacak o kadar. Uçak icat olmadan, uçmuş bir milletiz biz.

Ağalan, yapraklan, tabiatta yeşil olan her şeyi çok severim ama, yeşil dediklerinde sevmeyeceğim diyeceğim. Yeşili sevmek irtica ile ilgili olabilir. Güzel kokulan da çok severim. Oh! Mis gibi kokular... Burnuma kokular tuttuklarında ter kokulannı çok seviyorum diyeceğim. Tahammül sınırımı zorlayarak. Koku testini de başarmak için.

59

Güzel sesler dinlettiklerinde özellikle ayın'lan vurgulayarak söyleyenler varsa onları sevmemişimi söyleyeceğim. Ayın'ları vurgulayarak okuyanlar, Aydın (!) lan atlatabilirmiş.

Seçme testinde sorulara vereceğim cevapları gözden geçirirken, irticai araştıran araştırmacılar, ellerinde bulgular, koşar adım geliyorlardı.

"Şef bak ne buldum. Ziya diye paşanın birisi şöyle yazmış: İslamlık imiş devlete pabend-i terakki Evvel yoğ idi iş bu rivayet yeni çıktı.

Paşa: İslamiyet ilerlemeye engel değil, eskiden böyle bir şey yoktu. Bu söylenti de yeni çıktı, diyor."

Bu önemli bulgu üzerine yapılan geniş araştırmalardan sonra yazılan rapor aynen şöyle:

"Adı geçen mısraların sahibi Ziya Paşa, korkulacak bir paşa olmayıp, adı geçen mısralar dahi lise edebiyat kitaplarından çıkarılmış olduğundan dolayı ve Ziya Paşa adlı nam kişinin tezi, ekti sunulan üniversite yayınında bir anti tezle cevaplandırıldığından, konunun üzerindeki durulmasına gerek olmayıp adı geçen anti tez sahibi üniversitelinin heykelinin bir kilise bahçesine dikilmesine, birer nüshalarının da diğer kiliselere dağıtılmasına..."

İrticayı ortaya çıkarmak için alınan araştırmacılar; kütüphanelere, kitapçılara, camilere gidiyorlardı. Hangi kitapta irtica üzerine yazılar var, bulmaları gerekiyordu. Hangi hoca ilticayla ilgili şeyler söylüyor, bilmeleri gerekiyordu. Hesapta olmayan tehlike, bu noktada başlıyordu.

Okuma yazma oranının artınmasına rağmen, okuyan ve yazan o kadar azalmıştı ki, bu da insanların daha kolay kandırılabilmeleii için yeterli şartların oluşması demekti. Ne zaman ki araştırma adı altında da olsa insanlar okumaya ve dinlemeye başladılar, işte o andan itibaren değişti durumları.

Seçme testini en yüksek puanla kazananlar dahi bir zaman sonra namaz kılmaya başladılar. Ceplerinde takke ve teşbih taşır oldular. Hatta ülkede irtica diye bir şeyin olmadığını açıkça yazdılar. Tabi bu durumda "İrticayı Araştırma Enstitüsü" ile ilgileri kesiliyor, yerlerine yeni elemanlar alınıyordu.

60

Gün geldi Enstitü için elemanlar bulmakta güçlük çekilir oldu. Evlerde kitap dolu odalar, sokaklarda koltuğu kitaplı insanlar vardı. Herkes okuyor öğreniyordu.

Namaz vakitlerinde bütün camiler bayram namazı cemaatine kavuşmuştu.

İlk ve son araştırmamı Enstitüye götürdüğümde, hemen işime son verdiler.

"Sen daha irticanın ne olduğu bilmiyorsun" dediler.

Rotary'cilerin "azalan içki üretimini arttırarak çevresel kurtarma-ışmalanna katkıda bulunmak..." bildirimlerini incelemiş, toplumu zehirlemek açısından ilticayla ilgili bulmuştum halbuki.

Büyük ümitlerle kurulan "İrticayı Araştırma Enstitü"sünü kurtarmak ve ülkede hızlanan okuma yazma merakını önlemek için kuşkusuz tedbirler arandı. Bu tedbirlerin başında, Amerikalı uzmanların araştırma yapmaları geliyordu.

Adamlar, niçin böyle oldu sorusuna mutlaka bir cevap bulacaklardı.

Siz benden duymuş olmayın. Ben de bir doktor arkadaştan duydum. Amerikalı uzmanların insanlarımız üzerine yaptıkları araştırmalarla ilgili raporları aynen şöyle imiş:

"Bu ülkenin insanları, müslümanca yaşamaya çok yatkındır. Bu özellikleri ise kanlarından geliyor. Kromozomları arasında müslümanlıkla ilgili bir kromozom var ki yok edilemez. Ancak, mümkün olduğunca bunları, geçmişlerinden ve kitaplardan uzak tutmalıyız."

'İlticayı Araştırma Enstitüsü'nün görevini şu anda birtakım siyasiler ve gazeteler yapıyorlar. Hangi kitap yasaklanmalı, hangi kitap yakılmalı, hangi hoca susturulmalı... En iyi onlar biliyorlar.

61

'NAMAZ NASIL KILINIR?'

SINIFTA DİN DERSİ

Din Bilgisi dersindeydiler. Bir öğrenci sormuştu.

-Öğretmenim Namaz nasıl kılınır? Anlatır mısınız?

Öğretmen; bulunduğu okulun yerini ve konumunu çok iyi biliyordu. Bir başka lisede, meselâ: Bir Anadolu kasabasında yahut, gecekondu semtlerindeki bir lisede, normal karşılayabilirdi bu soruyu. En azından şaşımazdı. Şaşırmak fiiline, sınıfın diğer öğrencileri de iştirak etti.

Ne demek? "Namaz nasıl kılınır?"ı anlatmak?

Bu lise: Gazetelerin magazin sayfalarındaki sosyete sayfalarına kaynak olan bir semtin lisesiydi.

Bu lise: Vatana büyücek hizmetlerle ömürlerini harcamış ve hatta harcadıkları hayatlarının yarısını Avrupa'larda geçirmiş, siyasetçi eskilerinin oturduğu bir semtin lisesiydi.

Bu lise: Şirketlerini batırarak ve devlet bankalarını dolandırarak, hükümete kurtarma icraatları için imkân hazırlayan işadamlarının bulunduğu bir semtin lisesiydi. Ve hatta bu lise; feminist kadın ve ateist erkek hareketlerine çekirdek olmuş bir semtin lisesiydi.

Gazeteler bu semt sakinlerinin hayatlarını "Aykırı" seri yazılan yapmasına rağmen, ahlak zabıtasının görev alanı dışında olduklarından; karnelenmeleri, fişlenmeleri söz konusu değildi.

Bir öğrenci öğrenmek istiyordu. Din Bilgisi öğretmenine sormuş-

62

tu.

-Öğretmenim. Namaz nasıl kılınır? Anlatır mısınız?

Lisenin bulunduğu semt ve konum başka, müfredat başkaydı. Öğretmen öğretecekti. Görevliydi.

Okulun diğer sınıflarında gayri müslim azınlığın çocukları vardı. Ama tesadüf eseri, bu sınıfta yoktu. Dolayısıyla gazeteler yazamazlardı.

"... Lisesi'nde din dersi öğretmeni, gayri müslim çocuklarına namazın nasıl kılındığını öğretmeye kalkıyor."

Öğrenmek isteği öğrencilerden geldiğinden, gazeteler yine yazamazlardı.

"...Lisesi'nde din dersi öğretmeni, sınıfta toplu namaz kıldırıyor" gibi.

Din Bilgisi dersindeydiler. Öğretmen önce vakti anlattı. Kibleyi anlattı. Niyeti anlattı. Tekbir'i anlattı... '

Öğrencilerin bir kısmı öğrenmek için dinliyorlardı, bir kısmı ise, yılın modası "yaygara" için dinliyorlardı. Aslında bunlar birkaç kişiydiler ama, iyi bir fırsat geçmişti ellerine. Ailelerini haberdar etmeliydiler ve gazetelerini de. Senaryo biraz daha güzelleşsin hele.

-İçinizde namaz kılmasını bilen var mı? Bir çocuk parmak kaldırdı. Diğer çocukların:

"Senden beklenir. Nasıl da belli bizden olmadığım" düşünceleri arasında. Doğru düşünüyorlardı.

"Ben biliyorum" diyen çocuk, uzak bir semtin çocuğuydu. Bu okula bir çevre sahibinin aracılığı ile kaydolmuştu. Babası, o çevre sahibinin fabrikasında ustabaşı olarak çalışıyordu.

"Namaz nasıl kılınır" ı öğrenmek isteyen çocuk, namaz kılmasını bilen çocuğun sıra arkadaşıydı. İrtica hareketlerine, irtica propagandalarına mı başlamıştı yoksa? Tehlikeli olabilir. Gereği yapılmalı. Birbirlerine baktılar. Gözleriyle anlaştılar.

-Bize gösterir misin? İki rekat namazın nasıl kılındığını.

Sanki bir çeşme varmış ve suyu şml şırıl akıyormuş varsayarak ka-
63

ratahtanın önünde, önce abdest nasıl alınır, onu gösterdi çocuk. Diğerleri, Pandomim gösterisi seyrederek gibi baktılar.

Sonra bir sıranın üstüne çıktı çocuk. Kibleye döndü, niyyet etti ve tekbir aldı yüksek sesle.

"İki rekat namaz nasıl kılınır"ı gösterdi arkadaşlarına, sesini yüksek tutarak. Selamı ancak vermişti ki, sınıftaki o birkaç kişi, tecavüz taarruzuna geçmişlerdi bile.

Hem vuruyorlar, hem bağınıyorlardı.

"Gericilere ölüm."

"Rabıtaya son"

"Batı'ya karşı çıkan hainler"

Teneffüs zili çaldığında, cidal durmuştu ama, Din Bilgisi öğretmeni; "Namaz nasıl kılınır?"ı anlatan çocuk, ilerikilerin izlerini taşıyorlardı yüzlerinde, kırmızı ve mor halkalar halinde.

Din Dersi öğretmeni kendisinden çok, o iki öğrencisini ani tecavüzden koruyamadığına yanarken, okul idaresi olaya el koymuştu çoktan.

"Hayatınızı karartacağım sizin. Burnumuzun dibinde ha."

Hayat karartan okul müdürünün, yüzü ve bütün vücudu kapkaraydı. İçinin ve düşüncelerinin karanlığı bir sis gibi sarmıştı tüm sıfatlarını. Yaradılış hikmeti simsiyah zenciler dahi kıpkırmızı oluyorlardı böyle karalıklar ve karanlıkları gördüklerinde..

HASTANE ÖNÜNDE AĞAÇ MI KALDI?

Gericiliğe karşı ilericiler adına sınıf savaşı veren öğrenciler, çoktan hastanekapılanndakuyruğa girmişlerdi. Hasar tesbiti raporu alacaklardı. Babalarından öğrenmişlerdi herşeylerini belgelendirmeyi. Anneleri aldırış etmiyordu zira. Belgesizliğe de, vesikasızlığa da.

Doktorlar heyeti önce şaşırıldı. Bu hasar yokluğu karşısında. Ama sonra olayı dinlediklerinde öğrencilerden, hemen sarıldılar kalemleri-

ne. Böyle şey olamazdı. Böyle ilerici bir çağda, böyle ilerici bir semtte, böyle ilerici bir okulda, böyle ilerici çocuklar önünde, namaz kılmak gibi,

64

Rabita teşkilatçılarının yaptığı bir eylemi, canlı olarak göstermek, olamazdı.

Doktorlar yazıyorlardı. Yazdıklarına rapor diyorlardı.

"Yediği darbelerin etkisiyle geçirdiği iç kanamadan ancak yirmibeş günde iyileşeceğine..."

"Gördüğü olayın şoku tesiriyle, hafızasında oluşan bulanıklığın, kırkbeş günde geçeceğine.."

"Yaşadığı korkulu anlar, sindirim sisteminde tahribat yaparak, hazımsızlığa neden olmuş ve yetmişbeş günde..."

"Doktorlar da istemezler mali ve sosyal konumlarının sarsılmasını, kurdukları düzenin bozulmasını" diye düşünüyorsanız, size haki: değilsiniz diyemem. Ama yazdıktan raporlarda gerçek payı olmadığı söylenemez.

İlerici sınıf savaşı veren gençlerin iç kanamaları o kadar ileri derecede idi ki, okul koridorlarını bırakın, hastane koridorları dahi kızarmıştı. Ne yapsındı yavrucaklar. O kadar darbe yediler. Annelerinden, babalarından, çevrelerinden.

"Çağdaşlaş" küüt. "Batılaş" paat. "Darwin diyor ki.." çüüş.

Evleri olay'dı. Şok'u atlatmak kolay mı? Annelerinin partileri, babalarının iflasları... Amerikan dizisiydiler sanki. İhanet, intikam ve heyecan hep doruklarda.

Gelsin korkulu anlar, gelsin korkulu anlar. Evlerinde ve gazetelerinde. Ya irtica gelirse.

Bu kadar izahat sanırım yeter. Doktorların haklılığına.

BABALAR TOPLANTISI

Ne zaman biraraya geldi bu kadar baba? Bizim şehiriçi mektuplarımız ancak bir ayda yerine ulaşırken, elektronik haberleşme nimetleri hep onlar için. Ama yine de sormaktan kendimi alamıyorum. Ne zaman toplanı verdiler?

65

Büyük salonun ucundaki masada; namaz kılmak gibi gerici bir hareketin, canlı olarak tatbikata konulduğu sınıf öğrencilerinin babalarını temsilen, birkaç kişi oturuyordu. Birisinin ayağı kırık ve elinde ben otuzdört yaşındayım yazan bir pankart vardı.

Gazetecilere o kadar heyecanla anlatıyorlardı ki olayı. Sanki üçüncü dünya savaşı çıkmak üzereydi.

-Ben yıllarca Avrupa'da kaldım. Bütün tahsilimi ve gençliğimi orada geçirdim. Hiç kimse çıkıp da, namaz şöyle kılınır diye anlatmaya kalkmadı. Oralarda olmadığına göre, bizde niçin oluyor namaz kılmak? diyordu birisi.

Bir diğeri, hatta ayağı kırık olanı:

-Tedbir almalıyız. Okul girişlerinde aramaları daha sıkı yaptırmalıyız.

Çocuklarımızı Avrupa'ya göndermeyip de buradaki okullara gön-dermişsek suçlu muyuz yani? diyordu.

Geç kalan bir gazeteci, suçunu belli edercesine sordu: -Olay nasıl olmuş? Anlatır mısınız?

Herkes "Niçin geç kaldım?" suçlayıcı bakışlarını yönelttiğinde, en göbekli ve en iflas etmiş şirketler sahibi baba, aydınlattı gazeteciyi:

-Din dersi öğretmeni. Tek suçlu o. Biz çocuklarımızı çağdaş ve ilerici yetiştirmek için çabalarken, o zorla namaz kıldınıyor.

-Zor kullanmayı anlayamadım?

-Tehdit etmiş canım. Meselâ: Adlarımızı Rabîta teşkilatına veririm. Sizi kaçırlar falan demiş. Sonra çocukları sıra dayağına çekmiş. "İnsan olun" gibi hakaretimiz laflar etmiş. Hatta kendisine iki öğrenci yardımcı olmuş. Olay örgüt işi yani.

-Efendim okulda gayr-ı müslîm çocukları da varmış?

-Evet, evet. Birkaç tane var. Bu olay onların din özgürlüğüne yapılmış bir saldırı dahi sayılabilir. Onlar bizden, okul bahçesine kilise mi istiyor ki, sen kalkıp namaz kılmayı anlatıyorsun?

Basın mensupları yeterince karanhklanmış pardon, aydınlanmış olarak, gazetelerin yolunu tutarken, toplantıyı düzenliyen çağdaş ve ilerici babalar da camiye doğru gidiyorlardı.

Namaz kılmak için değil tabii. Kaybettikleri yan ateist bir arkadaş-66 larının cenazesine gönderdikleri çiçekleri kontrol edeceklerdi, cami avlusunda. "Benim çiçeğim daha fiyakalı" kompleksi.

67

İCRAATA BAK: "YÜRÜYEN YOL" PROJESİ

Yok güzelim yok. Ben bu hallere düşecek adam mıyım? Yazık ettiler bana güzelim.

Çok yazık ettiler. Beni böyle yazmaya hiç haklan yok.

Çocukluğumda gazetelerin hep beni yazmasını, fotoğraflarımı basmasını isterdim.

Ama güzelim, böyle yazılmak hiç aklıma gelmezdi. Ben daha çok artist gibi yazılmayı istiyordum. Gerçi o zamanlar, memlekette yazılacak haber

olmadığından, gazeteler hep artistleri yazarlardı. Az mı poz verdim, kasaba fotoğrafçısına güzelim. Saçlarda bilyantın, çenemde baş parmağım ve şöyle hafifçe yandan bakarak...

Nasıl da harcamak istiyorlar beni güzelim. Doğrusu karakter artistlerini çatlatan, ciddi ve icraat sahibi görüntümü çekemiyorlar.

Elime hiç artist olma fırsatı geçmedi ki güzelim. Yoksa ben isfer-miydim başkan olmayı? Biz belediye başkanı olduk. Aranana suçlu bulundu. Keşke Yeşilçam Sokağı'nın kahvelerine takılıyor olsaydım. Nerden geldik de başkan olduk? Bilmem ki güzelim?

Haber sıkıntısından dolayı hergün beni yazıyorlar desek, değil. Tonlarca haber var sokaklarda. Bak yine öğrenciler yürümeye başladı. Onları yazsanıza, beni yazacağımıza. Değil mi güzelim? Neler çektik biz onların yüzünden. Daha aşındırdıkları yolların asfaltını bitirememişiz.

Elimdeki milyarlık projelerden birisi de aşman yollarla ilgili. İlk defa biz el attık bu konulara. Adam, makam arabasından inip, bir kere asfalta ayak basmamışki güzelim. Haydi makam arabasından hiç inmedin diyelim. İnsan bir kere olsun gözünün ucuyla dahi bakmaz mı? Bakmadı

68

güzelim. Gözü hep yükseklerde. Sonra da demiş ki: "Yollar yürümeyle aşınmaz." Peki biz niye harcıyoruz o kadar parayı asfaltlara ha?

Asfalt dediğin ne ki güzelim? Bugün döşer, yarın sökersin. Belediye yol yapım harcamalarının rakamı küçük mü olsun yani? Sen hak ver güzelim. Bu ilçenin yollarını biliyorsun. Hangisini hangi gün kazılmamış gördün. Bir de benim için yolsuzluk yapıyor diyorlar. İnsan utanır be güzelim. Yaptığımızın yol olduğunu nasıl anlatacağız. Ama hiç umurumda değil. Ta ki onlar "yol yapıyor" diyene kadar, bütün yolları bozup tekrar yapacağım. Kör gözleriyle görsünler, yapılanın yol olduğunu.

Milyarlık projeden söz etmiştim ya. Onların "Avrupa'ya yetişeceğiz" nutuklarını boşver güzelim. Biz bu projeye Avrupa'yı çoktan geride bıraktık. Bu proje öyle bir büyük proje ki, daha şimdiden yani hazırlık aşamasında, milyarlarca mal oldu bize. Gerisini sen düşün güzelim. Sen takdir et çalışmalarımızı, gayretlerimizi. Biz bu projeyi gerçekleştirdiğimizde, toplu yürüyüş gibi problemleri kalmayacak ülkemizin. Hatta güzelim, vatandaşlarımızın ayakkabılarının ökçeleri dahi eskimeyecek. Yani pençe tamiratını kaldırıyoruz. Vatandaş tasarruf edecek. Düşünsene bir güzelim. Bu proje için daha milyarlar harcansa yeridir. Bak anlatayım. Bu projenin adı: "yürüyen yol" projesi. Yani yürüyen vatandaş, yürüyen öğrenci yok. Sadece "yürüyen yol" var. Sana şöyle anlatayım güzelim. Diyelim evden çıktın. İş yerine gideceksin. Önce ne yaparsın? Kaldırım boyunca yürürsün değil mi? İşte projemiz başlıyor. Birinci şık: Sen kaldırımda yürümeyeceksin. Ya ne yapacaksın? Sadece ayağını kaldırıp indireceksin. Yürür gibi yani.

Sen askerlik yaptın mı güzelim. İşte orda öğretiyorlar ya. Dururken yürür gibi yapmayı. Ne diyorlardı ona. Dilimin ucunda ama hatırlıyama-dım. Ülkemizin, demokrasimizin, üniversitelerimizin halini çok güzel anlatır o deyim. Hah şimdi hatırladım, "yerinde sayma." İşte sen öyle yapacaksın güzelim. Yerinde sayacaksın. Sonra ne mi olacak? Milyarlık projemize göre, kaldırım yürüyecek. Sen birde bakmışsın ki, işyerin önüne gelmiş.

Projenin ikinci kısmı şöyle: Hani sen kaldırımın üstündeydin ya güzelim. Bu kez yerinde saymıyorsun. Yani öyle bekliyorsun. Kaldırım yürüyecek yine. Yürüyen merdivene hiç bindin mi? İşte öyle gibi. Kaldırım hep yürüdüğü için birde bakıyorsun ki, işyerinin önüne gelmişsin. Ne yaparsın o zaman güzelim? Kaldırımdan inersin tabii.

69

Anladın mı güzelim? Bizim bu proje için milyarlar harcamamız yerinde değil miymiş? Biz bu projeyi gerçekleştirdiğimizde, onların "Daha yetişmedik" dediği Avrupa, ağız açık insanlar ülkesi olacak. Bizim icraatlarımıza hayret ettiklerinden tabii.

Sana çocukluğumdaki artistlik tutkumdan söz etmiştim ya güzelim, işte ben bu projeyi hazırlatırken, hep film çeviriyor gibi oldum. Eee o kadarı da bizim hakkımız ama. Bu projeyi bir gerçekleştirdiğimizde güzelim, heykelimi dikmezler mi? Polise bile iş kalmaz o zaman be. Ne cami önlerinde bekleyip, namazdan çıkan cemaati toplu yürüyüş yapıyorlar diye götürmelerine gerek olur? Ne de üniversiteliler yürümeye fırsat bulur. İnsanın ayağının altında "yürüyen yol" olduktan sonra, niçin uğraşsın adım atmak için? Değil mi güzelim?

Biz bu memleket için, harıl hani çalışıp projeler hazırlarken, onlar hakkımızda neler yazıyorlar. Sadece proje hazırlamıyoruz tabii. İlçemizin kalan tek meydanını, her ay değişik şekilde düzenliyorum. Sende biliyorsun güzelim. Daha önce bu ilçede altı tane meydan vardı. Beş tanesini iptal ettirdim. Üzerine hanlar yaptırdım. Meydanların hçm bakımı zor oluyordu, hem de ekonomimize katkıları olmuyordu. Diğer ilçelerde ancak bir tane meydan varken, bizde altı tane meydan. Bana biraz görgüsüzlük gibi geldi güzelim.

Meydanları iptal etmeme de karşı çıktılar. Neymiş efendim? Nefes alacak yer kalmamış. Mesele oysa, çık balkona yahut terasa, istediğin ka-iar nefes al. Sana nefes alma vergisi mi yükledik? Güzelim bunlar gelirden, giderden de anlamıyorlar. Meydan, orada meydan gibi duracaktı da ne olacaktı yani? Kira mı getirecekti? Vergi mi verecekti. Meydanları iptal ederek oralara yaptırdığımız hanlardan, harıl harıl kira alacağız. Birazda vergi vermeye razı oldular mı güzelim, daha ne istiyor bu adamlar?

Dedim ya güzelim beni harcamak istiyorlar. Bende de suç yok değil hani. Evet işte o. Gazetecileri dövdüğüm meselesi. Nereden bileyim ben. Onların o gazeteden olduklarını. Geldilero gün. dediler ki: "Başkan, türbanlılar konusunda, sakallılar

konusunda siz YÖK'ten ayrı mı düşünüyor sunuz? Çok cesur olduğunuzu duyduk."

İşteben burada yanıldım güzelim. Adamların sorusuna bakarak, onları türbanlıları tutan gazeteden geldiler sandım. Hani çok cesursun dedi-

70

ler ya bana. Doğrusu YÖK'e karşı demeç vermek cesaret ister.

O gün gazetecilerin yanında, solculara verdim, veriştirdim. Meğer o gazeteciler solcu değil miymiş? Bozuldu tabi güzelim. Ulan önce söyleseydiniz ya solcu gazeteden geldiğinizi. Biz size göre demeç vermesini bilmez miyiz yani? "İrticaya karşı savaşalım", "Başörtülülere saldıralım" gibi şeyler söyleyemezmiydik? O söyliyener, benden farklı birileri mi yani?

Gazetecileri biraz okşadım güzelim. Aslında suç onların. Söylemediler solcu olduklarını. Az mı solcu besledik biz kapımızda Sen de biliyorsun. Solcuyuz diyeni belediyeye doldurdum. Neden? Hep memleket severliğimden. Adamlara maaş veriyorum ki, oyalansınlar. Gizli örgüt kurmasınlar, dağlara çıkıp eşkiya olmasınlar yeterki. Köylerde çocuk kalmadı, vurulmadık.

Biz kapımızda o kadar solcu besliyelim. Bizzat kendimiz şahsen solcu olalım. Sen gel bizden, YÖK'e karşı demeç al. Haksız mıyım güzelim.

Yazsınlar bakalım. Başörtülülere saldırdılar, dönmelere parti kurdurdular, olmadı. Şimdi de bizi yazıyorlar güzelim. Beni bilen bilir. Kolay kolay harcatmam kendimi. Çok Türk filmi seyrettim ben. Sonunda hep esas oğlan kazanır. Değil mi güzelim?

71

GİZLİ SEBEPLER NE?

Modadır şimdi. Karanlıklarda, çok gizli bir yetkilinin ağzından demeç yazarak ortalığı bulandırmak. Bu, çok gizli yetkili var mıdır? Yahut kendisini gizleyip, kafasındaki karanlıkları açıklaması demokrasi kuralı mıdır? Bizde bilmiyoruz. Belki 1946 seçimlerinin kalıntıları yaşıyordur hâlâ yer altında. Karanlık dehlizlerde..

. Biz de modaya uyduk. Çok gizli bir yetkili ile bir röportaj yaptık. Hemde TRT müdürünün görevden alınmasında etkili olan bir yetkili ile. Ne sandınız? çağ atlamış gazeteciler kadar da mı yapamayız bu işi?

-Sayın çok gizli bir yetkili. Lütfen biraz açığa çıkında sorularımızı cevaplayın.

-Açığa çıkarsam, çok gizli yetkililiğim nerede kalır? Hiç değilse perdeleri çek. Lambaları söndür. Ben aydınlıktan korkarım. Gizlilik icabı yani.

-TRT müdürü görevden alındı. Bir kaç günlük bir yay ınla bitirdiniz işini. Acaba gizli sebepleri söyleyebilir misiniz?

-Bütün suç kendisinin. Adam her gün yayınladığı "İcraatın İçinden" programlarına kandı. Çağ atladığımızı sandı. Çağ atlamak başka şey. | Başbakanın çağ atlıyoruz demesi başka şey. Biz varken bu buradayken, kolay kolay çağ atlatır mıyız?

-Yani efendim. TRT müdürü çağ atlıyamadı mı?

-Atlamaya kalktı. Bizi de atlamaya kalktı. Biz kaçın kurasıyız. Nice çağları yuttuk. Hiç kül yutar mıyız? Ne demekmiş efendim. Çağ atlamış bir TRT; bütün dünyadaki haberleri anında verirmiş. Avrupa TRT'le-riyle yanşır mı? Sana ne? Filistin'de kolu kımlan çocuklardan.

72

-Galiba anlıyorum efendim. Son günlerde Filistin'deki vahşetin ve zulmün TV'de canlı olarak verilmesi, sizi memnun etmedi.

-Ne olmuş yani birkaç çocuğun kolu kırılmışsa. Onlarda taş atmasaydı. Senin habere mi ihtiyacın var? Gönder kameralarını bizi çeksinler. Gider birkaç yurdu, huzurevini, okulu, pazarı denetleriz. Al sana mis gibi taze haber. Hem sonra, Filistin TV'si bizim haberlerimizi anında veriyor mu? Ne demişler: "Kol kırılır Filistin içinde." "Sen bunu bir zulüm, bir vahşet olarak ekrana yansıtırsan, milleti 12 Eylül öncesine götürürsün.

-Ama Avrupa TV'leri de yayınladılar o haberleri.

-Onlar Avrupa TV'si. Biz onlardan geriyiz. Bir Filistin haberi yayınlamakla mı onlara yetişeceğiz. Görüyorsun işte. Millet: "Filistin'e destek, Yahudiye lanet" Mitingleri düzenliyor. Üstelik TRT bunları haber olarak veriyor. Ancak Türkiye nereye götürülmek isteniyor? icabında kafalarını ezeriz. Zaten "Kuruluş" dizisine kafamız bozulmuş.

-Desenize olayların kökeninde "Kuruluş" var.

-Elbette. Osmanlı kurulmasaydı, "Kuruluş" diziside olmayacaktı. Yarın bunların "yükseliş"i de yapmayacağını kim garanti eder. Halbuki, "Geri kalmış" olarak, yaşayıp gidiyorduk. Milletin mitinge törene ihtiyacı varsa; toplansın kurtuluş'u kutlama bayramlarını kutlasın. Şenlikler yapsın. Yok "Kuruluş"muş, yok Filistin'in kurtuluşuymuş.. Size ne?

-Çok sağolun sayın gizli yetkili. O kadar güzel açıkladınız ki, artık gizliliği kalmadı. Ama siz yine de masanın altından çıkmayın. Bir gören olur sonra. Bakarsınız sizi de dizi diziverirler ve dizi yapıverirler.

Ve siz, bu röportaj okudunuz sayın okuyucular. Ne biçim röportaj oldu amma. Sizi, gizli dünyalardan da haberdar etmek bizim görevimiz. Sanırım artık hapları tüm tüm yutmazsınız.

73

OKULA YARDIM TOPLAYALIM

O yıl yapımı tamamlanmış, öğrenime açılmayı bekliyordu: İlçedeki imam-hatip lisesi. Halk kendi yaptırdığı ilk okullardan, liseden, sanat okullarından sonra, bir de imam-hatip lisesi yaptırdımanın sevinci içinde. Çocukları artık vilayete gitmiyecekler. İmam-hatip'de okumak için.

Temel atma töreninde bende bulunmuştum. O imam-hatip lisesinin. Ta Erzurum'dan, Adana'dan hocalar gelmişlerdi. Kürsüde nutuklar atılmış, temele kurbanlar kesilmişti. Ve biz "amin" demiştik yapılan dualara.

-Bir de bu millete gerici derler.

Tören sonrası babamla birlikte evimize dönerken, önümüzde yürüyen kalabalıktaki bir abi böyle demişti.

-Okul yaptırmak için bu kadar çırpınan bu kadar fedakarlık yapan bu millete birde gerici derler.

-İşte şu liseyi de biz yaptık. Lise yaptırma derneğini de biz kurmuştuk.

Kalabalıktakiler birbirini onaylıyarak konuşuyorlardı: -Camilerde az mı para topladık? -Birde bize gerici derler.

Yıllar sonra niçin gerici dediklerini düşündüm. Ya bunlar farketmi-yorlardı. Ayırdedemiyorlardı. Kendilerine bir şey yapanı. Yahut fantazi-lerini hep böyle hayal ediyorlardı.

Herkesin içinde gizli bir sevinç vardı. Yeni öğretim yılına yetiştirmişlerdi imam-hatip lisesini. Birde bakanlıktan izin. Haydi kayıtlar başlasın. Beklenen bu.

74

Ertesi günlerde biri çıkageldi şehre. Kimse bekliyor muydu? Hayır. Tanıyan var mı? Yok.

-Ben imam-hatip lisesinin yeni atanan müdür muaviniyim. Okulu öğretime hazırlamaya geldim.

Artık sevinçler açığa vurulabilir. Kucaklaştın herkes.

-Oh oh. Hayırlı olsun.

-Allah razı olsun cümlemizden.

-Muavin Bey'e yardımcı olalım.

-Tabi tabi. Ne emrederdiniz?.

Kılık kıyafet yerinde. Konuşması düzgün. Otoriter birincede benziyor.

-Önce bana bir daire, Çocuklar benden haber bekliyor. Kayıtlar başlamadan yerleşeyim ki, rahat çalışalım.

-Daire kolay Muavin Bey. Zaten hazır sayılır. Boya badana istemez. Tertemiz inşaat. Daha yeni bitti.

Muavin Bey'i aralarına alan Ulucami cemaati, istasyon caddesinde yürümektedir. Muavin Bey'e dairesi gösterilecek. Yolda rastladıkları tanıdıklara veriyorlar müjdeyi.

-Okulumuzun müdür muavini..

-Öğle namazından sonra camii avlusunda karşılaştık..

-O! Hoş geldiniz hocam.

-Hocam yapacağımız birşey var mı?

-Var var. İkindiden sonra görüşelim.

-Hay hay hocam. Hep geliriz.

-Bütün dostlara haber verin ki, işimizi yarım yapmayalım.

Bayağı disiplinli bir müdür muavini. Herkesle ciddi konuşuyor, tş yapacak birine benzer.

-Ya ya. Çocuklarımız şanslı. Böyle hocaları var.

Memur lojmanlarının karşısındaki elma bahçesine yapılan apartmanların önüne gelmişlerdi.

75

-İşte hocam şu apartman.. -İşte hocam şu daire.. -Üçüncü kat. Tam ortada yani. Muavin Bey itiraz eder gibi. -Ama bu apartman sarı boyalı. -Evet hocam. Bir mahzuru mu var?

-Olmaz mı? Siz bilmezsiniz. Hoca beni sık sık ziyaret eder. Buraya geldiğinde de doğru bana gelecek.

Kimse birşey anlamamıştı. Muavin Bey'in hoca diye bahsettiğini herkes tanıyordu. Ama sarı badana ile ilgisi neydi? Ha, demek Hoca efendi ile sık sık görüşüyorlardı. Bu işte hoca'nın parmağı olmaz olur mu? Yoksa böyle bir adamı kolay kolay tayin ederler mi buralara. Tamam da, sarı boya ile ilgisi ne? İzah eder Muavin Bey:

- Hoca sarı badanalı eve gelmez. Yeşile boyanmalı.

- Ama Muavin Bey. Koca apartman..

- Sadece benim daire boyansa da olur. Hoca'ya karşı mahcup mu edeceksiniz beni? Estağfirullah. Ne haddimize. Biz adam kıymeti biliriz. Hiç küçük düşürür müyüz seni? Bilhassa Hoca'nın yanında. Karar verilmiştir. Üçüncü kat yeşile boyanacaktır. Yani san boyalı apartman, yeşil kuşaklı olacaktır.

- Ev sahibim hangi Kardeşimizdi?

- Benim Muavin Bey.

- Sizinle şöyle içeriye bir gezelim mi? Nasıl olsa bundan sonra yakın ilişki içinde olacağız.

- Hay hay. Buyrun Muavin Bey.

- Kusura bakmayın. Birkaç dakika...

- Siz buyrun Muavin Bey. Biz bekleriz.

Onlar bekleyedursunlar. Muavin Bey içeride ev sahibiyle pazarlıkta.

76

- Maşaallah. Kesenize bereket. Güzel daire yaptırmışsınız.

- Sağolun. Güle güle oturun.

- Efendim yalnız bir şey var.

- Buyrun hocam. Çekinmeyin.

- Lütfen yanlış anlamayın. Ankara'dan aceleyle gönderdiler. Çocuklara taşınma masrafı bile ayarlıyamadım. Malum Hoca'mın emri. Biran önce taşınayım istiyorum.

- Lafı mı olur Muavin Bey. Ne kadar lazım.

- Yüzbin lira yeter sanırım. Bakkala filan borçlan varsa... Nasıl olsa kiranın bir kısmını peşin olarak ödiyeceğim. Harcırah filan alınca yani.

- Sen derd etme Muavin Bey. Kira diye birşey aklıma gelmesin. Şimdilik al bu yüz bini.

İstasyon Caddesi'nde yürüyenlere katılmalar olmakta. Hep Muavin Bey anlatmakta. Etrafındakiler dinlemekte.

- Bu bölgenin en namlı okulu yapacağım. . Yap Muavin Bey. Biz nama düşkünüz.

! - Bu bölgenin en disiplinli okulu yapacağım.

Yap Muavin Bey. Biz disiplini severiz. Devletle olan işlerimizde yani. Aynen uyarız onun dediklerine. Dinimizi tartışırızda, tartışmayız ihtilal yasaklarını bile.

- Bana yardımcı olacaksınız ha.

- Sen yeterki emret Muavin Bey.

- Estağfirullah. Emir yok. İş hepimizin.

- Ona ne şüphe hocam Sen iste.

Ulu Camii'nin avlusuna gelmişlerdi. Kimi şadırvanda abdestini alırken, kimi Muavin Bey'i can kulağıyla dinlemektedir.

- Akşam namazından sonra, yatsı namazından, yann sabah ve öğle namazlarından sonra, sürekli yardım toplanacak camii cemaatlerinden.

- Toplarız hocam.

77

- Aşk ile şevk ile toplanacak. Acilen ihtiyacımız var paraya. Camiye gelmiyen zenginlerimizin evlerine gidilecek. Öyle kaçmak yok. Herkes yardım edecek.

Hayır istiyen kim belli olsun.

- Kaçmak bu şehirlie yakışmaz Muavin Bey. Sen hele bizi tanımamışsın.

- Yarın köylere gitsin bir kısım kardeşlerimiz. İşyerlerini kapatsınlar, işyerlerinden izin alsınlar gitsinler. Fazla vaktimiz yok.

Muavin Bey'in talimatları bu kadar mı? Hiç bir şey değil. Ama dahası var. Biraz bekleyin.

- Burada olan kardeşlerimiz olmayan kardeşlerimize konunun ehemmiyetini iyice anlatsın. Onlarda çalışsınlar. Toplanan paraları yarın öğleden sonra teslim alacağım. Ben yarın sabah; Kaymakam ve Reis Beylerle bir görüşeyim hele. Hayret! Adam protokolüde biliyor, politikayı da. Ben anlamıştım zaten. Bu hoca çok iyi birine benziyor.

Sabah olmuştur. Ev sahibi misafirini namaza kaldırmakta epey zorlanır. Muavin Bey, uyanamamaktadır. Yol yorgunluğu olacak. Dün, akşama kadar koşturdu durdu. Güç bela kahvaltıya kaldırılır.

- Buranın havasından olacak. Hiç olmazdı. Gün doğmadan uyanırdım hep.

Neyse bakalım Muavin Bey. Sonra kaza yaparsın. Tereyağının üstüne baldan sür hele.

Çarşıya vardıklarında, Muavin Bey yöneldi hükümet konağına. Kaymakam Bey'le görüşecek.

- En güzel "köşe"yi yaptıracağım okula. Bahçeye bir büst. Salona bir büst. Öğretmenler odasına bir büst. Sınıflara birer büst. Donatacağım her tarafı. Gülümsemesini iyice belli ediyor Kaymakam Bey. Böyle aydın bir öğretmenle ilk defa karşılaştığından mı? Teftiş heyetlerine donatılmış bir okul göstereceğinden mi?

- Başarırsan iyi olur.

- Başarıyorum, başarırım. Yalnız bir husus var. Size arz etmek istiyorum.

78

- Buyrun.

- Biliyorsunuz evi taşımam gerek. Harcırah gelene kadar..

- Ne kadar lazım.

- Sanırım elli bin lira yeter.

- Kolay hallederiz. Sen anlattıklarımı yap. Al şu elli bini. Ödemek için sıkma kendini.

Çarşıda; Muavin Bey'i konuk eden, anlatıyor esnaf arkadaşlarına:

- Doğrusu bizim hoca, çok derin hoca.

Uykusunun derinliğini mi kastediyor acaba? Muavin Bey mi? Şimdi Reis'in karşısında.

- Okulun bir köşesine senin genel başkanının resmini astıracağım.

- Nasıl olur efendim. Bir parti başkanının resminin ne işi var imam-hatip lisesinde.

- Var var. kabında büstünü bile koyarım. Bir Kıbrıs Köşesi yaparım. Yine koyarım.

- Doğrusu iyi fikir.

- Ben yaparım Reis Bey. Yalnız bir husus var. Siz yardımcı olabilirsiniz.

- Buyrun anlatın.

- Malum, daha harcırah almadım. Taşınmak için..

- Ne kadar gerekiyor?

- Sanırım elli bin lira yeter.

- Hay hay buyrun.

Öğle vakti yaklaşmaktadır. Çalışmaların neticesi Muavin Bey'e bildirilmeden önce, raporlar gözden geçirilmekte, paralar sayılmakta, ye-künler alınmaktadır. Ve hep o konuşulmakta:

- Kaymakam Bey'i kafaya almış. • Reis'i de halletmiş.

- Şansımız varmış. Hoca'nın iyisi bize düşmüş.

Muavin Bey'de toplanır hesaplar. Muavin Bey'de toplanır paralar. Muavin Bey kalkar yerinden.

- Şimdi ben okula gidebilirim. Yapacağım çok iş var.

- Ben götüreyim Muavin Bey. Arabam şurada.

- Zahmet etmeyin. Zaten iki gündür sizi çok yorduk.
- Lafı mı olur. Estağfirullah.
- Lütfen. Surdan bir taksiye atlar giderim.
- Nasıl istersen hocam. Görüşürüz yine.
- Tabi tabi. Haydi hoşçakahn.

Muavin Bey'in bindiği taksi, şehrin dışına doğru gitmekte. Halbuki okul bu taraftaydı.

Sonra bulurlar taksiyi. Sorarlar taksiciye:

- Nereye götürdün Muavin Bey'i?
 - E-5 yoluna çıktık. Bir otobüsü durdurdu ve bindi gitti.
 - Gitti mi?
 - Gitti ya. Benim ücretimi de vereceğinizi söyledi. Haydi kim verecek?
- Birkaç gün bıçak açmadı kimsenin ağzını. Sonra başladılar yavaştan yavaştan.
- Ben anlamıştım zaten..
 - Gözlerini hiç beğenmemiştim.
 - Müdür muaviniyim dedi. Biz de yuttuk. Sen bile ayıktırmadın bizi Şaban Hoca. Müdür tayin olur. Muavin olur mu?
 - Ben yevmiyemi kimden alacağım? Hoca'nım dairesini yeşile boyamıştım ya.
 - Böyle olacağı baştan belliydi.
 - Adamda bir uyku var ki...
 - Ona uyanıklık diyecen..Bir şehri esas duruşa getirdi.

80

Bir hafta sonra biri gelir şehre.

- Ben imam-hatip lisesine tayin olunan müdür...
- Müdür Bey hayret eder. Sözleri havada kalmış, etrafında kimse kalmamıştır. Etmesin kimse şikayet. Budur ol hikayet.

81

NERDE ESKİ ÖĞRETMENLER

İçeriden çocukların gülüşmeleri geliyordu. Ben onları duyuyordum ama onlar, benim kapıyı tık tıklamamı duymuyorlardı. Neden sonra açtılar.

- Yavrucuğum nerde kaldınız? Beni bekletiyorsunuz ama...
- Kapıyı vurmanı duymadık ki. Gülüyorduk.

Küçük kızımınboynumasanılması. "Hoşgeldin" faslı. Her akşam ki seromoni.

- Galiba ortalığı sen kaynatıyordun? Gözlerin de hâlâ muzipliğin izi var.

Çocuk işte. Her zaman gülecek bir şeyler bulurlar kendilerine. Ne bilsinler zamların yük olduğunu, enflasyonun canavar olduğunu. Gazetelerin gericilik yaygaraları kopardığını hergün. Yalnız Özal'ın Başbakan olduğunu biliyorlar da, bir türlü kuramıyorlar; dolapta, zeytin ve peynirin birlikte bulunmamasının ilgisini.

- Anlat bakayım. Niye gülüyor dunuz?

- Öğretmenler fiilleri anlatıyordu. Galiba Osman dinlemiyormuş. Öğretmen ona sordu: "Fiiller nerede bulunur?" Diye. Osman da: "Ormanda yaşarlar" deyince, hepimiz güldük. "Nasıl bir hayvan" diye sordu öğretmen. Osman ne yaptı biliyor musun? Eliyle tarif ederek: "Küçük bir hayvandır" dedi.

Bende güldüm Küçük Osman'ın cevaplarına. Özal'ın "Zamlar o kadar büyük değil" demesine benziyordu. Küçük Osman'ın cevapları. Çün-

82

kü fil, büyük bir hayvandı ve Özal'da büyük (!) bir adamdı.

Öğretmenin görevi, Osman'a fiillerle, fillerin farkını anlatmaktı. Eski öğretmenler bizlere anlatmışlar mıydı? Hâlimize bakarsak, hiç sanmıyorum. Fillerle fiilleri o kadar çok karıştırdık ki... Hele son dönemde... "Yapacağız" "Edeceğiz" Fiillerine kanarak, iliklerimize kadar sömüren fil (!)leri seçmedik mi başımıza?

- Nerde eski öğretmenler. Bizim zamanımızda öğretmenler fiilleri bir anlatırdı, bir anlatırdı...

Kısa dalgadan yayın yapan, daha ortaokula giden küçük oğlumdu. Bu nostalajik özlem neyin nesi? Geçmişe özlem duymak, ortaokul çocuklarına kadar mı düştü? Şimdiki çocukların hali, deyip geçmek de var ama, geçmişe özlem duymak suçtur icabında. "Gericiler çoğaldı yine. Çok eskiden ki günleri özlüyorlar. Halbuki biz, çağ atlayarak, Avrupa'nın kuyruğuna yapıştık" nutuklarının atılmasına sebep olabilir. Neyse ki, kardeşleri susturdular onu.

- Sanki büyük adammış gibi. Nerde eski öğretmenler diyor.

Çocuğun, "Nerde eski öğretmenler" cümlesi takıldı dilime. Öyle demek, galiba benim hakkım. Büyük adamlık gibi bir iddiam yok ama, bulabilirsek o eski öğretmenleri, soracağım; hâlimizdeki suç paylarını.

- Ben masumum diyordu boyuna. Hemen koltuğumun yanına ilişi-veren bir öğretmen hayali. Saçlarımın dökülmüş olmasından ve yüzündeki çizgilerden, onun eski bir öğretmen olduğunu anladım. Gerçi, eliyle kenarından sıkıca tuttuğu foterinin tepe kıvrımları da delinmişti.

- Nerden bilebilirdim? onların benim öğrettiklerimi böyle uyguluyacaklarını. Ben onlara Sütçü İmam'ı anlatmıştım. Kadınlarımızın başörtüsüne ve namusuna musallat olan işgalci Fransızları anlatmıştım. Hatta o günlerin ve o kahramanların anısına, Maraş'ta bir heykel dikilmesine de öncülük etmişim. Fransız askeri bir kadının başörtüsüne saldırıyor. Sütçü İmam, Fransız askerini ayağının altına alıyor, Kadınıımızı kurtarıyor. Fransızın sırtı yerde olmasına rağmen eli, hâlâ başörtüsüne uzanmakta. Biz bu heykeli diktik. Her an gözler görsün diye. Mücadeleyi iyi anlasınlar istedik.

- Acaba anlatım yanlışlığı mı yaptınız? diye, usulca sordum. Yanımdaki eski öğretmen hayaline. Bin yıl önce putları kırmış bir millete, heykelle bir şey anlatmak zor olsa gerek.

83

- Bilemiyorum. Ben masumum onlara böyle öğretilmedim. Uygulamayı niçin böyle yapıyorlar ki?

Eski öğretmenleri yargılamak isteğimi bir kenara koyarak, eski öğretmenlerin, öğretim metodundaki yanlışlığının boyutlarını tesbit etmeliydim. Eski öğretmen hayaline döndüm.

- Siz dedim. Başörtüsünü ve namusu anlattınız. Sütçü İmam'ı anlattınız. Sonra döndünüz, bir gericilik yaygarası kopardınız. Gericilik varsa, gericide olmalıydı. Peki ama kim? Onuda buldunuz. Başörtülüler, sakallılar, sarıklılar. Yani Sütçü İmam ve onun kurtardığı kadın. Hatta imam ve başörtüsü kelimelerini öyle bir simgeleştirdiniz ki, eşittir gericilik dediniz.

Yüksek sesle konuştuğum için mi? Yoksa sesimdeki titreşimlerden mi?

Bilemiyorum. Eski öğretmen hayalinin rengi solmaya, suçluluk duygusunun rengini almaya başlamıştı. Parmakları, foterini parçalar gibi yapıyordu.

- Gericiliği keşfetmişsiniz ama birde alternatif gerekmez miydi? onu bulmakta, gericiliği bulmak kadar zorlanmadınız. Çünkü, adına ilericilik dediğiniz bu alternatife örnek, önünüzde bir Avrupa vardı. Artık Avrupa, her şeyiyle sizce erişilmesi güç bir yerdeydi. Muasır medeniyet dediniz, çağdaş uygarlık dediniz. Parmaklarımızla hep onları gösterdiniz. Başörtünüze ve namusunuzla saldıran Fransız'ın üstünden kalktı. Heykeller di-

.erek yaptığınız suçlamalar.

Eski Öğretmen hayalinin yüzü, batan güneşin rengini alırken, önüne bir sürü evrak yığılmıştı. O kadar kağıdı neresinden çıkardı bilmem. İhbar mektupları, okuldan atma yazıları, bayram nutukları, genç kız göz-yaşları-ki, parçalanmış başörtüleri hâlâ ıslaktı.

- Sakal kazıyan usturalar, beş numara şapka olsun diye, mengeneyle sıkıştırılmış kafalar, hatta zindanlardan gelen zincir şakırtıları...

- Boşuna ben masumum deyip durma. Şimdi her ne kadar eski öğretmen hayali isen de, bir gün tarih önünde yargılanacaksın. Siz nasıl öğretti iseniz. Öyle uyguluyorlar. İşte bakın. Üniversitenin önünde, başörtülü öğrenci kovalayan şu prof.lar güruhu, hep sizin öğrencilerinizdi. Elbette sizin gerici dediğiniz Sütçü İmam'ı örnek alamazlardı. İlerici, çağdaş diye diye büyük bir hayranlıkla bağladınız Avrupalı dururken. Ne zoruma gidiyor biliyor musun? Başörtülerimize; Sütçü İmam'ın karşısındaki Fransız gibi saldırmaları. Belki de artık Sütçü İmam'ımızın olmadığını bil-

84

diklerinden. Ha, öyle mi dersin?

Soruma cevap almak için döndüğümde, yok olduğunu gördüm. Eski öğretmen hayalinin. Yerinde kötü bir koku kalmıştı sadece.

85

LAHANA HEYKELİ

- "Yok be kurban. Bu kasaba eskiden böyle değildi."

Sabahın ilk ışıklarıyla indiğim kasabanın, Ulu camii'ne yakın bir çay ocağında karşılaştığım kasabalı böyle demişti. Yüzüme bakıp bakıp duruyordu. Bir şey anlatmak istiyordu. Bunu anlıyordum. Galiba söze nasıl gireceğini kestiremiyordu. Ya da bana öyle geliyordu.

Otobüsle sekiz saat süren bir yolculuk yapmıştım. Bu kasabayı tanımıyordum.

Çalıştığım pazarlama şirketine verilen ve ödenmiyen senetler için, borçlu araştırması yapmaya gelmişim. Çocukluğumda civar kasabaların pazarlarını kovalayan, seyyar pazarcı babama takıldığım yaz günlerinden kalan anıların güzelliğinden olsa gerek. İlk defa geldiğim bu kasabada, otobüsten indiğimde, binaların biraz yukarılarına baktım. Bir minare silueti idi görmek istediğim.

Babamla önce, pazarı olan kasabanın Ulu camisine giderdik. Her taraf karanlıktır ve şadırvanlardan akan sular çok soğuktur. Biraz esniye-rek, biraz üşüyerek çıkardım camiden. Sonra hemen yakındaki bir esnaf çay evine. Ben sıcak çayla simidimi yerken, babam pazaryerinde tezgahs hazırlıyordun Kasabaların pazar yerleri genellikle Ulu camii'lere yakın olur. Hele biraz gün çıksın, varırım.

Simidimi yiyorum, çayımı içiyorum ve küçücük çay ocağında başlayan sohbeti dinliyorum. Camiden çıkan bastonlu ve sakallı ihtiyarlar... Pazarcılar.. Nöbeti biten bekçiler.. İlk defa duyduğum şeyler konuşurlardı hep.

Bu kasabar.ın böyle olmadığını söyleyen adama bakıyorum. Anlatması için.

Nasıldı, nasıl oldu? Yüzüme biraz merak etmiş gibi bir ifade veriyorum.

Dükkanlar açılana kadar yapacağım bir şey yok zira. Hem kendi ayağımla gelmişim. Bu kasabada da çocukluğumdan birşeyler bulurum sandığımdan. Karşı köşede, bastonuna yaslanmış uyur gibi yapan ihtiyardan ve bizden başka kimse yoktu. Bir de ocaktaki yorgun kahveci-

86

den.

Eskiden bu kasabanın böyle olmadığını söyleyen masa arkadaşım, çay ocağını dolduran sabah namazı cemaatinin bu dünyayı terkettiğini mi söylemek istiyordu yoksa.

"- Ne geldiyse başımıza hep okumuşlardan geldi. Darılma kurban. Senin de halinden okumuş olduğun anlaşılıyor. Sözüm sana değil. Ben hâlimize yanarım. Senle bir davam yok kurban.

Kasabanın sesini duyuralım. Kasabamızı her tarafa tanıtalım dediler. Biz birbirimizi tanırdık. Aşağı yukarı kurban, bütün kasaba birbirini tanırdı, sayardı desem yalan değil hani. Yani eskiden kurban. Şimdi kim kime, dum duma.

Bir sürü oyuncu çağırılmışlar, çalgıcı çağırılmışlar kurban. Her tarafı süslediler.

İlerde, şu binaların arka tarafında, kocaman bir bahçe var. İçinde çay bahçesi var.

Park var. Sana söyleyeyim kurban. Yazlık sinema var. Kocaman bir havuz var.

Eczacı Sabri Bey Reis olduğunda yaptırdıydı.

Herkes parka doluştu. Folklor oyuncularını göreceğiz. Ta Silifke'den bile gelmişler. Millet kaynıyor kurban. Sonra bir fısıltı. Senfoni orkestrası gelmiş. Resmi makam say ırlarmış, herkes susacak. Hani kurban, gece yarısından sonra radyoyu açarsın bir zırlıtlı çıkar. Hemen kapatırsın ya. İşte onlar.

Önümüze bir alay kara elbiseli doldu. Hepsinin elinde bir çalgı. Onlerinde kitaplar asılı. Bizim milleti bilirsin kurban. Resmi makam dendi-mi susarız.

Neyse kurban, adamlar gelmiş dinliydim dedik. Radyo değil-ki kapatasın. Çıkıp gidemezsin. Karşındaki çalgıcıda olsa, resmi çalgıcı-larmış.

Bir gürültü, bir kıyamet kurban. O kadar çalgının sesi nereyi tutar. Başlarındaki adam bazan kızıyor ellerini hızlı sallıyor, çalgıcılar bütün güçleriyle yükleniyorlar çalgılarına. Orkestranın başı, ellerini sallamaktan yorulunca, sesler azalıyor. Ha bitti ha bitecek derken kurban, adam bir daha sinirleniyor, bir daha çırpınıyor, cayırtı büyüyor.

İki saat geçmiş kurban. Senfoni çalgıcıları çalmaktan, biz dişimizi sıkıp büzülmekten iyice yorulmuşuz. Orkestranın başı bize dönüp, önümüzde eğilince, bir alkışladık bir alkışladık ki sorma kurban. Kıpırdamadan otura otura, uyuşmuş her tarafımız. Alkışladıkça açıldık kurban,

87

açıldıkça alkışladık. Milletin bazısında, Silifke'liler çıksın gayri diye al-kışlıyormuş. Orkestranın başı belki yirmi kere eğildi doğruldu. Ne bilsin garip, çalgımızı çok beğendiler sanmış.

Lafı uzatmayalım kurban. Senfoni orkestrasının başı, bizi Ankara'da çok methetmiş. O kasaba sanattan çok anlıyor diye övmüş. Hatta kurban, Ankara beylerinin yirmi senede alkışladığından fazla alkışlamışız çalgıcıları. O öyle demiş kurban demez olsaydı.

Telgraflar yağmış, Kaymakam'a, Reis'e, okul müdürlerine. Aman diyorlarmış kurban. O kasabanın kıymetini iyi bilin.

Sonra bir sürü heyetler geldi. Kasabanın yolu sanki Ankara caddesi kurban. Her gelen bir heykel getiriyor. Her gelen bir plan getiriyor. Böyle sanatsever bir kasaba, eski kimliğiyle bırakılmamalıymış. Öyle demişler kurban. Burayı Paris'e benzeteceğiz demişler. Heykel dedim ya kurban. Hep sanatçı heykelleri. Elinde kemanıyla boynu bükük çocuklar mı istersin, yumruğu çenesine dayalı, çırılçıplak oturan adam mı istersin. Başında sarık, koltuğunda kitap, dinelip duran adam mı istersin. Bir eli belinde, bir eli alnında, uzaklara bakan kadın mı istersin. Her bir türlü heykel var kurban.

Biz çoktan işi gücü bıraktık kurban. Bu gün hangi heykel açılacak, oradayız. Okul çocukları sıra sıra. Çelenkler sıra sıra. Nutukcular sıra sıra. Belediye bahçesinin içi heykel doldu. Pazar yerinin ortasına bile diktiler kurban. Bir elinde terazi bir elinde kılıç, başı çiçekli bir kadın. Adalet heykeliymiş. Güya diyormuş ki kurban. Yanlış tartan pazarcının kellerini vururum.

Sen bilmezsin kurban. Bu heykellerden ötürü başımıza neler geldi. Şu arka mahallede, eskiden kalma bir paşa konağı vardı. Kapılan, saçakları hep oyma meşe, oyma çam. Yıktilar orayı kurban. Sanatçı heykeli diktiler. Etrafında çimen ektiler. Eczacı Sabri Bey, Reis olduğunda orayı müze yapacağım diye çok uğraştıydı. Hatta kurban, Alaman filimcile-ri, dört bir yanını döne döne filimini çektilerdi.

Bakma sen kurban. Bu kasabada pek vukuat olmaz. Bir kere oldu. Dur anu da anlatayım kurban. Gelirken görmüşsündür. Heykelsiz bir taş var. Tüp gaz dükkanlarının yanında. İşte onun heykelini çaldılar. Adımız çıkmış bir kere kurban. Sanatsever kasabalıyız ya. Meydansız kalan heykeller hep bize. Bizde bulunur kurban. Saman pazarına dahi diktik. Ba-ş nda tüylü şapka, yayını gerip nişan alan bir avcı heykeli. Atlar ürküyor-

88

muş ama, ne yapacaksın kurban, sanat uğruna...

Tüpgazcıların oraya dikilen heykel, bir profesör heykeliymiş. Ben görmedim kurban. Çok kasabalı da görmedi ya. Adam bütün üniversiteleri hizaya sokmuş. Hani tabur komutanı geldiğinde kurban, bütün tabur esas olur ya. Üniversitelerde öyle olmuş. Hizayı bozan, hemen atılıyor yani.

Heykel taşın üstünde. İyice sarmuşlar. Paket gibi kurban. Nutukcular ellerindeki kağıtları okuyup bitirdiklerinde, okul çocukları elleri birbirine yapışık bekliyorlar. Alkışlıyacaklar yani. O kadar heykel açılışına katılmışlar ki kurban, hepsi biliyor nerede alkış vurulacağını. Heykelin paketini açmak için uzandıklarında, çocuklar basıyor alkışı. Biz de alışkımız kurban. Oraya toplandık ama, o kadar merak etmiyoruz gayri. Alkışlar bıçak gibi kesilince hemen doğruldum. Hiç böyle olmamıştı kurban. Bir de ne göreyim. Heykel taşının üstünde kocaman bir lahana var. Herkes donmuş gibiydi kurban.

Sanatsever kasabaya bu yapılır mı? Vali bey haber salmış. Profesör heykelini çabuk bulun. Adama çok ayıp oluyor. Yoksa bütün heykelleri toplatırım diyesiymiş. Dedim ya kurban. Burada hiç vukuat olmaz. Polise, bekçiye iş düşmez yani. Lahana heykeli yani profesör çalınınca, bütün polislere bir gayret geldi. Her tarafı arıyorlar, herkese soruyorlar. Tüp-gazcının çırağını çok sıkıştırmışlar kurban. Çocuk ben görmedim dedik-| çe, niye görmedin diyorlarmış. Hükümet dairesine bir işin düşmesin. Hiç yapmıyorlar. Herkes heykel lahanasını konuşuyor. Benim küçük oğlan doğduğunda kurban, nüfusa iki ay gittim geldim. Varıyorum. Çocuğum oldu kaydedin diyorum. Bana: Bizim heykelimiz kaybolmuş, sen çocuk yaz diyorsun. Şimdi o sıra mı diyorlar kurban.

Birisi ihbar etmiş. O akşam, heykel paketi duruyorken oradan iki kişi geçmişti. Biri uzun boylu, biri kısa boylu demiş. Alınan ihbarı değerlendirmek isteyen polisler, eşkale uygun adam aramaya başladılar kurban. Millet iyice sindi. Herkes ya tek tek geziyor yahut, boyu boyuna uyanlar birlikte geziyor. Hatta kurban, biri

uzun boylu, biri kısa boylu kırk yıllık arkadaşlar, arkadaşlıklarını inkar ettiler. Birbirini tanımazdan geldiler. Polisler fırsat bu fırsat adeyip kurban. Nasıl olsa yapacakları başka iş yok. Yakaladıkları bütün uzun boyluları ve kısa boyluları sorguya çektiler. Yok bulunmuyor kurban. Lahana heykeli yani profesör heykeli bir türlü bulunmuyor.

Vali bey haber üstüne haber salıyormuş: Proföser heykelini çabuk

89

bulun. Sanatsever kasaba filan anlamam. Bütün heykelleri sökerim. Biz gayri umudumuzu kestik kurban. Vali bey bütün heykelleri söker diye bekliyoruz. Bir sabah baktık ki kurban, bütün heykeller bir iyice tutturuluyor. Kimi taşların üstüne kalın çivilerle kaynaklanıyor, kimi betonla sağlamlaştırılıyor. Yani senin anlayacağın kurban, Vali bey sözünü tutmadı.

Lahanaları sorarsan kurban. Şehre girmesi yasak. Pazarda doğranmış olarak satılıyor. Kabusalık yani. Sarmalık yok. Tarladan bir iyice doğandıktan sonra pazara getiriliyor. Bazı kadınlar pirincini, kıymasını götürüp tarlada yapıyorlarmış. Dolmasını yani. Lahanın dolma olarak şehre girmesi şimdiki pek yasak değil kurban."

Biz kaçınıcı çayımızı içmiştik? Ne çabuk kuşluk vakti oldu? Bana kasabayı anlatan, kasabanın eski halini ve yeni halini iyice anlatabilmiş miydi?

Sokaklarında insanların arasına karıştığım bu kasaba ve tüpgaz-cıların oraya lahana heykeli diken Kasabalılar, bana hiçde yabancı değildi.

Gerçi, lahanası alınan heykel kaidesi, o haliyle, çok anlamlı bir heykel gibi duruyordu. Profesöre layık. Acaba kasabalılar bunu biliyorlar mı?.

90

"İŞKENCE VAR MIDİR?"

- Evet doğrudur! Türkiye'de işkence vardır!

Oturduğum maroken koltuktan nerdeyse fırlıyacaktım. Yani bu cümleyi duyduğumda öyle yapmam gerekiyordu. Ama hiç kıpırdamadım. Bari kulaklarıma inanmadım gibi olsun dedim. Bir tepki göstermeliydim değil mi?

Ülkenin Başbakanı böyle söylüyordu. Şaşırdınız mı? Elbette doğru söylüyorum. İnanmak zor mu? Yalan haber kanunu çıkmak üzere. Nasıl yaparım bunu. Artık doğru haberlere alıştırm kendinizi. Duyduğunuz gibi Başbakanımız başlattı bu kampanyayı. Yoksa bizim haddimize mi düşmüş. Başbakan'ın dahi doğru konuştuğu bir ülkede, yalan yanlış bir-şeyler yazmak.

Gerçi, çıkarsa eğer "yalan haber kanunu" nun müsebbibi benim. Yani çıkış sebebi benim. Benim yüzümden çıkacak. Şunu demek istemiyorum. Şimdiye kadar yazdıklarım arasında, doğruluğu kesin olmayan bir iki cümle vardı da, Sayın Başbakanımız bu cümlelere kafayı taktı da... Hayır hayır. Bildiğiniz gibi benim yazıları pürüzsüzdür. Kafaların takılabileceği hiçbir çengel yoktur.

Konuyu bu şekilde anlatmam, sanırım yazıyı uzatabilir. En iyisi ben ne demek istemediğimi değil de, ne demek istediğimi anlatayım. Hatta, baştan başlayabilirim. Tabii isterseniz? Çünkü sizin istekleriniz bizim için önemlidir. Hiç şikayetinizin olacağını sanmıyorum ama, "Şikayetinizi bize, memnuniyetinizi dostlarınıza söyleyiniz" gibi. Artık mües-seseleşiyoruz. Konumuzun vurucu cümlesi şuydu:

- Evet doğrudur! Türkiye'de işkence vardır!

Başbakan'ın karşısında oturuyordum ve vuruldum. Hayır canım. Birisi gelip vurmadı. İşkence dediysek de bu kadar da değil. Dağ başında-

91

ki, pardon anacade kenarındaki karakol mu burası. Başbakan'ın karşısında oturduğumu söyledim. Hayır yanlış anlamayın. Başbakan'la aynı sokakta da oturmuyorum. Yani Başbakan'ın odasında, Başbakan'ın tam karşısında oturuyordum. Özellikle belirteceğim tabii. Başbakan'ın tam karşısında oturduğumu. Yazılarımdan tanıyor sunuz. Şimdiye kadar hep Başbakan'ın karşısında olmuşumdur. Gazeteciyiz dediysek, koltuğumuzun altında ihale dosyaları yok. Yakamıza ısmarlama ödül de takmadık. Öyleyse.... Elbette otururken de karşısında olacağım. Bakarsınız çok ileride tarih yazıcıları için gerekli bir ayrıntı olabilir. Çocuklarımı şerefli bir geçmişten mahrum edemem.

Evet ne diyordum. Başbakan'ın karşısında oturuyordum ve vuruldum. Hayır efendim. Başbakan'a vurulmadım. Hormonal dengeleri yerinde olan ve iç salgı bezleri normal çalışan, hatta yüzde otuzaltıya dahi girmeyen bir vatandaş olarak vuruldum. Sayın Başbakan'ın Türkiye'de işkence olduğunu söylemesine vuruldum. Yani bu saatten sonra, bu kadar doğru bir laf nereye sığardı ki?

Birileri mi korkutmuştu? Ama işkenceciler olamaz. Sıra ona gelene kadar. Daha çok vatandaş var. Hem adam, "Devrik Başbakan" sıfatı ile yassı bir adaya kapatılmadı ki. Belki adam, bundan sonra doğru olmak istiyordur. Doğru olmaya da doğru söyleyerek başlıyordun Bakarsınız politikayı ve fakir fukara ile uğraşmayı da bırakarak, Asım'ın nesli ile uğraşacaktır. Yalnız şunu söyleyeyim. Asımları ve Asım'ların nesillerini karıştırmayalım. Çünkü onlar, birbirinin sadece "dünyalı" kardeşidirler.

- Evet doğrudur! Türkiye'de İşkence vardır!

Konumuzun cümlesi bu cümle idi. Ve bu cümleyi bir Başbakan söylüyordu.

O sabah, özel defter-kalem müdürüne çıkmıştım. İleri bir tarih için randevu almaktı niyetim. Özel kalem-defter müdürü, daha ben ağzımı açmadan:

- Buyrun sizi bekliyor, dedi.

Şaşırmıştım. Beni niçin beklesindi? Daha önce önce randevu almamıştım ki?

Üstüme başıma baktım. Sakın birine benzetiyor olmasınlar. Gerçi Türkiye'de yaşayan bir vatandaş olarak, benzetile benzetile bir hal olmuşsa da bize,

benzetilmeyi hiç sevmeyen ve hoş karşılamayan ataların çocukları olarak... Elimde

ne bir holding sahibinden kart vardı, ne de koltuğumda ayarlanması gereken ihale dosyaları. Omuzuma astığım teyp

92

çantasını azık torbasına benzeten çok arkadaş oldu ama, bana hava vereceğini hiç düşünmemiştim.

Önce yaptırdığı barajlardan, atladığı çağlardan bahsetti. Ameri-ka'daki alış-veriş ettiği mağazalardan da. Sonra YOK'e işlerlik kazandırdığından ve başörtüsünün, ülkede gerici manzaralar oluşturduğuna iyice inandığından... O kadar inandırıcı anlatıyordu ki, kendimi okyanusun ortasında bir Aysberg'in karşısında hissediyordum ve üşüyordum.

- İşkence konusuna gelince... Evet doğrudur! Türkiye'de işkence vardır.

İşte ben bu cümlede girmiştim yazıya. Aslında buraya kadar olan konuşmalarını ve bundan sonraki konuşmalarını size hiç aktarmıyacak-tim. "İcraatın İçinden"i seyreden ve bizzat yaşayan insanlar olarak, ihtiyacımız yoktu. Ama duyduğunuz gibi, konu kanlandı. Pardon renklendi. Konuşsun bakalım. Teybimiz çalışıyor nasıl olsa.

- İşkence bana yapılıyor. Dayanılır gibi değil. Lakin ben dayanıyorum. Benim aziz vatandaşlarım. Hep sizin için katlanıyorum.

- Yani efendim siz... Türkiye'de işkence vardır derken...

- Evet evet. Sadece bana yapılan işkenceden bahsediyorum. Vatandaşa işkence yapılmıyor. Yapılıyor diyen varsa, gitsin Avrupa Komisyo-nu'na şikayet etsin. Onlara o imkanı biz verdik.

- Şey yani efendim. Adam daha kendi ülkesindeki bir mahkemeye müracaat etmemiş. Yolunu bilmiyor. Avrupa'yı nerede bulsun!

- O vatandaşın sorunu. Kendisi halletsin. Ama edemez. Çünkü Türkiye'de işkence sadece bana yapılıyor. Bakmayın siz, sokaklardan bir tarafları kırılmış adamları toplayıp, sırtında kamçı izi olan adamları toplayıp, ya da elektrik çarpmış adamları toplayıp işkence var diyenlere. Onların hepsi senaryo.

- Evet anlıyorum. Peki size nasıl yapılıyor? Yani işkence... Ameliyatlarımızdan mı bahsediyor sunuz?

- Hayır hayır. Ameliyatlarım normal ameliyatlardır. Bana yapılan işkence birkaç çeşit...

- Filistin askısı filan mı?

- Filistin meselesini askıya aldık. Yahudi dostlarımız var biliyorsunuz. Karısı şarkıcı olan dostumuzun karısını her gece TV'ye çıkararak,

93

ağlatan şarkıyı okutturuyoruz.

- Gördüğünüz işkenceleri anlatıyor dunuz.

- İşkencenin sesle yapılanı var. Haykırma, bağırma, feryad... Şu sesleri duyuyor musunuz?

- Hiç birşey duyamıyorum. Hangi sesler efendim?
- Kulağıma kadar gelen sesler. İşkence olan taraf bu ya. Kimse duymuyor, yalnız ben duyuyorum. "Açız, işsiziz... Ezildik, horlandık... Ocağımız söndü... Tencere boş..." gibi sözler. Hep bağışma, çağırışma...
- Peki efendim, siz ne yapıyor sunuz bu sesle işkenceye karşı.
- Önceleri hiç birşey yapmadım. Bağırır çağırır susarlar dedim. Sonraları alıştım. Şimdi ise bayağı zevk veriyor. Doktorlar diyor ki: "İşkence bir tatmin olma aracıdır."
- Başka ne tür bir işkence ile karşılaşıyor sunuz?
- Telefon işkencesi... Kart işkencesi... Adam açıyor telefonu. "Ben filan holdingin sahibiyim." Biliyorum. Sayemizde oldun. "Birkaç tane şirketim battı. Biraz kurtar." Kurtarmakla kurtulamazsın ki adamın telefonundan. Biraz sonra bir daha arar." "Semra Hanım Vakfı'na yardım ettim. Oradakilere çay ısmarladım. Birkaç tane ihale ayarla da ziyanımızı çıkaralım." Vakıf işi hayır işi dersin. İsteddiğini yaparsın. Ama bitmez. Sürer gider bu işkence. Sonra eline bir patrondan kart alan zırt kapıda "Bana iş ayarla" Adam bilmez ki, ben kendi mebuslarıma bakanlığı zor ayarlamışım.
- Sizi anlıyorum efendim. Başka ne gibi işkencelere maruz kalıyor sunuz?
- Saymakla bitmez. Mesela köprü işkencesi.
- Ama burası Ankara. Yoksa siz o işkenceyi tatmak için sabah-ak-şam İstanbul'a mı gidiyorsunuz?
- Oyle değil. Yani bir sürü baskı. "Dördüncü köprü'nün ayağı benim arsanın ordan geçsin." "Beşinci köprü'nün manzarası benim evden görülsün" gibi.
- Dedim ya. Sizi gayet iyi anlıyorum. Çok haklısınız. Adam Başbakan oldu diye, bu kadar işkence yapılmamalı. Şimdi müsaadenizle şu tey-

94

bin bantımı değiştireyim. Galiba ıslattı.

- Ne, sen gazeteci misin?
- Evet, yoksa TV'yi ortadan kaldırmamız için pazarlık etmeye gelen biri mi sandınız?
- Sakın o kasettekileri yayınlama. Teknik arıza derim. Yahut sonra fena yaparım. İşler karışıyordu. Toparlanıp çıkmaktan başka ne yapabilirdim? Bende öyle yaptım. İcabında yüz metreyi on saniyenin altında yürürüm. Karşımdan gelen adam durdurdu. Nefes nefese idi. Gözüm bir yerlerden ısınyordu ama çıkaramadım. Sırtında keçesi vardı. Bedestende esnaf mıydı?
- Sakın yayınlama o bantı. Yoksa fena olur.
- Yayınlarsam ne yaparsın?
- Konya'yı buraya yığarım.
- Yahu görmüyor musun? Trafik tıkalı. Buradakiler bir yere gitmiyor ki.

Kurtulmuştum. Daha teypdeki konuşmaları kağıda dökmeden telefonlar hatırlı kişiler... Hiç birşey bu röportajı yayınlamama engel olamazdı. Onlarbunu anladığında işi kanuna dökmüşler. Ankara'dan en son trenle gelen bir arkadaş söyledi.

"- Yalan haber kanunu" çıkarıyorlarmış. Haberin olsun.

- İyi ama, haber doğru.

Bunlar hesap adamı. Yaptıkları çıkarmalara, bölmelere akıl sır ermez. Yalnız hesaplarının sağlamlasını millete yaptırırlar. Ve sanki milletin görevidir. Yanlış hesaplarını sağlamak.

Siz en iyisi bu yazıyı okumuş olmayın. Ne olur, ne olmaz...

95

İŞKENCE SÖZLEŞMESİNİ İMZALADIK

Meclis'in bir yerlerinde, bir muhalif lider konuşuyor:

- Ceza yasalarımızda, şu kadar sene, artı işkence diye bir madde yoktur.

Oradan geçmekte olan iktidar partili bir milletvekili, konuşmayı duydu. İktidar partili olmanın havasıyla geriye döndü:

- Kolay dedi. Onu da yazarız.

- Bu hükümet bednamdır. Bu hükümet suçunu itiraf etmiştir. "İşkence ile mücadele sözleşmesi"ni imzalayarak, işkencenin varlığını kabul etmiştir. Veremle mücadele derneği var. Niçin? Çünkü verem var. Verem olmasa mücadelesi olur mu? İşkence var ki, mücadele sözleşmesini imzalıyorlar.

•

İşkence ile mücadele sözleşmesini imzaladık. Artık karakollarda; dayak, falaka, yaralama, dalak patlatma gibi işkence sayılabilecek sorgulama usulleri kullanılmayıp, zanlılara; aşağıda örnekleri görülen, ifade şekillerinden beğendiği herhangi biri imzalatılacaktır.

İfade örnekleri:

""Ben suçlu.....'im. Aşağıdaki ifadeyi, hiçbir baskıya maruz kalmadan ve gözlerim bağlanmadan, aklım başımda, saçlarım taranmış ve dişlerim fırçalanmış olarak okudum ve imzaladım.

Vücudumun herhangi bir yerinde, yara, yanık ve kırık izi olmayıp,

96

sigaralar kül tablasında söndürülmüştür. Ergenlik günlerinden kalan sivilce izlerinden başka, cildim gayet pürüzsüzdür.

İşkence ile mücadele sözleşmesini imzalamış bir milletin ferdi olarak, kanundan kaçılmayacağım bildiğim için, kendi arzu ve isteğimle, bülbül gibi ötüyor ve itiraf ediyorum.

İşte itirafım:

Bağlan gayet sağlam bir aileye mensubum. Büyük babam, babam, annem ve kardeşlerimle, aynı çatı altında ortak bir hayat sürdürüyoruz. Ailemizde görev

bölümü vardır. Ailemize karşı dışarıdan gelebilecek herhangi bir tehlikeye karşı, sürekli teyakkuz halindeyiz. Aramızda ve uzaktaki akrabalarımızla heran dayanışma içindeyiz. Haberleşme ağımız iyi çalışmaktadır. Örgüt kurmakla suçlanmamamız için hiçbir sebep yoktur.

Ayrıca, ailemizin kökü, Osmanlı ve Selçuklu'yu aşır, ta Horasan'a kadar vardığından, kökü dışarıda sayılabilir.

Büyük babam, sık sık hatıralarını anlattığı için, geçmişe özlem duyduğumuz dahi söylenebilir.

Annem ve kız kardeşimin başörtüsü takmaları, ilerici ve papatyacı kadınlara karşı olmak diye değerlendirilebilir.

Evimizde, solcu yazarların sık sık ihbar ettiği dini kitaplardan mevcut olup, hatta, Hattat Hüseyin Efendi'nin el yazması "Allah'ın Dediği Olur" levhası dahi vardır. Bu anlattıklarımın dışında, benim gözümde kaçan, yahut itiraf etmeyi unuttuğum her ne var ise, onların cümlesini de itiraf ediyorum. İmza..."

- Ama komiserim. Buradaki itiraflarım hepsi sağcılar için. Biliyorsunuz ben gayet solcuyum.

- Niçin daha önce söylemedin. Neyse sen şimdi git. Lâzım olduğunda biz seni çağırırız. Unutmuyorsun değil mi?

- Unuturmuyum komiserim. Ben bu arada, çevremdeki sakallan, başörtülülere, mevlüt okutanları filan hep muhbirlik edeceğim. İhbarcı

97

olmak, solcu olmanın gerek şartıdır.

Hani biz erkek millet idik. Zaman ne çabuk aşındırdı. Avrupalı olmamızın da bu yanı kötü. İşkenceye bile dayanamıyacaksak, ölelim bari. Bu ne incelik. Hepten çıtkırıldım olduk. Biz muhallebi çocuğu muyuz? Avrupalı olduysak, o kadar da değil. Onlardan her gördüğümüzü alırsak, sonra bize ne derler.

- Bir türlü anlamıyorum. Bu solcu yazarlar, hergün işkence diye niçin ciyak ciyak bağıyorlar. Onlara ne ki? Görevleri icabı solcu yazar oldular. İcabında köşedeki kulübede nöbet dahi tutabilirlerdi. Haber kanaldan, malzeme şubeden. Yok zabıtaymış, yok rabıtaymış. Üstüne üstlük, atlarına lazımlık. Ellerinde bir ödül. Daha ne istiyorlar?

Ha anladım. Yani bir alışveriş, bir fiş. Helal olsun adamlara be. Kimse uyanmıyor.

Bakırköy Mazhar Osman tesislerindeyiz. Başhekim, Avrupa AT'mın sağlık heyetine çevreyi ve kuyrukları tanıtıyor..

- Bunlar uyuşturucu bağımlıları. Genellikle Avrupa'da, yani sizin ülkelerinizde belli zamanlarda buldukları için, size benzemek sevdasıyla, uyuşturucu kullanmaya başlamışlar. Bizim ülkemizde ise insanları uyuşturmanın metodları çok değişiktir.

- Bu gördükleriniz, ANAP'a oy veren ortadirek mensuplarıdır. Belleri kırıldığı için, çaresizlikten buralara kadar düştüler.

- Bu kuyruk ise, gördüğünüz gibi, çevreyolu, Bağlarbaşı, Duvardibi, köprüden Kadıköy'e kadar uzanmaktadır. "İşkence mücadele sözleşme-si"ni imzalamamızdan sonra ortaya çıktılar.

Hayır, hayır. Gördükleri işkencelerin psikolojik ve patolojik etkilerini üzerlerinden atmak istedikleri için burada değiller. Bilakis, işkence görme ihtiyaçlarını gidermek için bize başvuruyorlar. Alışkanlık. Kolay vazgeçemiyorlar. Yeni bir nesil oluşuna kadar bunların tedavilerini yapa-

98

cağız.

Tabi ki, uygulayıcı, yani tedavi edici eleman sıkıntısı çekmiyoruz. Hasta bakıcı olarak, imzaladığımız sözleşmeden sonra işsiz kalanları ve o sektörden emekli olanları çalıştırıyoruz.

Bazen aşka geliyorlar. Kendilerini eski günlerde sanıp dozajı artırıyorlar. Fakat yine de günde birkaç taneden fazla zayıf vermiyoruz.

Gözlüklü ve dımışkı (parlak) suratlı adam, koltuğunda gayet rahat oturuyordu. Ayağının birini bir üniversitenin üstüne atmış, diğer ayağını ise, bir başka üniversitenin sırtına vermişti. Elinin biri vücudunun oturak mahallini, diğeri, hemen yanındaki üniversiteyi karıştırıyordu.

Gözlüklü ve dımışkı (parlak) suratlı adam demeç vermek üzereydi.

- İmzalanan "İşkence ile mücadele sözleşmesi" bizi bağlamaz. Planladığım gibi, hergün belli sayıdaki öğrenciyi, üniversitelerden atmaya devam edeceğiz.

Başörtülü ve sakallı öğrenci kalmamışsa, ela gözlü, siyah saçlıları sıraya koyabiliriz.

Bu millet adam olmaz. İşkencesiz hiç olmaz. Zaten o kadar geri kalmışız...

*

Son günlerde halka uygulanan birkaç işkence konusu:

- Zam, zam, zam...

- Aysel'i biz kurtardık.

- Cumhurbaşkanı olabilirim de, olmayabilirim de.

- Naim benim oğlum...

99

SEN DELİ MİSİN?

Çoktandır ziyaret etmek istiyordum. Daha doğrusu gidip görüşmek istiyordum. Dünya telaşı işte. Bir türlü fırsat çıkmamıştı. Kısmet bu gü-neymiş. Celâl deli dolu bir arkadaştı. Diri, canlı ve gözünü budaktan sakınmaz biriydi. Onun yanında her şeyi rahatlıkla konuşabiliyordum. Gerçi onu son gördüğümde biraz değişmişti ama... Bana biraz tedirgin gibi gelmişti. Sanki hafaketlerini ölçüp

tartmak istiyor gibiydi. Başbakan bile böyle değilken, ona ne olmuştu? O gün bunu anlayamadım.

Aradan kaç gün geçti bilmiyorum. İçimde Celal'i görme arzusunun kıpırdadığı günlerdeydi. Birde duydum ki:

- Celal çıldırmış!

Onu çıldırtacak kadar dertlerinin çok olduğunu bilmiyordum. Hatta yapısı da müsait değildi çıldırmasına. Üstelik ben bile çıldırmamıştım ve dayanıyordum. Peki ona ne olmuştu?

İçimdeki görüşme arzusu, ziyaret etme zorakiliğine dönüşmüştü. Hastaneye gidecektim çaresiz. Deli adamlardan korunan bir toplumduk. Yani delilerimiz koruma altında olduğundan, dolayısıyla bizde korunuyorduk. Ya da öyle sanıyorduk.

- Patron müsaade edersen, hastaneye gitmek istiyorum.

- Hayrola! Geçmiş olsun. Hasta mısın?

- Kendim için değil. Bir arkadaşımı ziyaret edeceğim.

- Arkadaşını mı? Yahu sen deli misin? Nesi var ki ziyaret edeceksin?

100

- Aslında bir şeyi yoktu. Sinirsel bir durum işte.

Celal'in delirdiğini patrona nasıl izah edebilirdim ki? Adam benden şüphelene bilir sonra.

- İyi ya işte. Mademki bir şeyi yok. Niçin gideceksin? O kadar sinirsel durum herkeste var.

Hasta ziyaretinin çalışma saatlerine indirilmiş bir darbe olduğunu, patronun, o gün attığı nutuktan öğrendim.

Dolmuşun bütün yolcuları, hastane giriş kapısı önünde inmişti. Hastanenin önü pazar yeri gibiydi. Çoğunlukla kadınlar vardı. Ellerindeki çantalar ise dolu doluydu. Ben ilk defa deli ziyaretine gidiyordum. Hediye olarak kitap götürmemden belli değil mi?

Kapılar açıldı. Koşuşların bulunduğu binalara doğru yöneldik. Meraklı gözlerle etrafı inceliyorum. Daha doğrusu delileri incelemek istiyorum. Bir pot kırmıyayım Celal'in yanında

- Hop hemşerim. Dinlesene.

Omuzumdan sarsan el, kulağıma bir cep radyosunu dayamıştı. Spiker okuduğu haberlerin arasına bir kaç tanede yeni zam haberi sıkıştırmıştı. Eliyle beni iteler gibi yapan ve kulağıma radyoyu dayayan, pija-malı biriydi. Yani bizim deli dediklerimizden.

- Burası deliler hastanesi. Dünyayla irtibatını kaybetme sakın.

İyi ama adam, nerede olduğunu biliyordu. Üstelik beni ikaz dahi etmişti. Oyleyse deli olmamalıydı.

- Kim dedi deli olduğumu. Ben buraya kendimi dinlemiye geldim.

Bakışlarımdaki hayret ifadesi, adamı yeni açıklamalar yapmaya zorlamıştı.

- Dışarıda hayat zor. Tahammül etmek de. Çıldırılmamak elde değil. Ara sıra buraya geliyor dinleniyorum. Burada nasıl olsa sıfatımız deli. Olaylarda mantık aramıyorum.

- Peki ama doktorlar...

- Onlar hesabına da çalışıyorum. Hâlâ anlamadın mı? Son zamanları biraz önce ve ilk defa duydun değil mi?

101

- Evet.

- Ben bir hafta önceden biliyordum hepsini. Nasıl mı? Hükümet icraatlarını deli kafasıyla takip edeceksin. Normal insan gibi düşünürsen sende birşey anlamazsın. Çünkü icraatlar normal değil.

Konuşma gittikçe siyasi bir boyut kazanıyordu. Hemen uzaklaşmalıydım oradan. Neme lazım. Deli meli. Hiç dinlemez götürüverirler adamı. Yerin kulağı var. Rapor hazırlayıcılar var. Hükümet icraatları, delilerin dillerine kadar düşer mi hiç?

- Dur dinle. İş öğren. Bakarsın bir gün lazım olur.

Bu adam benim geleceğimi pek parlak görmüyor ama, haydi hayırlısı.

- İcraatları deli gibi takip edeceksin. O hafta hangi mallara zam var anlıyacaksın. Sonra söylüyorum doktorlara. Onların da dışarıda adamları var. Bir hafta stok. Sonra gelsin paralar.

Izbandut gibi iki hastabakıcı ve bir hemşire, adamı yanımdan uzaklaştırdılar.

Hemşire, olayların seyrinden birşey anlamadığımı görünce, izah etme mecburiyeti hissetti.

- Korkmayın. Zararsız bir hastadır. Zamlar hakkında tahminler yapar. Bu hafta pek isabet kaydedemedi. Yüzde yetmiş oranında olacağını söylemişti ama, açıklanan zamlar yüzde altmış beşi geçmedi. Yüzde beş zararımızı ondan çıkartacağız.

- Ekonomi profesörü mü bu adam?

- Yok canım. Sıradan bir deli. Senin dediğinden olsa, Ankara'da icraatçı olurdu. Kendimden şüphelenmiye başlamıştım. Memleketin sıradan delileri böyle ise, biz akıllıların durumu ne olmalıydı? Koridorda dikkat çekmeden yürüyorum. Bir başka deliden de bir şeyler öğrenmek iyi ama, benim izin saatim doluyor.

- Hey arkadaş sakın verme.

Daha yeni anmıştım. İyi deli, lafının üstüne gelirmiş. Çaresiz dinli-yeceğiz.

- Sakın vergi verme.

102

- O nereden çıktı. Ben işçiyim.

- Oh oh! Çok şanslısın.

Deliler olacakları bizden çok önce bildiklerine göre, artık yaşadık demektir. Hükümet-sendika mücadelesi, lehimize sonuçlanmış olmalı. Doğrusu bizim sendikacılardan hiç ummuyordum.

- Bari zamlar iyi mi?

Aklım sıra adama alacağım maaşı hesap ettireceğim.

- Yeni zamlar mı? Onlar asgari ücreti, yok gari ücretine çevirdi. Senin şanslılığın işçi olmanda.

- Pek birşey anlamadım. Bende sanmıştım ki...

- Yine de sevin. Ya birde patron olsaydın. Tabi başına gelmediği için bilmezsin.

Diyelim vergini tam verdin. O zaman ne derler. Milletin diline düşersin valla.

"Herif amma da kazanmış." Yahut az verirsin. Yine de yaranamazsın. Bu sefer:

"Herif amma da kaçırmış" derler. En iyisi hiç vermemek.

- Bunun benimle ilgisi ne?

- Sen ki vergisini her ay peşin ödiyen bir vatandaş olarak, kendinle gurur duymalısın.

Deliler de biliyor. Artık onlar da öğrenmişler. Bordro mahkumu olmaktan öte, gurur duyabileceğimiz hiç bir şeyin olmadığını. Ne yapalım. Hayırlısı olsun.

Celal'in yanına sağ salim ulaşmaktan başka bir düşüncem yok. Moralim mi

bozuldu yoksa? Delilerimizin seviyelerini görünce. Aslında bu duruma

sevinebiliriz. Hiç değilse onların durumu yükselmiş diye.

Koridorun iki yanında odalar. Odalarda deliler.. Ziyaretçilerine bir şeyler

anlatmaktalar. Belki dışarıda nasıl davranacaklarını, belki Özalan hükümetine

karşı nasıl bir tedbir alacaklarını.. Odalarında uydu yayın yapan TV karşısında, yabancı dil konuşarak münakaşa eden deliler dahi vardı.

- Sıkma kendini. Sıkma kendini.

Odasının kapısına yaslanarak gelip geçenleri seyreden deli herhalde bana sesleniyordu. Bayağı terlemiştimde.

103

- Burada bizim aramızda, yani delilerin arasında bu kadar sıkarsan, dışarıda nasılsın kim bilir? Zaten sizin yüzünüzden ikide bir ihtilal oluyor.

Hayda! İhtilallere suç unsuru olarak çok gösterilmiştik. Çok kere başörtümüze, sakalımıza dahi bağlamışlardı ihtilallerini. Ama ilk defa ihtilallere şahsen sebep oluyorduk. Hemde bir deli tarafından.

- O kadar uyduruyorsun ki kurallara kendini. Onlar, dur derlerse duruyor, yürü derlerse yürüyorsun. Dışarıda senin gibi çok var mı?

- Biraz var gibiler. Elli milyon kadar.

- Gördün mü? Siz adamı durup dururken ihtilale teşvik edersiniz. Hiç niyeti olmasa dahi, insanın ikide bir ihtilal yaparak sizi kurtarmak canı ister.

- Zaten şin. Jiye kadar birkaç kere kurtarıldık.

- Sen ona kurtulduk desen daha iyi olur.

Patronun davranışlarını çok iyi anlıyordum. İki de bir: "Seni senden çok düşünüyorum" demesini de. Kendimi o kadar kurala uydurmuştum ki, mesela, bir kere dahi sağ kaldırımdan yürümemiştim. Ben orada yürürsem, ülkede bir şeylerin temeli sarsılacak, ortalık karışacak, birşeyleri yıkmakla tehdit edilecektim. Hah işte Celâl'in odası. OoîBayağı kilo almış. Beti benzi yerinde.

- Yahu geçmiş olsun.

- Sağol. Sen iyice zayıflamışsın.

- Sana gelene kadar, sizinkiler bayağı yordu beni. Gayet kaliteli Kadronuz var.

Anlat bakalım nasılsın?

- Deli olmak önceleri çok zordu. Bir kere olduktan sonra, gerisi kolay. Herkes deli deyip geçiyor. Sende istediğini yapıyorsun.

- Yahu Celâl, sen buralara düşecek adam mısın?

- Öyle deme. İyi ki düşmüşüm. Ne zaman birşey söylemeye kalksam, bir şey yapmaya kalksam, hemen engel oluyorlardı. <

"Sen deli misin?" diyorlardı.

Yani anlıyacağın. dışarıda yaşamak için deli olmak gerek.

Celâl, galiba haklıydı.

104

ARANMIŞTIR DAMGASI

İleri alınmış saatin dokuzdan sonrası. Yanımda Etyemezli Apti. Eski tramvay deposunun, yeni İSKİ binasının yanından kalkan dolmuşlara bineceğiz.

- Karaköy! Karaköy!

İçine Sekiz kişinin s"dırıldığı, modelleri 1950'li yıllardan kalma otomobil dolmuşun genç şoförü; bir yandan öncamlan silerken, bir yandan da bağıırıyordu.

- Karaköy! Karaköy!

Henüz kimse binmemiş. Ön kapıya uzanıyorum. Şoför mahallinde gitmenin havası yok mu? Etyemezli Apti tutuyor kolumu.

- Arka koltuklara.. Herkes gözümüzün önünde olsun.

Etyemezli Apti, her ihtilalin yanında yer alan politikacılardan değildir.

Vatandaşın her hareketinin izlenmesi gerektiğine inanan fişleme-cilerden değildir.

Herkesi gözetleyip sağa sola ihbar eden; aydın geçinen, solcu yazar geçinen, gazeteci geçinenlerden de değildir. Peki ama niçin öyle dedi?

En arka koltuğun ortasında oturuyorum. Solumda Etyemezli Apti. Kendimi emniyette hissediyorum. Hani geleceği garantiye alınma duygusu var ya? Öyle bir şey. Üzerimizde bir çift göz olmayacak. En azından Karaköy'e kadar. Oturduğum yerden dolmuşa bineceklerin oturacakları yerlere bakıyorum. Etyemezli Apti haklı galiba Kimin ne olduğunu nereden bileceksin?

105

Bizden sonra dolmuşa binen, benden biraz daha genç bir delikanlı. Ön kapıyı açarak şoför mahalline oturdu tabi. Binerken gördüğüm yüzünün durgunluğundan

ve şoför mahallinde oturmasına rağmen, kımıltı-sızlığından anladığım kadarıyla, yaşama şevkini yitirmiş yaşlı insanlara benziyordu. Suyun üstündeki bir saman çöpü sanki. Nereye sürüklenirse...

Şoför mahallindeki delikanlının yanına oturan niçin öne doğru eğiliyordu? Dolmuşa binerken eğri idi ama, uzunboylu olduğu için sanmıştım. Onun bu oturuşu hiç sıhhi değil? Sakın bu adam orta direk olmasın? Dedim ya direk kadar boylu vardı.

Dört kişi daha gelmeli. Onları beklerken, dışarıdan habire camları silen şoföre bakıyorum. Şoför mahallindeki delikanlıya bakıyorum. Yanındaki eğri adama bakıyorum. Delikanlı karşıya bakıyor. Eğri adam motorun kaputuna bakıyor. Etyemezli Apti mi? O elindeki gazetesini okuyor.

Gürültülü bir şekilde gelen ve önümüzdeki koltuklara oturan iki kişinin ağzından yayılan alkol kokusu, dolmuşun havasını biraz değiştirdi. Hele ki, kapıyı açık bıraktılar. Yüksek sesle gülüyorlar ve konuşuyorlar:

- Ne acıyacağım ulan! Biz düşsek bize acıyan mı olur?

Düşen birine bir tekmede onların vurduğu belli. Başkalarının düşmesi, kendi düşmelerini engellemiş gibi. Ama şimdilik.

- Madem hastasın. Tedavi masrafın çok ödiyemezsin tabi. Bildiğim için mukaveleye yazmıştım. Karısı gelmiş ağlıyor.

- Bırak canım kadındır ağlar.

- Haklı değilmiyim ama. Bodrum kat, modrum kat. Sekizmilyona anlaştık. Beşi peşin gerisi taksit. Ama mukavelede var. Taksitler aksayın-ca anlaşma bozulur diye. Bir senedir ödüyorlardı. Geçen ay ödiyemeyin-ce, anlaşmayı bozdum hemen. Paralarını verdim. Kadın yalvarıyor. Yapma diyor. Adam hastanede yatıyormuş. Paranın değeri düştü diyor.

- Kadınlar bile ekonomist oldu. Onlarda biliyor enflasyonu.

106

- Aslında onlar da haklı. Ama ben mukaveleye yazmışım. Bende biliyorum. Geçen yıl bana verdikleri beş milyon, bu yılki beş milyon değil ama, bizim bodrumunda değeri yükseldi. Bugün verdim birine. On peşinle onbeş milyona. Götürdüm paralarını kuruşuna kadar verdim. Yok yani kafam bozuldu. Kadın hem ağlıyor, hemde beddua ediyor bana. Bedduası düşmez değil mi?

Fırsatını yakaladığında anlaşmayı bozan adama dinlemekten, diğer yolcuları farketmemiştim. Yanımda oturan yaşlı adamı, dikkatimi çekmemiştim. Artık hareket ediyorduk.

- Paralar bozuk olsun.

Şoförlerin klişe sözleri. Sanki bütün paralan biz taşıyoruz. Öne doğru uzanarak veriyorum ücreti. Alkol kokuları ile gelen emlakçının yanındakine bakıyorum. Kapıyı en yakın olan ve en son binene. Okumuş havasını üzerine sindirmiş. Kravatı var. Elinde ise edebiyat mecmuası.

Dolmuş Aksaray geçidini tırmanıp Unkapanı'na yöneldiğinde, sessizliği şoför bozuyor.

- İlerde arama var. Herkesin kimliği var mı?

Ellerimiz ister istemez iç ceplerimize gidiyor. Yanımda Etyemezli Apti var nasıl olsa. Kendimi her zamankinden daha çok güvenli hissediyorum. İyiye arkaya oturmuşuz.

- Bizi ne arayacaklar? Biz kimseye zarar vermeyen, devlete bağlı vatandaşlarız. Konuşan, bodrum kat satıcısı adamdı. Arkadaşı ve kendi adına konuşuyor herhalde. Yoksa bizim nasıl olduğumuzu nereden bilecek? Ya kendisi gibi biliyorsa? Müdahale etmeli miyim? Etyemezli Apti, sus diyor.

Saraçhane geçidinin altında, elinde işaret lambaları olan polisler durdurdular.

- Herkes çıksın.

107

Dolmuşu boşaltıyoruz. Polislere bakıyorum. Ne yapacağım der gibiyim. Halbuki üniversite yıllarımdan hatırlamam gerekti. 12 Eylül öncesi günlerden yani. Az mı aramadan geçmiştik.

- Ne bakıyorsunuz öyle? Sanki bir tek siz mi aranıyor sunuz?

Sıradan başka arabalarda vardı. Öyle ya. Altı milyonluk şehirde yaşıyorduk. Elimi cebime attım. Kimliğimi çıkararak bekliyorum. Hiçbir şüpheli hareketim yok. Şoför mahallinde oturan eğri adama çıkışıyor polis.

- Adam gibi dursana. Ne eğiliyorsun?

Eğriliklere eliyle müdahale etmek polisin görevi. Bir kütürtü sesi. Eğri adam doğruluvermiş. Polise:

- Sağol abi diyor.

En şüpheli bakışlarını kimliğim ve yüzümde gezdiren polis, yanımdaki adama hiç bakmıyor.

- Sen geç.

Tarihi kemerlere yaklaşırken, herkes aramanın yorumunu yapmakta. En çok sevinen ise, önde oturan eğri adam.

- Belimin ağrısı geçti. Doğruldu. O kadar doktor birşey yapamamıştı. Bu polisin babası mutlaka çıkık ocağı. Adam şöyle bir iteledi. Omurgalarım yerine oturdu.

- Bu aramalar iyidir. Hiç değilse polis arıyor. Başka arayıp soranımız mı var?

Şoför lafı açmak istiyor. Kendimi yokluyorum. Bacaklarımdaki ağrı yok olmuş.

Arama yapan polis, şöyle aşağıya doğru sıvazlamıştı. Sakın bizim romatizmaları tedavi etmiş olmasın? Doğrulan eğri adamın tesirinde kalmadım herhalde. Benden iyi mi bileceksiniz? Bacaklarım sızlamıyor artık.

- Nerede eski aramalar? Eskiden böyle miydi? Biz üniversitedeyken bir aranırdık ki, arasına şüpheli diye şubeye bile götürülürdük.

108

Şoför atlıyor, kapının yanında oturan okumuş kılıklının lafına.

- Ne güzeldi o günler. Silahlar patlıyor. Gençler ölüyor, polis sirenleri ötüyordu boyuna.

Etyemezli Apti eğiliyor kulağıma;

- Millete hatırlıyabileceği bir şey bırakmazsan, neleri aradığımı görüyorsunuz.

Nostaljiye düşkün bir milletiz.

- Şoför bey ne aramasıydı bu? Beni aramadılar. Yanımda oturan yaşlı adam soruyordu. Alınmış gibiydi.

- Anladığım kadarıyla, hapishanelerdeki anarşistler kaçmış. Kimileri de diyor ki, kaçak babalar var.

- Ben köre gazisiyim. Polis beni aramadı. Ayrıcalık yapıyor.

- Bey amca seni biraz yaşlı görmüştür.

- Ne demek yaşlı görmek? Bu memlekette yaşlılar suç işlemiyor mu? Hep gençler mi suçlu? Yazdıkları raporlarda okuyoruz. Yaşlı başlı adamların neler yaptığını.

Yanımdaki yaşlı adamı teselli etmeliyim.

- Üzülme be amca. Onlar biliyorlar. Bütün suçları kendi yaşlılarının işlediğini. Onun için vatandaşın yaşlısını aramıyorlar. Yani size yakıştıramadıklarından.

- Unkapanı'nda incek var mı?

Şoförün sorusuna kimse cevap vermedi ama, yine de duracağız. Arama var.

Yanımdaki yaşlı adam iki elini kaldırarak, kendini polisin önüne atıyor. Haydi ara der gibi.

- Kimliklerinizi çıkarın.

Belindeki eğriliği polise tedavi ettiren adama bakıyorum. Gayet tedbirli. Kimliğini uzaktan gösteriyor. Ne olur ne olmaz. Bir itelenmede tekrar eğrileceğini mi sanıyor?

Bu aramayıda zayıtsız atlattık. Hiç kimse suçlu çıkmadı. Yerini

109

şimdi yeşil çimlere terkeden eski halin önünden, köprüye doğru hızla kayıyoruz.

Köprü girişindeki polisler durdurmadılar. Daha önce aradığımızı mı duymuşlardı?

Karaköy'de iskelede, Etyemezli Apti'yi uğurlayıp dönerken, aramaları düşünüyordum. Tekrar aranmak zoruma gidecekti. Kendimi yalnız hissettiğim için mi bilmem. Hani "Görülmüştür" damgası var. Hatırladınız mı? İşte öyle, birde "Aranmıştır" damgası uydurulamaz mı yani. Kolaylık olurdu.

110

MAFYALI YAZILAR (OKUMA YANARSIN)

BİR UINAY)ATIŞLE ESRARLI OLSUN

Otel cinayeti hâlâ esrarını koruyor. Kasalardaki deste deste paralara, kafalardaki çengelli sorulara, polisin olağanüstü gayretlerine, gazetecilerin yalvarmalarına rağmen, otel cinayeti hâlâ esrarını koruyor.

Piyasada sıkıntı oluşturması üzerine, dün akşam üzeri harekete geçen hükümetin icraat heyeti, otel cinayetini makamında ziyaret ederek, esrarını korumaktan vazgeçmesini istemiştir.

Hükümetin icraat heyeti aynca, esrarını korumaktan vazgeçip mptelalarına dağıttığı takdirde, otel cinayetinin bundan sonra otel eğlencesi şeklinde anılacağına, icabında otelin civarındaki bütün okulların yıkılarak otel yapılacağına dair teminat vermiş, illa bir şeyi korumak istiyorsa, pişmanlık yasasından yararlandırılarak köy korumacılığına dahi atanabileceği bildirilmiştir.

Öte yandan ellerindeki iki çuval eroini koruyamıyan ikisi Hollandalı,  Adana'lı beş kişi, ani bir baskınla yakalanmışlardır.

Polis muhabirleri ve polis muhabirler, olaydan sonra yaptıkları kısa bir araştırmadan sonra haber müdürlerine demişlerdir ki:

III

- Abi biz de hayret ettik. Nasıl başardılar? Yıllardır irtica tehlikesi var diye, Sakallı ve başörtülü vatandaş peşinde koşturulan polis, nasıl becerdi bu işi? İşin aslını öğrendik tabi. Sen kırk yıl düşünsen bulamazsın. Esrar perdesini kaldıramıyan polis, eroin çuvallarını nasıl kaldırdı? şeytanın aklına gelmez be abi. Hani bir kanun var ya.. Muhbirlere çok para veren kanun. Arasına bizim de yararlandığımız. Hani sen araba almıştın muhbirlik paranla... İşte adamlar bu kanundan yararlanmışlar. Yani senin an-hyacağın be abi. Hepsi birbirini ihbar etmiş. Düşünsene be abi. İki uval eroinin muhbirlik ikramiyesini... Ama haberlerin bu kısmını yayınlamı-yalım. Sen daha iyi bilirsin ya.

(Not: Haberlerin bu kısmının bir rapor kadar değerini olmadığından gazete sayfalarına yansımamıştır. Hoş görüle)

ESRAR PERDESİ, EROİN ÇUVALI YA MORFİN İĞNESİ?

Tıp alimlerince, yetersizliği ispat edilen ve demode olduğu kabul edilen morfin iğnelerinin yerine kullanılan; "Biz adam olmayız." "Eller aya biz yaya." "Geri kalmış bir ülkeyiz." "AT uşaklığı yakışırbize." "İmdat! irtica geliyor." "ağ atladık. Birbirimizi katladık." "Avrupalıyız." Komplekslerinin daha iyi netice verdiği ve gençleri uzun yıllar uyuttuğu, demokrasimizin ikide bir sağlamlaştırılmasıyla iyice ispatlanmıştır.

Bundan böyle Amerikanvari tedbirlerle, her gencin cebine bir morfin iğnesi koymak yerine, kafalarına bir kompleks yerleştirilmeye devam edilecektir. Burası Türkiye'dir. Herkese ve her keseye uygun bir kompleks vardır.

(Not: Altmışından sonra otellerde evlilik yıldönümü kutlayarak, řa-pur şupur pşen Sayın Başbakan dahi bu komplekslerini burada kazanmıştır. Houston yatakhanelerinde yapılan, sadece bu komplekslerin tamir ve cilalanmasıydı. Böyle biline.)

II2

ELEĞİM SAĞMA GAZİNOSU ERKEK GİREN...

Her mesleğin bir kılığı bir kıyafeti vardır. Baha'nın da bir havası vardır. Ağzında Havana purosunu vardır. Etrafında papatyası vardır. Başından şapkası vardır. Otellerde kutlaması vardır. Kolunda, boyu batası-cası vardır. Baba dediğin böyle olur. Bu Amerikan filmlerinde de böyledir. "Küçük Amerika" Türkiye'de dönen filmlerde de.

Farkı göremezsiniz. Ben söylüyeyim. Bizdeki Baba kelimesi, Baş-bakan'ın Bayanı kelimelerinin ilk iki harflerinden türemiştir. Doğrusu yakışıyor kadına. Şeyi olmasa da.

Yanlış anlamayın. Gazino şarkıcılarının parçalarını kestirip kadın yaptırmaları ve öyle olduklarını mahkemelerde tescil ettirmesi, kendi kompleksinden değil. Mafya yasak tanımaz.

Nasıl deldiler ama. Siz misiniz, gençliğin ahlakını bozmıyalım diye, ahlaksızlığa yasak koyan? Hanım babamız var bizim. Elinden kaçan kurtulur. Kaçamıyamn nikahını kıyar.

Hanım baba sayesinde oluyor herşey. Kimi Başbakanım diye icraat yapıyor. Kimi otellerde cinayet filan... Gazinocular ise müşteriyi kapıyor.

Ağzından sigarası, elinde tabancası, önünde hanım babası. İşte size gazino mafyası. Öğrendin mi?

İHALELER, MAFYANIN HAYAT DAMARLARININ EN ÖNEMLİSİDİR

İhale Mafyası

Önceleri, gazete mafyasıyla birlikte oturan ihale mafyası, son günlerde artan enflasyona dayanamıyarak ayrılmıştır.

Bu ayrılığın kökeninde, şehirlerde yapılacak kaldırım kalmamasına bağlı olanlar yanılmaktadırlar. Çünkü kaldırım dediğin bozulur ve tekrar yapılır. Biz dikbaşı değil ama, başı dik bir millet olduğumuzdan kal-

113

dırımlara bakmayız. Bakışlarımız daima ileriye dir.

Kaldırımlara ancak, tükürmek ihtiyacında olduğumuzda bakarız. Birazda hayret ederek deriz ki:

- Yahu bu kaldırım taşları, dün ben tükürürken dört köşeli ve mavi idi. Ne zaman altı köşeli olup morardılar?

Çektiklerimizle seçtiklerimiz arasında hiçbir ilgi kuramıyan bu millet biziz.

Kaldırım taşları ile ihale mafyası arasında mı ilgi kuracaktık. Kaç kere prova etmişizdir. Ola ki komser bey bizi çağırdığında, hemen diyeceğiz ki:

- Vallahi komser bey benim ilgim yok. Ne yapılan ihtilalle. Ne kapılan ihaleyle.

Gazete mafyası, ihale mafyasıyla nasıl ilgilendi?

Önce akşam yemeklerini kimin kucağında yediğini yazdı. Eğer bana inanmazsanız nükleer ihtilal olabilir ha dedi. Sonra koltuğunun altına dosyaları alarak, belediye

başkanlarını Ziyaret etti. Hangi belediye başkanı korkmaz gazete mafyasından. Gazete mafyası cesur, gazete mafyası güçlü. \

İhale mafyasının yaptığı vefasızlık ama. Gerçi Vefa'yi üçüncü kümeye düşürmüş olmamız halimizi mi gösteriyor yoksa? İhale mafyası gazete mafyasının işine son verdi. Şimdi yaptığı gazetesini satmaya çalışmak. İsterseniz almayın. İhale mafyası en güçlü mafyadır çünkü.

AT! AT! NASIL OLSA BİTECEK KURŞUNLARIN

Hedefteki Delikanlı.

Çok korkunç bir mafyadır bu silah mafyası. Ben çok korkarım bu mafyadan. Yüzünü şimdi estetik ameliyatla değiştirdiği söylenir. Müteahhit sıfatına büründü diyorlar.

Her türlü silahı yurda sokmak ve dağıtmak onların işidir. Yolların

114

yürümekle aşınmadığı, fatak gençlerin kurşunlarla öldüğü günlere ermiştik. O günlerde onlar, yani o günün görevli silah mafyası, en domuz kurşunlan saldılar gençler üstüne. Yıkılan gençlerin yerlerinde inşaatlar yükseliyor şimdi.

Bir sabah erken, okula giderken, Beyazıt meydanından geçerken, göğsünü kurşunlara siper etmiş bir arkadaş haykırıyordu.

- AT! AT! Nasıl olsa bitecek kurşunlar a.

Arkadaşın elleri, ciğerlerini sökmeye ayarlanmıştı karanlıkların.

GEÇERLİ OLAN SENET ÖRNEĞİDİR

Vade

Hululü Vade

Türk Lirası

No

İşbu emre muharrer senedin mukabilinde

..... tarihinde Bay.....

veyahut emruhavale..... yukarıda yazılı yalnız

.....T.Lirası.....kuruş ödeyeceğim.

Ödemediğim takdirde öleceğim. İşbu bono vadesinde ödenmediği takdirde ve ihtilaf vukuunda müracaat mercii olan senet tahsil mafyasının selahiyetini şimdiden kabul eylerim.

Ödeyecek.

YUVANIZI YAPARIZ. YUVANIZI BOZARIZ

Toplu Konut Mafyası

Genellikle emekli insanların oynadığı bir mafyacılık türüdür. Aktif hayatlarında kuvvetli olup, bütün bilek güreşini kazananlar, deniz görür lokallerde tavla oynuyarak, gidişatın kötülüğünü tartışacakları yerde, inşaat alanındaki mafyayı inşa ederler. (Bir ayaklarının çukurda olduğunu hissettiklerinden midir?) Demir çimento, kum kullanmazlar ama, en kı-

yak kredileri kullanarak.

Beş yıldızlı otel için okullar yıktıkları söylense de, beşkurşunlu otel cinayetlerine pek karışmazlar. Bir daireyi birkaç kişiye satarak ortak mülkiyet teorisini geliştirmişlerdir.

Boğazdaki korulukların ve ormanların dağbaşına nakilleri çıktığı için, yüzyıllık çınarlar yerine, yüz günde yüz katlı binalar dikerek, milletin kendilerine olan minnet borcunu ödemesini isterler.

Söyliyenlerin yalancısıyım. Karanlık gecelerde inşaatlarının arasından sesler gelirmiş.

- Paşam kendini kurtarsın diye.

Uluslararası şöhret kazanan inşaat mafyamız, söylentilere göre, Avrupa'nın inşaat mafyaları ile köprüler kurmak üzere imiş. Küçük bir ayrıntı ama bilginiz olsun.

HÂLİMİZ DUMAN FAL'IMIZ YAMAN

Bir kasabada bir hakime, rüşvet olarak bir halı vermiş davalı. Davacının hediyesi ise yüz lira. Yüz lira deyip geçmeyin. O günleri görenler hatırlasın lütfen. Yüz liranın bir memur maaşı olduğunu.

Duruşma günü gelmiş çatmış. Dava öyle bir karışık dava değil ama, bir türlü içinden çıkamıyor hakim beyimiz. Bir ara döner davalıya ve davacıya.

Çaresizliğini belirtir.

- Senin halı'na ne diyeyim. Senin yüz'üne ne diyeyim.

Bu fıkrayı niçin anlattık. Hâl'imizi fal'ımızı karıştıranlar çok olduğu için. Biri yiyeceklerimiz üzerine, (meyve, sebze) diyeri ise içeceklerimizin (kahve) üzerine oynar oyunlarını.

Hâl mafyası, demokrasimizin her devrinde kendini muhafaza edip, hiç taviz vermediğinden dolayı kurallarından, artık demokrasimizin demirbaşlarından sayılmış olup, klasikleşmiş bir mafya çeşididir.

Eminönü denizlerine bir zamanlar çok sebze ve meyve saçmıştır.

Bostan tarlası olsun diye.

Mafyayı mafyaya kırdırmak için, pazar mafyaları oluşturmasına rağmen belediyelerin, ruhsatçılıkta iyi para olduğundan yeterince ilgilenmedikleri ve başarılı olamadıkları bilinenler arasındadır.

Halkımızın manavlar ve seyyar satıcılar vasıtasıyla aidatını, muntazam ödediği hâl mafyası, en sevimli mafyadır.

Gelelim fal mafyasına.

Kahve Yemen'den gelir. Yahut Brezilya'dan. Lakin artık tadı kalmadı. Bizi mi yaşlandı? Kahveler mi değişti?

Nerde o, ehli keyfi keyfe getiren kahvelerin kaynaması... insan şöyle ağız tadıyla, h p rdete h p rdete kahvesini içtikten sonra, gönül rahatlığıyla falına bakamıyor. Telvelelere dadanan fal mafyası, işi bozuyor. Kahve falı değil mübarek. Sanki günlük gazete. Ne zaman ihtilal olacak, kim ihtilal yapacak, hepsini yazıyor. H k metten hatta meclisten daha g cl  olduğu yaygın bu fal mafyasının. Hiç kimse ülke sorunu diye gündeme getiremiyor. Ya bakarlarsa adamın falına. Ya gözükürse falda, tepede birleŐtirilmiŐ    ağaçlar. Kolay değil. Can tatlı. Siz siz olun. Fal mafyasına bulaŐmamak için kahve içmeyin. Radyasyonlu filan ama, çay için. Bu ortamda Sıhhatine ve geleceğinize daha yararlı.

- AH BİR İHTİLAL OLSA...

- İHTİLAL OLDU

- YAHU NEREDE DEMOKRASİ?

(Demokrasi mafyası konuŐmalarından.)

İhtilal yıllarında demokrasiyi sevmek, serbest seçimler zamanında ihtilali çağırmak, bunların işidir. Kafaları kafaya benzer ama, beyin ve mide organlarının yerlerinin değişik olduğu ispatlanmıŐtır.

Demokrasi mafyasının bir doğum hatası olduğu, tıp otoritelerince

117

kabul edilmiştir. Bunlar daha ana karnında iken, baba der ki:

- Oğlan olsun. Ana der ki:

- Hayır kız olsun.

 ki görüŐ aynı anda çatıŐtıđı için, bu demokrasi mafyası tezaad içinde yaŐamaktadır. Bir seçim yapılmaya görsün. Hemen başlarlar bağırmaya.

- Aman irtica geliyor. Neredesiniz ey ihtilalciler?

Demokrasi mafyasının en büyük korkusu, kendilerinden hesap soracak gençlerin gelmesidir. Yani en korkak mafya demokrasi mafyasıdır.

AT MAFYASI

 kametgahını Veliefendi'den, Ankara'nın siyasi kulislerine taŐımıŐtır. Biricik emeli, bizi ATın kuyruğuna yapıŐmıŐ görmektedir. Kendisi kuyruk sokumu altında yaşamaya bayılır.

En siyasi mafyadır. DEDİK AMA

Y r yordum. Birden gözüme çarptı. Meydanın ortasındaki genç yanıyordu.

AteŐ sarmıştı her yanını. Yanına yaklaŐtım ve sordum.

- Bu hâl, ne h ldir.

- Okudum abi. En güzel ben okudum. "Türküm doğruyum,  alıŐkanım..."

Görüyorsun Şimdi yanıyorum.

Yapacağım birşey yoktu. Ben söylemiŐtim ama. En baŐta. "Okuma ymarsın" diye.

118

"BU BİZİM HİKAYEMİZ"

Sizde tanırız Sadık Ağa'yı. Hani şu kaşıkları çok sağlam olan Sadık Ağa'yı. Hikayemiz onun hikayesidir. Sadık Ağa'nın yu*/r kasaları var. İçine oluk oluk paralar aktığı. Sadık Ağa'nın yazar dostları var. Kalemlerinin kanlar akıttığı. Diyecek siniz ki, sana ne oluyor? Verir parayı, yazdırır hayatının romanını. Sen kimsin? Nasıl yazarsın onun hikayesini? Haklısınız. Lakin ben, bu sayfanın yazarıyım ve Sadık Ağa'nın hikayeside, aslında bizim hikayemiz.

Sadık Ağa hastadır. Fakat kendini Türk doktorlarına emanet etmiştir. Doktorları Sadık Ağa'ya derler ki:

- Ameliyat olacaksın.

O zaman iş başka. Uçak hazırlansın hemen. Randevular alınsın, odalar ayırtılsın. Çağ atlatan Houston hastanesinden İlmin mülkiyeti olmaz. Kendini birazda Amerikan doktorlarına emanet etmeli. Sadık Ağa.

Houston uzay hastanesi, öyle bir hastane ki, oraya ölü giren canlı çıkıyor. Türk giren Amerikalı çıkıyor. Sadık Ağa için farketmez. O nasıl olsa Amerikacılık oyununu iyi biliyor. Hasta kabul kartını noksansız doldurdu hemşire kızlar. Hatta dînî hanesine "Müslüman" yazdılar, Sa-

119

dık Ağa'nın.

Fabrikalarını Türk işçilerine emanet etmişti. Kendini Amerikalı doktorlara. Alt taraflarıda işçiydi. Üst tarafları da işçiydi onların. Yani zarar veremezlerdi Sadık ağa'nın fabrikalarına. Kollarını yahut bacaklarını makinalara kaptırmakla. Odasına bir papaz dalana kadar, Amerikan doktorlarının insan kıymeti bildiklerini düşünüyordu Sadık Ağa. Düşünmediği, Amerikan doktorlarının para kıymetini de bildiğiydi. Yoksa çok yakışıklı olduğu için değildi bu iltifatlar, bu hizmetler.

Sadık ağa papazı görünce, kendi halkı arasında söylenen "Papazı buldu" sözünü hatırladı. Ümitsiz miydi durumu? Bu kadar masrafa rağmen. Kollarını çimdikledi. Acıyı duyduğuna göre, daha ölmemişti. Zebani değildi karşısındaki.

- Ne istiyorsun?

- İzin verirseniz görevimi yapayım.

Papazın görevi ile hastane arasında bir bağ kurmaya çalıştı Sadık Ağa.

Zorlanıyordu. Çünkü hayatında hiç papazların görev çizelge ve yönetmeliklerini okumamıştı.

Tecrübeli papaz, Sadık Ağa'yı rahatlatacak açıklamalara başladı hemen. Şaşkınlık hastalığını artırabilirdi zira.

- Yarın hayatî bir ameliyat olacaksınız. Size moral vermek için geldim. Çok az bir ihtimalde olsa, ölebilir siniz de.

Aman yarabbi diye geçirdi içinden Sadık Ağa. Bu nasıl moral vermek. Elini zile attı. Bütün gücüyle bastırdı. Doktorlar, hemşireler doldu içeri. Ne olduğunu

anlıyamamışlardı. Siyah cübbeli papazın yüzü sapsarıydı. Şüpheli bakışlar ona dönmüştü. Sadık Ağa gibi bir hastaya bu yapılır mı?

Neden sonra anlaşıldı mesele. Durumu Sadık ağa'ya izah ettiler.

- Bizde adettir. Ameliyat olacak hasta, papazla görüşür. Günah çıkartır, imanını kuvvetlendirmiş olarak yatar ameliyat masasına. Ölürse

120

ne gam. Dini bütün bir hıristiyan gibi... - İyi ama ben Müslümanım.

Tekrar bir şaşkınlık kapladı ortalığı. Sadık Ağa'nın ne demek istediğini pek anlayamadılar. Sadık Ağa'nın şaşkınlığı ise bir başka. O cümleyi nasıl oldu da söyledi. Önce ona şaşırdı. Çocukluğundan beri ilk defa aklına geliyordu.

Çocukluğunun bayıamları çok gerilerde kalmıştı ama, yıllardır niçin unutmamıştı ki? Müslüman olduğunu söylemeyi.

Hiç gerek duymamış mıydı? Uzandı. Çantasından nüfus cüzdanını çıkardı. İyice baktı. Orada da Müslüman yazıyordu.

Aklına gelen ihtimal daha da korkunç: "Eğer öyle ise çok üzülmeliydi. Amerikalı doktorlar, bizim nasıl 'ar v' ;man olduğumuzu bildiklerinden, bunlar için papaz da farketmez mi saaişlerdi? Neden olmasın? Herşeyi biliyor adamlar. Zaten Sadık Ağa da, onlar herşeyi bildikleri için orada değil miydi?

- İyi ama burası lâik ülhe.

Cümlesi havada kalmıştı Sadık Ağa'nın. itirazının gereksizliğini düşündü.

Muhafız basının etkisi dedi kendi kendine. İçimize öyle işlemiş ki, ölüm döşeginde dahi neler söylüyoruz.

Houston hastanesinin içine, Sadık Ağa'nın Müslüman olduğu yayılmıştı.

Soruldu, araştırıldı. Bir imam bulunması kararlaştırıldı.

Konsolosluk görevlileri, telefonla kendilerine sorulan "Sizde imam var mı? sorusunu, telaşlı telaşlı: "Çok az, çok az. Yüzde beşi geçmezler. Hiç bir tehlike yok. İcabında biz başlarımızı ezeriz" diye cevaplıyorlardı.

Sadık Ağa imam isterse, bulamaz mı Houston hastanesi? Bir uzak şehirden bir imam getirdiler uçakla. Gelen imamın siyah olması, papazın cübbesinin siyahlığından çok daha iyiydi. Gülüyordu Sadık Ağa. Kirazlı Mescidin Kara Hoca'sıyla karşılaşmıştı sanki. Çocukluğunda az mı elini öpmüştü?

- Önce bir tövbe et.

121

Tövbe kelimesi Sadık Ağa'ya neler çağrıştırmadı neler. Ah bir dön-seydi fabrikalarının başına sağ salım. İşçilerine çok para verecekti ama.. Aşevleri kuracak. Çok fakir doyuracaktı ama..

Sadık Ağa'nın başarılı bir ameliyat geçirdiği saatlerde, konsolosluk görevlileri, Houston hastanesinin niçin imam istediğini öğrenmişler, teleksle bilgi veriyorlardı.

- Houston hastanesinde bir hasta imam istemiş. Galiba Müslüman olmak istiyor. Ne yapmamız gerektiğini bildirin.

Hemşireler ve doktorlar, Kara Hoca'yla Sadık Ağa'nın gülüşmelerine, sevinmelerine pek anlam veremiyorlardı ama, hastalarının iyi olmasına onlar da seviniyorlardı. Ne de olsa Sadık Ağa. Bir Ağa'nın oğlu.

İşte tam bu saatte, teleksler cevap yazısını geçiyorlardı konsolosluğa. Ekte sunulan flaş arlak bir muhabirle.

- Hemen Müslüman olan hastayı bulun. Hakkında bir fiş dosyası düzenledikten sonra, resimler çektirin. Gazeteler yazsınlar. "Konsolosluğumuza müracaat ederek Müslüman oldu" diye. Ülkemizin reklâmı olur.

- Doktor bey! Allah devletimize milletimize zeval vermesin. Sizden bir isteğim var.

Fatih'in beşyüz otuzbeş yıl önce fethettiği şehirde, bir devlet hastanesinde, bir hasta, bütün cesaretini toplayarak konuşuyordu doktorla:

- Acaba şu bitişikteki caminin imamını bir çağırtamaz mısınız? Pek uzak değil? Ezanı duyuyoruz buradan.

Doktorda biliyordu ezanın duyulduğunu. O kadar şikayet etmelerine rağmen, gazetelerin okuyucu köşelerinde yazmalarına rağmen, "hastalar rahatsız oluyor" diye. Yine de duyuluyordu ezan sesi.

- Tanıyor musun imamı?

- Yo hayır. Biliyorsunuz bir iki gün sonra ameliyat olacağım. Belki uyanmayabilirim.

- Sen merak etme. Hastanemizin ölü yıkayıcıları var. Hortumu da-

122

yayıp bir güzel yıkıyorlar.

- Yani ben, bana biraz okusun istiyorum. Bir tövbe edeyim.

- Ne? Hiç olur mu? Biz seni kurtaracağız. Sen sana kalkacak "Hoca okudu beni kurtardı" diyeceksin. Hocanın burda ne işi var.

İyice yıkılmıştı hasta. Sona yaklaştığını hissediyordu. Belki bir umut diye yalvarmaya başladı.

- Ben Kur'ân okumasını bilmem. Geçim telâşından mı, yoksa çağdaşlık modasından mı? Bir türlü öğrenemedim. Bütün bildiğim cuma vaazlarımdan. Bizde adettir doktor bey. Hasta ölürken başında Kur'ân okunur. Tövbe ettirilir.

- Burası lâik bir ülke. Burada bilim var. Ölürken bile gericilik düşünüyorsunuz. Hastane çalkalanıyordu. Herkes duymuştu hastanın imam istediğini. Asık bir çehre ile giriyordu hastabakıcılar, hemşireler hastanın yanına. Sonra kendi kendilerine söyleniyorlardı.

- Biz burada canımızı dişimize takıp çalışalım, ölmesinler diye. Bunlar tutsun hastaneyi hocalarla doldursun. Tabiki geri kalacağız. Bizde bu kafa varken.

- İlaçlardan medet umacağına, ayağına hoca istiyor.

Hastaneyi koruma ve kollama derneği başkanı olayı duyduğunda, bir basın toplantısı düzenledi.

- Biz hastalarımız için her türlü fedakârlığı yapıyoruz. Doktorlarımız var, hemşirelerimiz var. Malzeme sıkıntısı çekiyosak da, hoca sıkıntımız yoktur. Hastalarımızın moral ihtiyacı için moral geceleri düzenleyip dansöz oynatıyoruz. P;". bütün bunları, hastalarımız için yapıyoruz. Azda olsa, bazı hastaların hastane için hoca istemesini, bir gericilik uzantısı olarak görüyoruz. Basının desteğini arkasında hisseden derneğimiz, hastalar arasındaki gerici fikirlerle mücadele edecektir.

Ertesi gün yayımlanan bir gazete haberi aynen şöyleydi:

123

"Hastalar hastanede mescit açılmasını istiyor."

"Kökü dışardaki hocaların, hastaneye sızmasını isteyen bir grup hastaya karşı, büyük mücadele başlatıldı. Toplu namaz kılıp yürüyüş yapmak isteyen hastalara, ilerici doktorlar dur dedi."

Hastane çevresinde emniyet tedbirleri artırıldı. Hastabakıcılar hastaların yataklarını didik dikid ederek suç aleti aradılar. Ölmüş ve ölecek bütün hastaların röntgen filmleri, tekrar tekrar incelenerek içinde gericilik duygusu taşıyanlar belirlenmeye çalışıldı.

Bütün bu tedbirlere rağmen, hastaneye imam girmesini engelleyebildiler mi? hayır, peki nasıl? Hastaneyi koruma ve kollama derneğinin eski başkanı ölmüştü hani. işte onun ölüsünü hastane bahçesine getirdiler. Bir kaç kişi çıktı konuştu. Yani tören düzenlenmişti. işte orada, konuşmacı ile tabut arasında bir imam duruyordu. Siz görmediniz mi TV'nizde? Peki ama niçin itiraz etmediler o imama. Niçin karşı çıkmadı-lar?

Yoksa imamın ancak cenazelerinde mi olmasını istiyorlardı? Herhalde. Peki ama, ölüleri utanmayabilir. Ya kendileri?

124

"DOBRA DOBRA" KOBRA

Bir dergi oturmuş, Semranımla bir röportaj yapmış. Semranımla.. Yani Sayın Başbakanımızın eşi Semranımla.. Hani deprem bölgelerinde, üstlerine evler yıkılmış insanların arasında, kolkola gezdiği Semranımla.. Hani Komünist Partisi'nin kurulması iznini çabuklaştırmak için, köylerde faaliyetlerini sürdüren eşkiyaların, döktüğü kanları yerinde görmeye elele tutuşarak gittiği Semranımla.. Bir dergi oturmuş, Semranımla bir röportaj yapmış. Papatyaların kurucusu, batık şirketlerin koruyucusu, çılgın sosyemizin arabulucusu Semranımla...

liberalciklerimizin anası, kredi musluklarının vanası, hacılarımızın vatikandan yanası Semranımla.. Biricik Başbakanımızın eli ayağı, partideki tek dayanağı, gözünde gözlük, kafasında örümcek ağı Semranımla.. Demokrasimizin düşesi, ocağına ateşlerdüşesi Semranımla..

Bir dergi oturmuş, Semranımla bir röportaj yapmış.
Hemde dobra dobra. Kendi ifadelerine göre yani.. Meydanlar boş ya... Dobra,
dobra... "Var mı bana yan bakan" der gibi."Benim kocam Başbakan" der gibi.

Kocam:

orftn'd'rglotUrmUŞ-SemranımlabirröPortajyaPm,Ş. Bütün gazeteler o röportaj
ustune yazılar yazmışlar. Yazabilirler.. Onların yazması, bt
z.mdeyaZmam,z,engenermi?Engellemez.GelinbirdebizyazalımLâ-

125

kin önce, Semranım ne demiş, ne yemiş ona bakalım.

"Faiz oranlarındaki artıştan sonra, bankadaki paramı çekip başka bir bankaya
yatırmadım. Şu anda para yatıracak olsaydım, kendi mantığıma göre çok emin
bulduğum bir bankaya yatırırdım..."

"İnsanların evlilik dışı beraberliklerini ayıplamıyorum. Herkes hayatını kendi
tanzim eder."

"Evet, Avrupa'da var (pornografik film gösteren kanallar.) Şifreli birkanal oluyor.
Belki ilerde bizde de olur. Prensip olarak itiraz edecek bir şey yok bence."

Yıllar önce, bir tarihçi yazarımızın konferansında dinlemiştik. İlk Millet
Meclisi'nde, Adnan Adıvar kürsüde konuşurken, milletvekillerinin:

"Avradını çek askerinin arasından.. Asker rahat savaşsın." Diye bağışladıklarını. O
yıllar harp yıllarıdır. Ve Ankara'da toplanan ilk Meclis'in vekilleri çok cesurdurlar.
Adnan Adıvar'ın karısı Halide Edip, onbaşı rütbesiyle dolaşmakta subay çadırları
arasında. Radyo yok. TV yok. Ama duymaktalar, Anka-ra'daki milletvekilleri.
Cephede tüm olup bitenleri. Ki o Halide Edip, savaş sonrası gittiği Amerika'da,
Türkiye'yi kendisinin kurtardığını söyliyecektir.

"Avradını çek askerinin arasından.. Asker rahat savaşsın."

O gün, Meclis'teki milletvekilleri, askeri kurtarmak için Halide Edip'ten, böyle
bağışmışlardı. Kürsüdeki, Halide Edip'in kocası Adnan Adıvar'a doğru.

Nokta: Nazlı Ilıcak'ın bize aktardığına göre, Keçeciler'le aranızın bozulmasında,
Keçeciler'in bir sözü etkili olmuş. "Yengeyi elinin hamu-ruyla erkek işine
karıştırma" demiş. Doğru mu?

Semranım: Hiç kimse benim için ne yüzüme, ne arkamdan böyle bir şey söylemeye
cesaret edemez ve edememiştir.

Bir dergi oturmuş, Semranımla bir röportaj yapmış. Dört eğilimin

126

efesi Semranımla.. Başbakanımızın "Bitanesi" Semranımla.. Batı kadınlarının,
"Türk kadını" şubesi Semranımla.

İlk Meclis'ten bu yana 70 yıl geçmiş.

Demokrasi iyice yerleşti artık ülkemize. Bakıyoruz milletvekilleri-mize. Ne güzel
susuyor, ne güzel susuyorlar. Avrupa, çarken kıyılarımıza, Semranımlar da
üstümüze kusuyorlar.

Demokrasi gereği herhalde. Katlanacağız. Lakin çok kokuyor. Yanlış anlaşılır sonra. Derler ki demokrasimize. Kokulu demokrasi, korkulu demokrasi, korkulu demokrasi, korkuluk demokrasi.

127

"HASTANE ÖNÜNDE İNCİRAĞACI"

Hastane ücretleri serbest bırakıldı. En ucuz ameliyat 3 milyon lira

Basın

Basın

Hastaneler hâlâ çok ucuz

Sağlık Bakanı

Hastane ücretini ödemeyenlere cenazeleri verilmiyor.

Basın

Biz fakir insanlarız. Doktorsuz ölmesini de biliriz.

Etyemezli Apti

Koskocaman bir binanın merdivenlerindeydik. Kapısında SSYB yazıyordu.

Eskiden Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı diye okunmuş ama, biz muziplik olsun diye mi Sigarayla Savaş Yapan Bakanlık şeklinde okuduk?

Güzel türkülerimiz vardı hani:

"Malboro sigaramın dumanı aman aman

128

Yoktur Sağlık Bakanı'nın sağlıkla ilgisi falan."

(Buradaki falan'ı, okuyucu çok içten çekerdi.) Renkli gramofonlardan dinlerdik.

Hemde üçüncü kanallarında.

"Doktor doktor civanım. Hani benim Celâl'im Nişanlısın eller aldı. Kemiklerini ver bari, Zalim doktor. Yavri Yavriiii."

Kulaklarımızda eski türkülerini çınlata çınlata girdik içeri. Sağlık Ba-kanlığı'nın orta yerinde sağlıklı görevliler. Yaka paça çıkardılar bizi. Dışarıya değil canım. Sağlık Bakanı'nın karşısına.

Evet aynen ve şahsen kendisiydi. Koskoca Sağlık Bakanı değilse bile, orta boylu, gözlüklü ve zayıfça bir Sağlık Bakanıydı karşımızda oturan. Bulduyuyla yetinen bir milletin çocukları olduğumuzdan, şimdilik bununla idare edeceğiz. Yani idare edileceğiz.

Gazetelerde ve TV'de suretini her gördüğümde, içimde karşı konulmaz bir sigara içme arzusu depreşirdi. amma...

- Sayın Sağlık ve Sosyal Soygun Bakanı. Şey yani Sosyal Yardım diyecektim.

Hastaneler ve ücretler konusunda ne diyecek siziz?

- Siz, yazımızın başında benim çok değerli bir vecize mi koydunuz. "Hastaneler hâlâ çok ucuz." Bu bir icraat lafıdır. Biz insanımıza çok büyük değerler veriyoruz. Yani bizim insanımız değerlidir.

- Ama hastane ücretleri...

- Değerli insanların değeri nerede belli olur. Tabiki can pazarında. Yani hastanelerde. Vatandaş kendi değerini bilmiyor. Bu güne kadar, sahipsizce ölmekten, anarşi kurşunlarına hedef olmaktan, işkence hücrelerinde sürünmekten, dosyalar dolusu fişlenmekten ötürü; değerinin olmadığını sanıyor. Gerçi, benim değerim olsaydı, verdiğim oyunda bir değeri olurdu. İki de bir ihtilalle yahut barajla susturulmazdım diye düşünme-

129

sinde dahi haklılık vardır. Bu işin siyasi tarafı. Bizim konumuz sağlık.

- Vatandaşa değer vermişsiniz.

- Ha şunu diyordum. Vatandaşımız, hastanede ücretini, yani sağlığının bedelini duyunca şaşırıyor. Pahalılıktan yakınıyor. Halbuki biz ona çok değer verdik. Onun için hastaneler hâlâ çok ucuz diyorum. Yani benim vatandaşım kıymetlidir.

- Bu kıymeti başka şekilde belirtemez misiniz?

- Kuyumcu kendisine getirilen altının değerini anlar. Doktorlar ise, hastanelere gelen hastanın değerini. Ona derler ki, senin derdin şu kadar milyon. Takdir edersiniz ki, herkesin ayağına giderek, senin değerini şudur diyemeyiz. Usûl, hastanın gitmesidir. Değerini öğrenmesidir. Doktorlar kafadan atmıyor tabi. Tahliller var. Röntgencilik var. Herkes aynı değerde olamaz. Fizibilite raporu hazırlanır. Kemikleri kırık mı? Böbreği taşlı mı? Kanalizasyon kanalları yani idrar boruları tıkalı mı? Altyapısı sağlam mı? Ses telleri bozuk mu? Bütün bunlar gözönüne alınarak, vatandaşın hastane ücreti belirlenir. Türk parası değer kaybetmiş olabilir. Bu beni ilgilendirmez. Ama bizim icraatlı iktidarımızda, Türk vatandaşı değer kazanmıştır. Hastane ücretleri bunun ispatıdır.

- Sayın Bakan. Cenazeleri niçin vermiyor sunuz? Hasta öldüğünde artık değerini kaybetmiş olmaz mı?

- Olayı hasta yakınları açısından düşünürsek, olmaz. Yani ölü hasta; eşinin, dostunun, çocuklarının gözünde çok değerlenir. Sağlığında yüzüne bakmayanlar, başlarlar bağırma. "Bizi bırakıp da nerelere gidi-yon?" diye. Sanki "Haydi sizde gelin" dese, gideceklermiş gibi. İçlerini bir hüznün kaplar. "Değerini bilemedik" derler. "Seni hastanelerde süründürdük" derler. Yani onun için her fedakârlığı yapmaya hazırdırlar.

- Artık çok geç değil mi?

- Yok canım. Saat daha on. Yemeğe kalsaydınız.

- Oyle demek istemedik. Hasta yakınlarının fedakarlık yapmaları için yani.

- Değil değil. İşte biz burada devreye giriyoruz. "Verin bakalım ölü

130

hastanın değerini" diyoruz. Borç borçtur.

- Ama siz, alacak tahsil etme bakanlığı değilsiniz. Sosyal Yardım Bakanlığısınız.

- Sosyal yardım nedir? El ucuyla yapılan yardımdır. Amerika'nın bize yaptığı gibi. Sonra ne yapıyor Amerika? "Verin bakalım sosyal yardım borcunuzu" diyor. Biz

faizini ödemeye yetişemiyoruz. "Küçük Amerika" olduğumuza göre, olmak istediğimize göre, bu açıdan yaklaşım lütfen.

Sağlık Bakanı'nın ısrarda yaklaşım, yemeğe kalın demesine rağmen, hemen uzaklaştık oradan. Kurtların kol gezdiği bir havada, yürüyorum Ankara sokaklarında.

Hastanelerin teraslarına bakıyorum. Çatılarına bakıyorum. Çevre-lerinde mezarlık yapılacak arsalar olmadığına göre, acaba vermedikleri cenazeleri tavan aralarına mı atacaklar?

131

BİRAZ AMERİKANCI OLUNURKEN

O gün Amerikan Senatosu'nun gizli oturum yaptığını kimse bilmiyordu .

Gazeteler o kadar haber yüklüydü ki, hiç kimse senato gizli oturum yapacak mı merakını duymamıştı. Gazeteciler bile.

Ajans muhabirleri, hangi habere öncelik vereceklerini şaşırılmıştı. Her yerden haber yağıyordu. İçlerinde çok ilginç olanları da vardı: "Kuzey Kaliforniya'da işkence yapmak için zenci bulamayanlar, kura ile tes-bit ettikleri kişileri siyaha boyayarak, büyük beyaz adamlığın gereğini yapıyorlar." Gibi...

Aslında Amerikalılar'ı pek ilgilendirmiyordu. Senatonun gizli oturum yapması.

Diğer dünyalıları da. Onların gazetelerinde de vardı. "Vay anasını..." dedirtecek haberler. Hemde okumaya tahammül edilemeyecek kadar.

"Dün akşam üzeri, Sultanahmed Akbıyık tarafında görülen, başörtülü kadının esrarı henüz çözülemedi."

"Bakırköy Mazhar Osman tesislerinde uzun süre tedavi gören, emekli Hakim Niyazi'nin; topluma zararsızdır ve ölümü yakındır raporu verilerek salı verilmesinden sonra, evine gitmek için Akbıyık'dan geçerken, bir başörtülü kadın gördüğünü iddia etmesi üzerine, harekete geçen polis, yaptığı bütün aramalara ve attığı dayaklara rağmen, henüz hiç bir iz bulamamıştır."

Amerikan Senatosu'nun gizli oturumu, bir kısım dünyalıları ilgilendiren-

132

diriyordu. Koskoca Amerikan Senatosu bu. Uzaylılar için gizli oturum yapacak değil ya.

"Adı... olan Ortadoğu ülkesini, kendimize dost ve müttefik ülke yapmalıyız. Onlar bize çok lazım."

Karar cümlesi, bu cümle idi. Amerikan Senatosu'nun saatler süren toplantıları sonunda alınan.

Karar alındı bir kere. İlgili merciler ve yetkili çevreler hemen gerekeni yapacaklardı. Ama nasıl?

Daha önce de belirttik. Adı geçen Ortadoğu ülkesinde gazeteler, sayfa sayfa haber yazmaktan, kendilerini ayakta tutacak birkaç satırlık reklam almaya dahi fırsat bulamıyorlardı. Bir kısmı, iktidar partisinden aldığı ödenekle, bir kısmı kökü

Batı'da olduğu için "kökü dışarıda" sayılmayan derneklerin bağışlarıyla, bir kısmı ise, gazeteden sorumlu müdürlerin, koltuğunda ihale dosyalarıyla belediyelerde dolaşmasıyla geçinebiliyordu.

Peki ama, "dost ve müttefik ülke" nasıl olunacaktı? Önce gazetelerden, başlamaları gerekmez mi. Bu, onların bileceği bir iş. Senatoları gizli karar aldığına göre..

Ortadoğu ülkesinin gazetelerinde, önce küçük küçük haberler yazıl-di. Büyük puntolarda yazılmış cemiyet haberleri arasında.

"Amerika bize yardım etmek istiyor." "Amerika bize hoş konserve kutularını gönderecek. Çöpe atacağımıza size verelim bari diyorlar."

"Amerikan yardımı kalkınmamızı artırırken, yatınmamızı da artıracak."

Halka pek cazip geldiği söylenemezdi bu haberlerin. Çünkü onlar, daha çok kendileriyle meşguldürler. Ne yapsınlar elin Amerikasını, Amerikan yardımını.

Almanya'ya işçi olarak gitme şansı onların yaptığı yardımlardan daha cazipti.

"Almanyalı kayın birader, ikibin mark göndermiş yine. Şimdilik onu yiyoruz."

133

"Bizim eniştenin her ay gönderdiği bin mark olmasa, halimiz duman."

Amerikanın kendisine "dost ve müttefik" ülke yapmak istediği ülkenin gazetelerinde, Amerikalı haberler artmaya başlamıştı sonunda.

"Amerika'nın ülkemizde gözü var."

"Denizlerimizde dolaşacak gemilerimizin olmamasını fırsat bilen Amerika, gemilerini bizim sularımızdan yüzdürüyor."

Güç bu. Kuvvet bu ama, gemilerini karadan yürütmüş bir milletin çocuklarıyız. Bu kadarda olmaz yani.

O günlerde Amerikan postanelerine gelen telgrafların konusu hep aynı idi.

"Dikkatlerini çekmeyi başardık!"

Dikkati çekilen Ortadoğu ülkesinin insanlarına kurdurulan, "küçük Amerika olma hayali" daha önceden maya tuttuğundan, yürüyüş yapmanın bir sakıncası yoktu.

Aşınmayan yollarla donatılmıştı hertaraf.

"Gelmeyin ulan. Gidin ulan."

"Öyle demeyin. Onlar sizin dilinizden anlamazlar."

"Ya ne diyelim."

"Go home! Go home!"

"Biz öküzlere Ho! Derdik ama..."

"Nereye gideceklerinide söylüyoruz. Nezaket bizde kalsın."

"Go Home! Go home!"

"Kahrol yanki! Deyin bize"

"Size mi?"

"Şey yani onlara. Biz dediysek yani, ben şimdi sizdenim."

"Kahrol yanki!"

Yıldız futbolcularıyla yaşlanmış, futbolu bırakmışlardı. Maçların artık eski tadı yoktu. Birkaç yıldır ihtilal bile yapılmamıştı. Hep aynı politikacılar, aynı şeyleri söylüyordu.

"Kalkmıyoruz. İki durak sonra Avrupa'ya yetişiyoruz." "Petrol vardıda biz mi içtik?"

"Yarışmada ilk elenen bizim güzelimiz olmasına rağmen, Avrupa güzelimize hayran kaldı."

"Ülkemizde arkeolojik kazılar yapan Avrupalı bilim adamları; ülkeniz çok zengin. Kaçınıcı kere geldiğimiz halde hâlâ bitiremedik dedi."

Yürüyüşler, Amerika'nın "dost ve müttefik" olmak istediği ülke insanlarını bayağı sarmıştı. Kahvede oturmaktan yoruluyorlar, kalkıp yürüyorlardı.

"Go home evinize!"

"Kahrolsun yankiler ve dankiler."

Kazanılan yürüyüş alışkanlığı, gittikçe dozu artırılarak tatmin ediliyordu. Telgrafların çekilme aralığı ise, iyice sıklaşmıştı.

"Baltayı taşa vurmamalım. Dost ve müttefik olmak istiyorduk ya.

"Siz devam edin. Onlarla dost ve müttefik olmamıza az kaldı."

İşsizliğe çare bulamıyacağını anlıyan politikacılar için, enflasyonu düşüremeyeceğini anlıyan politikacılar için, Avrupa kapısı çalmaktan yorulan politikacılar için, güzel bir mevzuu çıkmıştı. Artık konuşabilirlerdi.

"Elbette Amerika bizim dostumuz ve müttefikimiz. Onları biz seçmedik. Yazgımız böyleymiş. Arkamızda Rusya var."

"Rusya bizim eski komşumuz ama, korkumuz yeni."

Yıllardır yatmakla sırtı, oturmakla altı yosun tutan "Dost ve müttefikler, aşınmayan yollarda ayakabıları aşınana kadar yürüdüler. Sonra

yoruldular ve oturdular. Gazeteler yine eski haberlere dönmüştür.

"Büyük sanatçımız ayla dedi ki: Evlilik müessesesine karşıyım. Çünkü özgürlüğüme çok düşkünüm. Evde otur. Bulaşık yıka. Çamaşır yıka. Çocuk bak. Kadımlar bu şekilde sömürülüyor. Gezip eğlenmek varken yani..

Son günlerde hakkımda çok sömürücü bir kadın diye dedikodu çıkaranlar, sanatımda yaptığım başarıyı çekemiyenlerdir."

Amerika evlerine "Go home" olmuş muydu? Artık kimsenin umurunda değildi.

Yalnız, Ortadoğu ülkesinin "Dost ve müttefik" olmak iste-miyen insanların evine, her akşam Amerikalılar doluyordu. Hatta onların derdi ile dertleniyordu, eski "Go home" ciler.

[Ayol Ceyar'ın yaptığı iş mi yani?

- Atını koşturan kovboy, çekti silahını... Grav grav... Kızılderililer nasıl amma?

- Bu zencilere Klu Klu'ların yaptığı az bile.

- Adamlarda herşey var. Bizim öyle olmamız için... Ohooo...

Karpuz, yata yata btiyürmüş. Amerika'nın artık dost olduğu Ortadoğu ülkesi, yata yata küçülmüştü. "Sömürücü" diye suçlanan büyük sanatçı Ayla bile, porsumuş ve küçülmüş bir vücutla ortada kalmıştı.

Amerika Senatosu'nda, "Adı... olan Ortadoğu ülkesi bize dost ve müttefik oldu. Artık gerektiği gibi kullanabiliriz" raporu görüşülürken adı, "Azılı Amerikan düşmanı"na çıkmış eski yürütücü "Go home"çiler, tatillerini ve kalan ömürlerini Amerika'da geçirmek için, "Pan-attı" uçağına doğru yürüyorlardı. Ee ne de olsa kolay değil. Bunca yıllık Amerika düşmanıydılar.

Amerika'nın ısrarlı, "Dost ve müttefik" olmak istediği ülkeye, "Dost ve müttefik" olmak biraz pahalıya malolmuştu ama... Şimdi sıra törenlerde.

"Gönüllü olarak, başörtülü kadın ve sakallı erkek ihbarları yaparak, Batılılaşmamıza ve kalkınmamıza büyük yardımı dokunanlara,

136

dağıtılan madalya töreninde..."

"Bu yıl muhbirlik oskarını kazanan, emekli hukukçu dedi ki-Hukukun üstünlüğünü korumak için, vatanın birliğini sağlamak için muhbirliği görev edindim. En son ihbarım: Akbıyık taraflarında gördüğüm başörtülü kadındır. Gençliğimde yakalandığım Şizofronik saplanü'yü Mazhar osman dahi tedavi edemedi. Muhbirlik yaparak hem kendim tatmin oluyorum. Hem vatana hizmet ediyorum."

•

Aradan yıllar geçmiş. Acaba Amerikan Senatosu, dost ve müttefik ülkeyi nasıl kullanacak? Güneş, Ortadoğu ülkesinin üzerine ıslak bir gunun perdelerini açarken, herkes dün akşam seyredilen, Amerikan filmindeki mapusaneleri düşünüyordu.

137

CIA DEDİĞİN NE Kİ?

Gazetelerde hergün okuyorsunuz. "CIA şunu yapıyor, CIA bunu istiyor. Yok parmak attı, yok pişmiş aşı soğuk su kattı." Yatıyoruz yanımızda CIA, kalkıyoruz önümüzde CIA.

Biliyorsunuz iki sol parti birbirine girdiler. "CIA beni çok seviyor, Seni az seviyor" Konu bu. Güya CIA, aralarına ajan sokmuş. Sanki özel ajana ihtiyacı mı var? İddia işte. Halbuki CIA, ikisini de çok sever. Birisi dostunun oğlu. Kucağımda büyüdü sayılır. Öteki ile ise, yıllarca birlikte çalıştılar. Birbirlerine az mı yardımcı olmuşlardı? Hatta bir keresinde Amerika'da, suikast sahnesinin çekimi yapılıyorken, film kurşununa hedef olayazmıştı. Herkes işin içinde CIA parmağı arıyordu. Gerçi olay CIA stüdyolarında geçmişti ama...

Eski hikayeleri boş verelim. Kafam bozuluyor. Her taraf CIA doldu yine. Yeter artık be. Bizde insanız yani. Yaşamayalım mı?

- Nüfusumuz çoğalıyor.

- Doğumlardan mı?

- Hayır aramıza katılan CIA ajanlarından dolayı. Espriye bakın. Onlarda CIA'ya, pardon ayağa düştü.

Dedim ya kafam bozuluyor. Gideyim konuşayım şu CIA müdürüyle. Diyeyim ona:

138

- Sizin kendi işiniz yok mu? Nedir bu çektiğimiz sizden? Herif sasırsın, korksun. Elleri oğuşturarak.

- Bir daha olmaz. Affet abi falan desin.

Halbuki hiç de öyle demedi. Çok büyük bir masanın arkasında oturuyordu.

Kıpırdamadan

- Get lan işine, dedi. İşimiz gücümüz var. Sizinle mi uğraşacağız? İtiraz ettim hemen. Memleketin onuru söz konusuydu.

- Ne yani. Biz uğraşmaya değmez miyiz?

CIA müdürü, önce ters ters baktı bana. Ben bulunduğum durumdan hiç taviz vermeyince, bakışlarını düzeltti. Artık düz düz bakıyordu. Zaten kapımın yanında duruyordum.

- Siz kendi kendinizden bulmuşsunuz belanızı. Bize ihtiyacınız yok.

- Ama diyorlar ki, sonuç hep sizin işinize yarıyormuş. Demek ki, sizin bize ihtiyacınız var.

Hassas yerinden yakalamıştım CIA müdürünü. Biz CIA'sız olabilirdik ama, CIA bizsiz olamazdı.

- Oh oh maşaallah. Bakıyorum da kendinizi bayağı birşey sanmaya başlamışsınız?

Ne demek istiyor bu CIA müdürü? Biz birşey değil miyiz yani. Şeytan diyor ki: Tut şu CIA müdürünün yakasından, bir kafa geçir, ağzı burnu kırılsın.

"- Ulan sen bizi bilmiyon galiba. Biz ki çağ atlayan, hergün kurtuluşunu kutlayan bir milletiz. Biz istesek dünyanın altını üstüne getiririz."

- Ne konuşuyorsun kendi kendine. Duymayacağımı mı sanıyorsun. Dünyanın altını üstüne getireceklermiş. Hah. Güleyim bari. Siz ancak, dünyanın altındaki eski eserleri çıkartır, bize getirirsiniz.

139

Adamda ne biçim kulak var. Aklımdan geçenleri bile duyuyor. Soracaklarımı sorsam da, gitsem bari. Ortalık karanlık olmaya başladı. Yoksa ben mi korkuyorum?

- Siz, içimizde niçin ajan besliyorsunuz?

- Yok yahu. Biz kendimizi besleriz. Bir de sizin adamlarınızı mı besleyeceğiz?

Şaşırılmıştım. Yoksa ajanlarını bedava mı çalıştırıyorlardı. Toplu sözleşme yapmıyorlarsa, sigorta gibi, süper emeklilik gibi sosyal hakları da mı yoktu?

- Ne yani. Bizim adamlar, size bedava mı ajanlık yapıyor?

- Biz onlardan birşey istemiyoruz ki: Onlar kendi kendilerine birşeyler yaparak, hem kendilerine tatmin ediyorlar, hem bizim gözümüze girmeye çalışıyorlar. Bu CIA müdürü çok kurnaz adam. Akli sıra bizi kandıracağını sanıyor. Bizde birşeyler biliyoruz az çok. Elimde ispatlı deliller var. Haberi önüne koysam. Peki buna ne dersiniz desem.

- Biz çoluk çocukla uğraşmıyoruz. O çocuk yıllarca ekmeğimizi yediği için, kendini borçlu sayıyor olabilir. Sen bizi ne sandım? Bize derler CIA. O haberi oluşturan da, yazan da, yayınlayan da, bize umutla bakıyor ama...

Vay anasını be. Adam aklımızdan geçenleri okumakla kalmayıp, birde kanal değiştiriyor kafamızda. Uzaktan kumanda mı yapıyor ne? Ama benim iddialarımda sağlam. İşte bakın.

"Harika çocuğumuz Be. Be büyük bir sanat şahasesi yaptı. Hemde Ayasofya'daki hamamda yaptı. Kubilay'ın başını aynen öğrettikleri gibi kesti. Devrimlerin elden çıkmasını önlemeye yönelik bu eser, milleti bölmeye ve Nobel almaya aday." Haber kaynağı harika çocuk Be. Be ve sanatsal eylemi hakkında bazı bildiklerim vardı. CIA'nın bildiğini sizden mi saklıyayım. CIA nasıl olsa, kafamızın içini okuyor. Egesel gibi. Siz de bilin bari.

140

Bu harika çocuk Be.Be, devlet bütçesinden Amerikalarda okuttuğumuz el bebek, gül bebeklerden biri.

Bu harika çocuk, resim yapıyormuş. Yahut kendisi, sanatsal çevresi ve onu harika çocuk yapanlar öyle sanıyormuş. Halbuki hiç kimse bakmıyormuş resimlerine. Onun resimlerinden daha güzellerini, Bakırköy Rehabilitasyon Servisi'ndekiler yapıyormuş.

Birgün Amerika dar gelmiş bizim harika Be.Be'ye. Soluğu hemen Türkiye'de bir hamamda alıp, işini gördükten sonra, Kubilay'ın başını yemiş. Pardon kesmiş. Devrim korumacılığı bu. Kolay mı?

- Söyliyeceklerin bitti mi?

Ben hiç konuşmamıştım. Ama artık şaşırıyordum da. CIA müdürü ve CIA hakkında birşeyler öğrenmeye başlamıştım.

- Konuşma bittiyse, şunu söyliyeyim.

CIA müdürü çok ciddilemişti. Demek CIA'cılık çok ciddi bir işti.

- Evet CIA'cılık ciddi bir iştir. Çoluk çocukla uğraşmaz. Onlar zaten olacaklarını olmuşlar. Bizim yardım etmemize gerek yok. Biliyorsunuz bizim paramız dolar. Oldukça da kıymetli. Olayları muhakeme et ve aldanma. Harika çocuk; resimcilik konusunda, başarılı olamadım. CIA'cılık oynayarak biraz daha kandırayım diye düşünüyor olabilir.

CIA adamı, epey aydınlatmıştı beni. Adamlar haklı. Herkese para saçsalar, zengin ülke olurlar mı?

- Menemen olayını, yani Kubilay'ın başının kesilmesini şimdilik yazmazsan, sana bir şey anlatayım.

Yoksa o olayın altında, Çapanoğlu pardon CIA oğlu mu var?

- Olmaz demiyorum ama karıştıрма şimdi.

- Hayır hayır. Karıştıрма sizin ve harika Be.Be'lerin işi.

- Senin bu birşey sanıp da kalemine doladığın harika Be.Be., Amerika'dan döndüğünde, arkadaşları bir parti vermişler. Söylememe gerek

141

yok. Biliyorsun. Herşey Batı usulü. Giyim kuşam, içki yemek, oyun eğlence. Harika Be.Be'nin ninesi torununa bakıp bakıp şaşırıyor. Karşısındaki başka bir dünyanın yani yenedünyanın adamı. Torunundaki bu değişikliğe inanmıyor. Zavallı kadın, içindeki şüphe kurdunu ezmek için, büyük bir gayret sarfederek torununa soruyor:

- Bana doğru söyle. Halâ sünnetlisin değil mi?

Kadın hiç değilse orada bir değişiklik olmadığına inanmak istiyor. Biraz olsun rahatlayacak. Harika Be.Be'nin arkadaşları basıyorlar kahkahayı. Ninenin korkusunu anlıyorlar. Ama izah edemezler ki kadına. Harika Be.Be halâ sünnetlidir ama... Zavallı kadına nasıl söylesinler durumu. O tabiat kanunlarına karşı gelerek aklınca, kendi üzerinde devrim yapmıştır.

CIA adamının bu açıklamasından sonra, söyleyecek pek birşey kalmamıştı. Ona yine de benim ülkemden uzak durmasını söylemeliydim. Biz sorunlarımızı kendi kendimize halledebilirdik.

- Peki biz, içinizde çıkıp gideceğiz de, bizim büyük devletliğimiz ne olacak? Dostve müttefik Amerika olduğunuz için, size yardım etmeyi çok sevdiğimiz için buradayız. Biraz bizden ajan, biraz sizden ajan idare ediyoruz işte.

Anlaşılmıştı CIA idare ediyordu. Biz ne yapıyorduk? Oradan ayrıldığımda, kafamın kocaman olduğunu hissediyordum.

142

TOSUN ABLADAN

SOSYAL İÇERİKLİ CEVAPLAR

"Sevgili Tosun Abla.

Geçenlerde çok sevdiğim bir arkadaşımın karısını, bir otelden çıkarken gördüm. Yanında yabancı birisi vardı. Gidip arkadaşlarıma söy-lim mi ha? Ne dersin? İçimi kemirip duruyor."

Sevgili okuyucular.

Gördüğünüz gibi arasira böyle münasebetsiz mektuplar da alıyorum. Ne yaparsınız? Tahammül edip ağzının payını, pardon cevabını vereceğiz çaresiz. Anlı şanlı Tosun Abla'yız çünkü.

Gelelim hangi zamanda ve nerede yaşadığını bilmeyen mektup sahibine.

A benim akılsız oğlum.

Sen hiç YÖK'de okumadın mı? YÖK'cü Prof.ların tezgahından geçmedin mi?

Onlar seni eğitip de eğip bükemedilerse benim günahım ne? Ne talihsiz başım varmış ki, onca çağdaş okuyucunun arasından sen çıktın karşıma.

Biliyorsunuz, geçenlerde kayarak düştüm. Yıllardır sizlerin eğitimine sakat kafayla hizmet ettikten sonra, şimdi de sakat ayakla götürmeye çalışıyoruz işi. Ya bir de kınlan ayağım, münasip bir yerime saplan-

143

saydı. Değil mi ama?

Gerçi üzülüyorum. Yalnız ben değilim, düşüp de ayağını kıran. Hizmetçilerin ortak yanımı bu. Şurasını gayet açık yüreklilikle söylüyorum: Doktorların "Sen tıbben ölmüşsün" demelerine rağmen, kendimi 34 yaşında hissetmesem, sana cevap vermezdim. Ama sepette başka mektup olmadığından, pardon yani sırada senin mektup olduğundan, ilericilik aşkımız ağır bastı yine.

A benim akılsız oğlum.

Sen hükümet misin ki, kafanı otellere takıyorsun? Otel dediğin hükümetin en önemi icraatıdır. Yıllarca okullarda "yat yat uyu" eğitimi yapılmasına rağmen, arada üretim harici olarak uyumayanlar da çıktığından, hükümetimiz bütün okulları otel yaparak sorunu kökünden halletti.

Eğitimle, okumakla bir ülkenin kalkınamıyacağını ancak anlayabildik. Onun için, her yerlere oteller yapılmaktadır şimdi.

A benim akılsız oğlum.

Oteller sadece yatmak için değildir, iş görüşmelerinin yapıldığı, partilerin kurulduğu, ihalelerin pazarlandığı, şirket kurma ve şirket batırma tezgahlarının döndüğü yerlerdir. Bir nevi fabrika yani.

Otel konusunu böylece aydınlattıktan sonra gelelim arkadaşımın karısının, bir erkek arkadaşıyla otelden çıkmasına. Ne var bunda? A benim akılsız oğlum.

Kadıncağız çağdaş ilericilik haklarını kullanıyor. Yoksa sen kadınların çağdaşlaşmasına karşı mısın? Yahut da, çağdaşlaşmanın nasıl olduğunu mu bilmiyorsun?

Dedim ya, senin eğitimin noksan. Eğilip bükülmesini beceremiyor-sun. Televizyon seyret hiç değilse.

Gidip arkadaşına söyleyen ne olacak? Arkadaşın ya saldırıya hazırlanan bir ateistse? Nasıl kurtulacaksın saldırısından? A benim akılsız oğlum. Kuduz aşısı filan olmuş muydun? Sırası gelmişken söyleyeyim. Haydi çocuklar aşuya.

Sen bak alış verişine. KDV'liyazdır fişine.

.144

lum.

Karışma elin işine. Sana daha ne diyeyim? A benim akılsız oğ-

"Tosun Ablacığım,

Üniversite mezunu kızım. Çevremde ilerici ve çağdaş olarak tanırım. Ailem beni serbest yetiştirdiğinden hiç flört sıkıntısı çekmedim.

Tosun Ablacığım, benim derdim evlenmek. Erkek arkadaşlarım: "Sen çok iyisin. Bizi rahatlatıyorsun" diyorlar ama, sonra gidip başkasıyla evleniyorlar. Halbuki onlara ne kadar cömert davranıyordum.

Geçenlerde okuldan arkadaşım ne dese beğenirsiniz. Önceleri ona aşık olduğumu sanıyordum. Her istediğini yapmıştım. Evlenmek sözünü açtığımda: "Git kızım git. Herkesin bindiği dolmuşa bende binerim. Ama benim arabam olacaksa, sıfır kilometre isterim" dedi.

Şimdi ben dolmuş muyum Tosun Abla. Halbuki kendimi o kadar boş hissediyorum ki.

Tosun ablacığım. Kilometre ayan hakkında da birşeyler yaz n'olur?"

Güzel kızımın dert edindiği şeye bak ayol. Hem çağdaş ve ilericiyim diyorsun hem dolmuş muyum diye soruyorsun. Kızım bir insan dolup dolmadığını bilmez mi? Arkadaşının dediklerine kulak asma. Y'OK'den nasibini almamış. Ondan öyle konuşuyor. Sen araştırmalarına devam et. Tecrübeye önem veren biri çıkar karşına. Hem evlenmek için ne acele ediyorsun yavrum. Hem evlenmek için ne acele ediyorsun yavrum. Evlenmeden yaşamak modası pek yaygın. Sonra sosyal demokratçı partiler var. Onlara katıl. Savunacak birtakım haklar bul kendine. Kilometre ayarını ne yapacaksın yavrum. Ayarlayan ayarlamış. Emanetçiye verilen koltuğa dönmüş. Ayar tutmaz artık.

145

"Tosun Ablacığım.

Size çok uzaklardan yazıyorum. Türkiye'de babamın işlerinin bozulmasından sonra yerleştiğimiz İsviçre'den gönderiyorum mektubumu. Şu anda burada bir üniversiteye devam ediyorum. Buradaki arkadaşlar diyorlar ki, "keşke bizim de Tosun Abla'mız olsa." Anlarsınız ya.

Babam: "Bizim kıymetimizi bilmediler. İlla vergi diye tutturdular. İşçilerim vergisini veriyordu. Bir de ben mi verecektim" diyor. Babam haklı değil mi Tosun Abla?

Size sormak istediğim şu. Ben oraları hiç özlemiyorum. Yoksa bende anormallik mi var? Ama Tosun Abla, biz burada hiç yabancılık çekmiyoruz ki. Aynen oradaki gibi yaşıyoruz. Yani buradakiler bizim gibi yaşıyor. Onlarla her şeyimiz aynı. Bir de şu var. Buranın halkı da biraz gerici gibi. Her pazar kiliseye gidiyorlar. Herkes çocuğuna istediği ismi koyuyor. İsteddiği gibi giyiniyor. Hatta üniversitelerde dahi kimseye karışmıyorlar. Endişelerimi anlıyorsun değil mi? Yasaksız bir toplumda yaşamamanın ne demek olduğunu bilemezsiniz? Gerçi oradaki yasaklar bizi hiç ilgilendirmiyordu, bağlamıyordu ama, yine de toplumda yasakların olması iyi bir şey.

Tosun Abla acaba diyorum. Politikacılarımız ve Doğu Romacı'lan-miz bu ülke için bişey yapamazlar mı?"

Tosun Abla diyen dillerini sevsinler. Göğsüm kabardı kız valla. Ülkemizin, oralarda senin gibi aydın çocukları olmasına. Ne kadar seviniyorum bilemezsin. Vallahi sendeki bu insanîyet duygusuna hayran kaldım kız. Babanı kutlamak gerek. Seni iyi yetiştirmiş.

Anormallik ne demek kız? Buradaki kızlarımız da senin gibi yapmak için YOK'cü Prof.larımız o kadar gayret gösteriyorken, sosyal demokratçı partilerimiz oralardan destek arıyorlarken, o ne biçim laf.

Doğrusunu istersen bulunduğun o ülkenin geleceğinden bende endişeliyim. Gidişatlarını hiç beğenmiyorum. Biz onları da düzeltmek için AET'ye girelim diyoruz. Ama onlar "Biz istemeyiz" diyorlar.

Yasaklar konusunda da aynı şeyleri düşünüyorum kız. O neydi öyle. Her tarafta başörtülü kadınlar. Moda olsa anlarım ama.. Neyse, baban için üzülme. Fena yaptı sayılmaz hani. Biliyormusun buradakiler onun

146

gibi yapamadıkları için parti kurdular.

Buranın neyini özliyeceksin kız. Dağlar aynı dağ. İnsanlar aynı insan.

Politikacılar aynı politikacı. Ne demiş şair: "Her mevsimde güzeldir. İsviçre'nin gölleri" senin kadar şanslı olmadığımı mı yanayım. O kadar uğraşmamıza ve yasaklamamıza rağmen hâlâ çağdaşlaşamadığımıza mı yanayım. Ne dersin kız?

147

HANI BEN İŞ ARIYORDUM YA...

İmtihan açmışlardı bir tarihte. İş arayanlara iş imtihanıydı bu. Bende katılmıştım. O yıllarda, diğer üniversite mezunları gibi ben de işsizdim. Koşar adım iş arıyorduk caddelerde, sokaklarda, hanlarda. Hatta deniz altında bile. Şaşırmayın öyle. İnanın doğru söylüyorum. O günlerin gazetelerine bakın isterseniz.

Bir gün Yenikapı'da, öğrencilerin dadandığı çay bahçelerinden birinde otururken, "Yassıada'ya kadar tünel kazsam ve bütün mahkumları kaçırısam" diye düşünmüştüm. İşimiz yok ya. İş arıyoruz kendimize. Ama birde baktım ki, polis topluyor kıyıda oturan işçileri. Ertesi gün gazetelerde manşet: "Tünel kazarak mahkumları kaçırmayı düşünenler yakalandı." Günlerce evden dışarı çıkmadım. Divanın altına saklandım. Yakalananlar arasında benim adım yoktu.

İş arıyanlara iş imtihanını kolayca kazanmıştım. Sıra gelmişti mülakata. Gayet rahatım. Önceden hazırlıklıyım çünkü. Yakalamışım böyle bir imtihanı, kaçırılmıyım. Bütün belgeleri hazırladım. Anlam ve önemlerine göre alfabetik olarak valize yerleştirdim. İmtihan heyetinin bulunduğu odanın kapısı önünde bekliyorum. Biraz sonra çağıracaklar. Tek tek sunacağım belgelerimi. Kazanamam diye bir düşüncem yok. Belgelerim sağlam, ben sağlamım. Herşey in bir suretini çıkartmış, ilgili makamlara onaylatmışım. Hepsi kapı gibi.

Bir numaralı belge, iktidar partisine kayıt evrakım. Kayıt tarihi seçimden önce. O kadar sağlam partiliyim ki, seçim sonuçlarına göre partilere kayıtlananlarla ve kapılananlarla karıştırmayın beni. O partinin iktidar olacağını nereden biliyordum? O kadar bilim adamları, sanayiciler,

148

patronlar yanılıp başka partiye giderken ve dolayısıyla istikballerini karanlıklara gömerken, sen nereden biliyordun diye sorarsanız, söyleyeyim. Yalnız aramızda kalsın ha.

Böyle şüphe etmekte haklısınız. Basınımızın araştırma şirketleri dahi iktidar partisini tahminde yanılıyorken, ben nasıl olurda yanılmıyorum. Tahmin gücü efendim. Boşuna mı okuduk okulları. İş baştan garantiye alıyorum. Gidiyorum beş partinin beş ayrı ilçesine kayıt yaptırıyorum. Seçimden önce tabii. Seçim sonrasında ise, sadece kazananı tutuyorum. Anladınız mı şimdi.

İki numaralı belge, daha doğrusu iki numarada bir sürü belge var. Bunlar, iktidar partisinin iktidara gelmesinde, benim de emeğimin ve sermayemin bulunduğu kanıtı olan bir sürü fatura. Seçim gezilerinde tutulan otobüslerin masraflarını gösteren faturalar. İlçe başkanı ve adaylara tahsis edilen mercedeslerin yakıt ve bakım faturaları. Geziler sırasında seçmenlere çekilen yemek ziyafetlerinin faturaları. Afiş ve bildiri basımı için matbaalara ödediğim para makbuzları. Seçim karargahlarının kira kontratoları... Hepsi miktarına göre sıralanmış durumda. Bu kadar fedakârlık yapacağız tabii. İş arıyorum ve işe girmek gibi ciddi bir niyetim var.

Üç numaralı belge topluluğu ise, savcılıklardan, karakollardan ve muhtarlardan aldığım iyi hâl kâğıtları. Hepsine dilekçe vermiş tek tek sormuşum. "Yapılan araştırmalar sonunda adı geçen şahıs, bölgemizde vukuu bulan vaka-ı adiyeden ve vaka-i siyasiyeden hiçbir suça katılmayı düşünmemiş ve bu hususlarda istekli olduğu dahi gözlenmemiştir." Ne kadar sağlam değil mi?..

Diğer belgeleri saymama gerek yok. İş anyanlar bilirler. Yani bunlar, herkesin ve bilhassa üniversite mezunlarının iş ararken hazırladığı sıradan belgeler.

İmtihan heyeti belgelerimin sağlamlığı karşısında gık bile demedi. Mülakatı kazanmıştım anlıyacağınız.

Başkan koltuğunda oturan,

- Kazandınız, tebrik ederim, dedi.

Teşekkür etmeme fırsat vermeden bir belgede onlar tutuşturdular elime.

Doldurmam için. Hemen gerekli yerleri doldurmaya başladım. Heyecandan olacak, sayfalar dolusu yazdım istediklerini. Eee kolay mı iş

149

bulduk. Yani iş imtihanını kazandık. Sekiz-on sayfa daha yazsam ne çıkar.

Yazdıklarımı başkana uzaMm, o da yanındakine.

- Mal beyanı tamam, deyince ben bir hoş oldum. Ayazda kalmış gibi titremeye başladım, tyi okuyamamış mıydım başlığı? "Hayâl beyanı" diye doldurmuşum halbuki o kadar sayfayı. "Başkan yutsa bari."

- Neee, bunların hepsi senin mi?

Başkan tükürüklediği parmaklarıyla bakkalların veresiye defterini karıştırdığı gibi karıştırıyordu, benim "hayâl beyanı"mı.

- Evet efendim, arzedeyim.

- Olmaz, olmaz. Beyan edecek bu kadar çok şeyi olana bu memlekette işsiz denmez. Sen bu iyi niyetli imtihanı sabote etmek mi istiyorsun? Çık dışarı.

O günden sonra hiçbir yerde ve hiçbir kimseye "hayâl beyânı"nda bulunmadım.

Hatta, bir milletvekili vardı hani, mal beyanı kolleksiyonu yapan. İşte o. Çok

uğraştı benimle ama, birtek cümle dahi vermedim hayallerimden. Seçilme garantisi vermesine rağmen, hatta iş bulma garantisi vermesine rağmen.

Sizde iş var mı beyim? Ben hâlâ iş arıyorum da. Yanlış anlamayın. Sizde iş var mı derken, düşündüğünüzü kastetmedim. Gerçekten iş arıyorum. Anlıyor sunuz ya.

150

BİZ, DAHA ÖNCE OLDUK

Yeşilköy Havaalanı'na konan uçağın merdivenlerinden inenler, etraflarına bakıyorlardı. En dikkatli gözlerle. Acaba ne gibi değişiklikler vardı?

Yolcuların çoğu el kapılarında çalışan işçilerimizdi. Artık anlar olmuşlardı, havaalanı görevlilerinin durumundan. Ülkenin halini.

Görevliler; başıboş, sorumsuz ve vurdumduymaz davranışlarda bulunuyorlar, kendilerine müracaatta ilgisiz kalıyorlarsa eğer, ülkede tırmanan anarşi var demektir. Canlar yakan, ocaklar söndüren, ihtilallare davetiye çıkaran bir anarşi.

Biraz dikkatli, biraz disiplinli bir hava içinde ve gülmeden, ilgilen-miye çalışıyorlarsa gelenlerle, ülkede ihtilâl hükümet var demektir.

Yok eğer alan görevlileri, üzerlerine iğreti bir çağ atlama havası iliştirerek, gelenlerin tepelerinin üstünden bakmaya çalışıyorlarsa, ülkede problemlili bir iktidar var demektir ki, bakımı zor şizofronik hastaların durumu böyle hükümetlere göre daha iyi şartlarda sayılabilir.

Uçağın merdivenlerinden inen gurbetçiler, ülkenin çağ atlamış durumunu anladıklarında, kendilerini yeniden gözden geçirmek ve ayarlamak ihtiyacını hissederlerdi. Kendilerine nasıl davranılacağı tecrübe ile sabitti. Ufak ufak eziyetler başliyecek demektir. Kimi görevliler:

"Döviz makinaları geldi. Orada yemeyip biriktirdikleri dövizleri yemeye başlasak mı? Acaba ne eksiği var" uygulamasını gündeme getirirken, kimi görevliler de:

"Haline bakmadan bir de sakal bırakmış. Gericisi midir, nedir? Oradan başka Avrupa yok. Halâ direniyorlar çağ atlamaya karşı. Bunları ra-

151

hat bırakmaya gelmez. Birde hesapsormaya kalkarlar. En iyisi önce biz kullanalım o hakkı. Kafasında ne gibi düşünceler var?" sorgulamasını uygulamaya koyuyorlardı.

Çağ atlamış bir Türkiye ortamına indiklerinin farkında mıydı? Bütün uçak yolcuları. Hayır. Yolcular arasındaki genç bir kan koca, o kadar tecrübesizdiler ki, başlarına geleceklerin hiçbirini bilmiyorlardı. Hatta, horlanacaklarını ve horlanmadan sonraki halleri ve sahneleri.

Pasaport kontrolü yapan memur; pasaportların yapraklarını açana kadar, sürekli, ancak kendileri izin verdikleri için yaşadıklarını, aslında bunu hakemediklerini, çünkü, şifa bulmaz ve Avrupalı olmaz gerici olduklarının anlaşıldığını, insan hakları uğruna kendilerine katlanıldığını, hal ve hareketleriyle gayet iyi anlatıyordu.

Önce; kısa süreli bir şaşkınlık, sonra biraz hayret ve biraz da saygı. Pasaport kontrolü yapan memurun; karşısındaki genç karı koca için, içinde duydukları. İyi, güzel, hoş. Bu genç yaşta, kendinize din olarak İslamiyeti seçmişsiniz. Zaten akli başında olan her insanın yapacağı seçim budur. Buraya kadar olanını pasaport kontrolü yapan memur gayet iyi anlayabili-yordu. İlk defa karşılaşmıyordu ki? Müslüman olan Avrupalılarla. Yalnız anlayamadığı bir nokta vardı. Pasaport kontrolü yapan memurun. Şaşkınlığı birazda bundandı.. Kadın niçin bu kadar sıkı örtünüyor? Erkek niçin sakallı?

"Niçin bizim gibi olmuyorlar? Bizde Müslümanız. Üstelik onlar gibi sonradan olma da değiliz."

Pasaport kontrolü yapan memur bunları düşünürken, arkalarından da, konuşmadan edemiyordu.

- Önce kalbine bak. Kalbin temiz olsun yeter.

Aksaray'dan Bayezit'a doğru, yüksele yüksele çıkan yola Ordu Caddesi deniyordu. Daha caddenin başlangıcında, sol taraftaki Laleli Camii, çevre inşaatlara teslim olmamıştı. Halâ bulunduğu yamaca hakimdi. Yalnız Valide Camii ile arasını kapatmışlardı ve onu görmesini engellemişlerdi. Sivri sivri binaların üzerine, her yıl çıkılan kaçak katlar dolayısıyla.

Avrupalı genç çift, hani şu havaalanında tanıdığımız o çift, Laleli Camii'nin önünden Bayezit'a doğru yürüyorlar. Merak içinde etraflarına

152

bakmıyorlar. İnsanlara, arabalara, binalara. Birde vitrinlere. Gezmek için geldikleri bu ülke, tıpkı geldikleri ülkeye benziyordu. Halbuki biraz farklı olmalı değilmiydi oralardan? İnsanlar daha esmerdi o kadar.

Herkesin yorumu değişikti. Avrupalı misafir çift için. Kaldırımındaki simitçi:

- Bunlar başlarına bela arıyor diye söylendi.

- Ülkede halâ cesur gençler var! Dedi. Caddedeki arabalardan birindeki toptancı esnafı.

- Bunlar turistleri kaçıracaklar. Zaten bu yıl umduğumuzu bulamadık. Otellere ve bazı dükkanlara turist ayarlamacısının düşünceleri de böyleydi. O sırada, bir gazeteci geçiyordu oradan. Bayezit'a doğru tırmanan sakallı genci ve yanındaki uzun giyimli ve başörtülü kadını gördü:

- Yerden mantar gibi bitiyorlar. Bir türlü kesemedik. Nasıl halâ gezmek cesaretini gösterebiliyorlar! Resmen irtica bu. Hemen gidip yazmalı. "İrtica yollarda." Şuralarda birpolis yok mu? Önce birinci vatandaşlık görevini yaparak ihbar etmeliyim.

Avrupalı çift Kimya Fakültesi'nin önüne geldiklerinde, tableyü okumak için başlarını kaldırdılar. Kapıdaki kimlik kontrolcüsü bağır-. di:

- Boşuna bakmayın. Sizi almazlar. Burası Avrupalı olmak isteyen-ler için. Sımkeşane tarafına geçtiler daha sonra. Ne bilsinler, oradaki kaldırıma arabasını park edenin üniversitede Prof. olduğunu.

- Niçin direniyorlar bir türlü anlamıyorum? Bunları ne biçim inat. Okuldan atmak değil, başlarını kessek, yine de çıkarmayacaklar başörtülerini.

Artık öğle vakti gelmişti. Bayezit Camii'nin şadırvanında abdest aldı genç adam. Kadın, kadınlar mahfilini bulmuştu çoktan.

Namaz sonrası, üniversitenin kapısına doğru yürüdüklerinde, iki kişi yaklaştı yanlarına.

- Yürü karakola!

Adam birşeyler söylemek için ağzını açacaktı ki:

153

- Sus konuşma dediler. Sürekli başına bakıyorlardı. Namaz takkesi başında kalmıştı. Kalsın. Ne olacaktı ki? Eczacılık'ın önünden kıvrıldılar ve bir yere girdiler. Karşılarında resmi görevli memurlar vardı. Üstlerindeki elbiseden ziyade, çatık kaşlarından ve asık suratlarından anlaşılıyordu, resmi görevli oldukları.

- Elli yıldır anlatamadık size. Avrupa'dan geri kaldığımızı. Çağdaşlığa karşı çıkarak, böyle gerici olmakla elinize ne geçecek?

- Sen kadın. Yaşamak senin de hakkın. Niçin uyuyorsun bu geri kafalılara? At o örtüleri üstünden. Gönlünce yaşa.

- Yazık değil mi bu devletin parasına. Sizleri takip için o kadar görevli bulunduruyor. Binalar işgal ediyor. Maksadınız nedir sizin? Gerçi biz biliyoruz. Necisiniz, ne yapmak istiyorsunuz. Gayet iyi biliyoruz. Ne yani. Siz Müslümanız da, biz değil miyiz?

- Konuşsana ulan!

"Yürü karakola" diyenler, konuşmamasını söylemişlerdi. Büyük masanın başındaki görevli ise, konuşmasını söylüyordu. Ama farket-mezdi. Çünkü, genç adam ve kadın Türkçe bilmiyordu.

Neden sonra kimlikleri istenip incelendiğinde durum anlaşıldı.

- Yahu bunlar Alman'mış. Pasaportlarında öyle yazıyor. Turistlere ayıp oldu valla. Kim getirmişti bunları.

- Biz getirmiştik efendim.

- Ulan, insan bir sorar, öğrenir değil mi? Kimdirler, necidirler?

- Amaefenim. Bayezıt meydanında yürüyüş yapıyorlardı. Tehlikeli bölgede yani. Camiden çıktılar ve yürüdüler. Bizde izinsiz yürüyüş yapıyorlar sandık. Hem görüyorsunuz yasak kıyafetlerle donanmışlar.

- Ulan bunlar bizimkilere yasak. Turistler serbest. Neyse içinizde Almanca bilen var mıydı?

Almanya'da yıllarca işçi olarak çalışmış görevlilerden biri çat pat konuşuyordu Almanca'yı.

154

- Efendim bu bey orada, üniversitede doktormuş. Bayanda eşi oluyormuş.

Müslüman olmuşlar. Müslüman bir ülkede geçirmek istemişler tatillerini.

- Ulan ben size hep derim. Bizim dinimiz en iyi din diye. Görün işte. Elin gavuru bile, Müslüman oluyor. Bizim dinimiz gibi var mı?

- Efendim diyorlar ki: Ne yaptığınızı bir türlü anlamadık. Bırakın gidelim. İkinci geçmek üzere diyorlar.

- Olur mu? Onlar bizim misafirimiz. Sor bakalım. Gazetede haber olmak istiyorlar mı? isterlerse bir hocayla gazetecileri toplarız. Fotoğrafları çıkar.

Müslüman oldular diye. Sor bakalım isterler mi?

Genç adam ve başörtülü kadın, tekrar Bayazıt Camii'ne doğru yürürlerken, olanları bir türlü anlamıyorlardı. Kendileriyle konuşan görevli özür dilemiş, bir yanlışlık olduğunu söylemişti. Yanlışlık neredeydi?

Beşbin liranın arka yüzlerine resmi konulan üniversite kapısının önündeki merdivenleri inerlerken, bir sürü flaş patladı. Etrafları gazetecilerle çevrilmişti. En ön sırada, gazetesine, "irtica yollarda" haberini geçip polise ihbarını yaparak iyi bir vatandaş olduğunu ispatlayan gazeteci vardı. Hep soruyorlardı.

- Niçin Müslüman oldunuz?

- Müslümanlığın en mükemmel bir din olduğunu nasıl öğrendiniz?

- Müslüman olmakla ne kazanacaksınız? Bir çıkarınız var mı?

- Avrupa ne zaman toptan Müslüman olacak? Daha ne bekliyorlar?

Gazeteciler yüzlerce soru ile takip ettiler. Genç adamı ve başörtülü kadını. Ta Beyazıt Camii'nin avlusuna kadar. Sonra döndüler gazetelerine. Herkes oturup haberini yazsın diye.

Etresi gün. Gazetelerde bazı başlıklar oldu."

"Hıristiyanlığı inandırıcı bulmayan Alman, karısıyla Müslüman

"Kurtuluşu İslâmiyet'te buldular."

"Müslüman olan Alman ve karısı, ülkemizden çok memnun kaldı-

155

lar."

"İrtica Almanya'dan geliyor."

"Kökü dışarda demiştik. İşte ispatı. Müslüman olduğunu söyleyen Alman, ülkemize teşkilat kurmaya gelmiş."

156

BUYRUGUMDUR

Sen ki:

Had bilmezlik ve hak bilmezlik yegane şiarın olup, katımızda Ame-rikanıoğlu olmağla malumsun.

Duyduk ki:

Zat-ı adine ve ayaline ve evlâd-ü ıyaline ve mücrim efradına ve adi taraftarına ve yağcı esnafına ikbal hazırlamağla meşgul imişsin.

Millet-i Müslüman'ın etfalini ve genç dimağını, hizmetkâr-ı Bizans namıyla maruf Doğu Romacılara kırdırmağla kalmayup, dahi onların inançlarına yasaklar koyar imişsin. Alem-i Hıristiyanın AT uşaklığına talip olmağın malumumuz olup, millet-i azizin hizmetini redd-i kâr eylemeni dahi yadırgamış ve umursamış değülüz.

Sen ki:

Vampir-i kan zengin üretmeğe ve türetmeğle kalmayup, fakr-i fukaranın taamına göz koyup, aşuna ağu katmağı marifet bellemiştir.

Biahlak ve oynak fuhş-u zenne, taraf-ı iktidarında sahib-i baht olup, namus, ar, haya, edep düşmanlığın alem-i garba şan olmuştur.

Biz, deriz ki:

Eğer devr-i zulmüne nihayet vermez isen, millet-i azizi şahs-ı adinden yüce bilmez isen, AT uşaklığını bir yana koyup, sine-i millete dönmez isen ve dahi millet-i Müslüman'a layık-ı zulm eyleyen, alem-i garbın cümle kullarını temize havale eylemez isen,

Hizmetkâr-ı din, hizmetkâr-ı millet ceddin aşkına, zatını ve uşağ-ı garb partini gün-ü kasımda hak ile yeksan etmeği boynumuz borç bilü-rüz.

Gayri sen bilürsün.

157

YENÎ YIL MI GELDİ?

- Yeni yılı nasıl karşıladınız?

- Nasıl öğretmişlerse beyim. Kaldırımın kenarına dizildik. Tam geçerken ellerimizle şaplak çaldık. Çocukların elinde kağıt bayraklar vardı. Ben esas duruşumu hiç bozmadım. Yani saygıda kusur etmedik.

- Yani yeni yıla nasıl girdiniz?

- Ben hiç girmedim beyim. Aha bak. Savcılıktan sabıkasızdır kaydım var. Şu da muhtarın verdiği iyi hal kağıdı.

- Yeni yıla girmek arzuya bağlı değil. Mecburen gireriz.
- Bizim hiç bir suçumuz yoktur beyim. Girmişsek bilmeden girmişizdir. Hiç bir kötü niyetimiz, ilga ve ıskat düşüncemiz yoktur. Eski yılın bir kötülüğünü de görmemişiz. Bize dokunmayan yıllar bin yaşasın.
- Galiba sen hiç yeni yıl eğlencesi yapmadın?
- Haddimiz değil beyim. Ben bir kere evlendim. Onda da hiç eğlenmedim. Gmz sirtladığımız gibi, ekmek peşine düştük. Bize ğrettiler. Bizle ancak eğlenilir. Sağolsun hkmetimiz öyle yapıyor.
- Yeni yıldan ne bekliyor sunuz?
- Hiç kimseden, hiçbir şey beklemiyoruz. Kendi yağımızla kendimiz kavruluyoruz. Amma hkmetimiz derse, bekliyecen, işte o zaman bekleriz. Yani tek ayağımızın üstünde filan.
- Evinizde elektronik alet var mı?
- Hiç bir suç unsuru yoktur. Ekmek bıçağının ağzı bile kesmez.

158

Bütün aramalardan yüzümüzün akıyla çıktık. Önceleri bilmiyorduk beyim. Teşbih filan vardı ama, hepsini imha ettik.

- Yeni yıl dolayısıyla syliyeceğiniz bir şey var n ıı '
- Aman efendim. Haddimize mi? Siz ne söylememi istiyorsunuz yazın ben altını imzalarım. Elbette siz benden daha iyi biliyorsunuz.
- Siz hiç ağ atladınız mı?
- Farkında değilim beyim. Acaba atlamış mıyım. Sokaktaki çukurları atladım ama, bir daha tövbe. Gayri içine düşerim, Yeter ki hkumatımız emretsin.

159

Mizah dizisi: 1

Anya Manya Kumpanya

THE İRTİCA NLEMEN İN TURKEY

Büyük çok tehlike and korkunç ivan pardon irtica önlemek

CIA in TURKEY

CIA Başaramadi İRAN ihtilal

CIA Başaramadi LİBYA işgal

CIA Başaramadi BEYRUT

müslüman yoketmek

CIA Başaramadi AFGANİSTAN

Rusya vermek

Ama CIA Başardi nlemek Turkey irtica

SakalH Müslüman kalmadi

Başörtülü-rtl

Müslüman kalmadi

OLDI HEP TURKEY AĞDAş İNSAN

ONCE THE İRTİCA ÖNLEMEK IN THE TURKEY
USA USS AND NATO USS THE DONATIM ON TURKEY OLDI
SONRA

Başkan Reagan kutladı and CIA Kutladı
Erdalan beyi, Bahriya hanimi
Doğu Romaci Beyi
The SHP orda kalanları
and bütün karanlık aydınları
Hep kutladı Başkan Reagan
Help yardım etti CIA onlara

www.webturkiyeportal.com